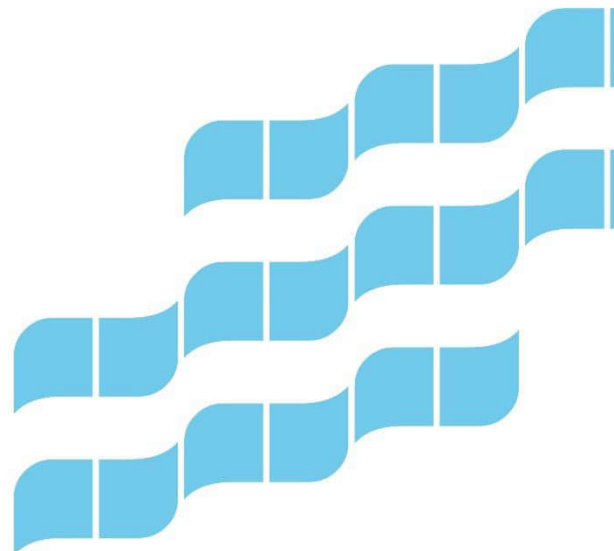
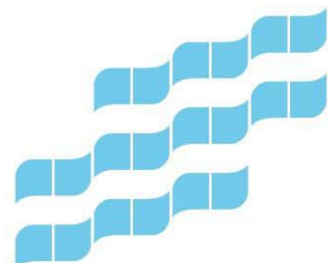

TAMPERE.
FINLAND

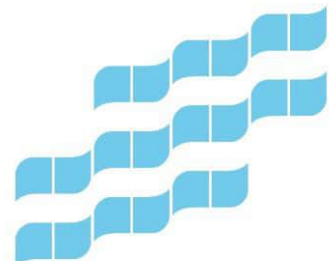
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVON- TASUUNNITELMA 2025-2028

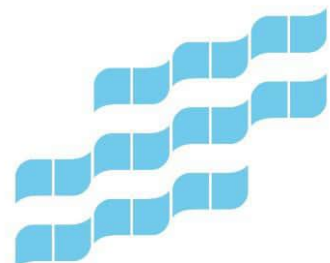
1 YHTEINEN OSA.....	7
1.1 Johdanto.....	7
1.2 Säädosperusta	7
1.3 Ympäristöterveydenhuollon tavoitteet.....	7
1.4 Ympäristöterveydenhuollon viranomainen	8
1.5 Toimialue	8
2 Valvonnan resurssit/voimavarat ja tehtävät.....	9
2.1 Koulutus.....	9
2.2 Laatujärjestelmä.....	10
2.3 Valvontakohderekisteri / tietojärjestelmä	10
2.4 Viestintä.....	10
2.5 Valvonnan maksullisuus	11
2.6 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu	12
2.7 Suunnitelman toteutumisen arviointi	12
3 Valvonnan toimialat	14
3.1 Yleistä	14
3.1.1 Riskinarviointi	14
3.1.2 Delegoinnit	14
3.2 Häiriötilanteisiin varautuminen.....	14
3.2.1 Toiminta häiriötilanteissa	14
3.2.2 Epidemioiden selvittäminen.....	14
4 ELINTARVIKEVALVONNAN VALVONTASUUNNITELMA.....	16
4.1 Johdanto.....	16
4.2 Henkilöstö.....	17
4.3 Valvontakohteet, ilmoitusten käsittely, riskiluokitus ja tarkastustiheys.....	17
4.3.1 Valvontakohteet	17
4.3.2 Ilmoitusten käsittely.....	20
4.3.3 Valvontakohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastukseen käytettävä aika	20
4.4 Valtakunnalliset painopisteet.....	21
4.4.1 Tampereen elintarvikevalvonnan painopisteet	21
4.5 Laatujärjestelmä.....	22
4.6 Alueellinen elintarvikevalvonta	22

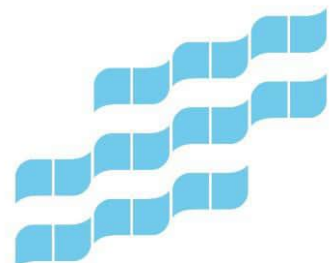
4.7 Omavalvonnin valvonta.....	23
4.7.1 Omavalvontatutkimukset.....	23
4.8 Tarkastusten suunnittelu ja toteutus	23
4.8.1 Tarkastus	24
4.8.2 Oiva-järjestelmä	24
4.9 Suunnitelmalliset tarkastukset vuonna 2026.....	24
4.10 Muu kuin suunnitelmallinen valvontatyö	29
4.11 Valvontanäytteet ja projektit sekä laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu	30
4.11.1 Näytteenotto ja näytteen tutkiminen	30
4.11.2 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu	30
4.11.3 Projektit	30
4.12 Seurantaohjelmat.....	31
4.13 Valvontakirjanpito.....	31
4.14 Hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistusseuraamukset.....	31
4.14.1 Seuraamusmaksu	32
4.15 Henkilöstön koulutus.....	32
4.16 Elintarvikevalvonnan auditoinnit	32
4.17 Hankkeiden ja seurantaohjelmien raportointi	33
4.18 Terveysvaaratilanteet ja takaisinvedot	33
4.18.1 Ruokamyrkytys-epidemioiden selvittäminen.....	34
4.19 Viestintä.....	34
4.20 Raportointi.....	35
5 TERVEYDENSUOJELUN VALVONTASUUNNITELMA	36
5.1 Johdanto	36
5.2 Henkilöstö.....	36
5.3 Kunnan terveydensuojelun tehtävät ja valvonnan osa-alueet	37
5.3.1 Talousvesi	37
5.3.2 Muiden ilmoitusvelvollisten kohteiden terveydellisten olojen valvonta	38
5.3.3 Uimavesien valvonta	39
5.3.4 Asumisterveysasioiden käsittely	39
5.3.5 Terveystietolain 13 §:n mukaisten ilmoitusten käsittely.....	40
5.3.6 Sidosryhmäyhteistyö ja terveydensuojelun huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa	40

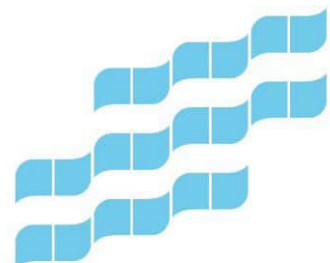
5.3.7 Asiakaspalvelu, ohjaus ja neuvonta sekä tiedottaminen	40
5.3.8 Häiriötilanteisiin varautuminen ja epidemiaselvitykset	41
5.3.9 Projektit	41
5.3.10 Toiminnan kehittäminen	41
5.4 Terveydensuojelulain mukaisen valvonnan painopisteet	42
5.5 Suunnitelmallinen valvonta	44
5.5.1 Valvontakohteiden tarkastustiheys ja riskiluokitus	44
5.5.2 Tarkastusten määrittely ja sisältö	46
5.5.3 Terveydensuojelulain mukaiset suunnitellut tarkastukset vuodelle 2026	50
5.6 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen	51
5.6.1 Talousvesi	51
5.6.2 Uimavesi	51
5.6.3 Puhtausnäytteet ja muut näytteet	52
5.7 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi	52
6 TUPAKKALAIN VALVONTASUUNNITELMA	54
6.1 Johdanto	54
6.2 Tupakkalain valvontasuunnitelma 2025–2028 ja painopisteet	54
6.2.1 Savuttomat nikotiini tuotteet	55
6.2.2 Laittoman kaupan ehkäisy ja jäljitettävyyttä koskevan tiedon hyödyntäminen valvonnassa	55
6.2.3 Etämyynti	55
6.2.4 Markkinointi	56
6.2.5 Ehkäisevä päihdetyö	56
6.3 Tupakointikiellot ja -rajoitukset	56
6.4 Suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset ja tarkastustiheys	57
6.4.1 Tarkastusten sisältö ja menetelmät	57
6.4.2 Tupakkalain alaisten tuotteiden myyntipaikan tarkastus	57
6.4.3 Ravintolatupakoinnin valvonta	58
6.5 Muut tupakkalain mukaiset tehtävät	59
6.5.1 Tupakkatuotteiden, nikotiinienesteiden ja savuttomien nikotiini tuotteiden myyntilupahakemusten käsittely	59
6.5.2 Asuntoyhteisöjen tupakointikieltojen määrääminen	60
6.5.3 Muu valvonta ja asiantuntijatehtävät	60

6.5.4 Nikotiinivalmisteiden myynti ja valvonta	60
6.6 Tarkastuksiin käytettävä aika	60
6.7 Asuntoyhteisön tupakointikieltojen käsittelyyn käytetty aika	61
6.8 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi	61
7 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON VALVONTASUUNNITELMA	62
7.1 EHO eläinlääkintähuollon painopistealueet kunnalle 2026 ja niiden toteutus.....	62
7.1.1 Vuoden 2026 painopisteiden toimenpiteet	63
7.1.2 Vaatimukset kunnan valvontasuunnitelmalle	63
7.1.3 Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma	63
7.2 Henkilöresurssit, vastuualueet ja työnjako	63
7.2.1 Henkilökunnan täydennyskoulutussuunnitelma ja hallintomenettelyjen tuntemuksen varmistaminen.....	64
7.2.2 Rekrytoidun henkilökunnan riittävän pätevyyden varmistaminen.....	65
7.3 Praktiikkamaksut	65
7.4 Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen	66
7.4.1 Eläinlääkäripalvelut	66
7.4.2 Eläinlääkäripalveluiden sisältö	67
7.4.3 Tuotantoeläinten terveydenhuolto.....	67
7.4.4 Yksityinen palvelutarjonta	68
7.4.5 Kiireellinen eläinlääkäriapu	69
7.4.6 Saatavuus- ja laatuvaatimukset	69
7.4.7 Toimitilat	70
7.4.8 Välineresurssit	71
7.4.9 Ostopalvelut	71
7.5 Seuranta, arviointi ja raportointi.....	71
7.5.1 Kunnan suunnitelma	71
7.5.2 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi	71
7.5.3 Muu raportointi.....	71
8 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON VALVONTATEHTÄVIEN JÄRJESTÄMINEN	73
8.1 Eläinten terveyden valvonta.....	74
8.1.1 Eläintautien torjunta ja eläintautivalmius.....	74
8.1.2 Eläintautien ilmoittaminen.....	74

8.1.3 Eläintauteja tutkivat laboratoriot.....	75
8.1.4 Pakollinen zoonoosivalvonta ja vapaaehtoinen Maedi-visna/CAE -terveysvalvonta	75
8.1.5 Vesiviljelylaitosten valvonta, eläintautien seuranta ja vapaaehtoinen BKD-taudin terveysvalvonta.	76
8.1.6 Eläinten keinollisen lisäämisen valvonta.....	76
8.1.7 Muu eläintautivalvonta ja seuranta	76
8.2 Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta.....	76
8.3 Eläinten lääkitsemisen valvonta	77
8.4 Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti	77
8.4.1 Sisämarkkinakauppa.....	77
8.4.2 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin	78
8.4.3 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen valvonta...78	
8.5 Eläinten hyvinvoinnin valvonta	79
8.5.1 Epäilyyn perustuva eläinten hyvinvoinnin tarkastus.....	79
8.5.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta.....	81
8.5.3 Eläinkuljetukset	81
8.5.4 Teurastamot	82
8.6 Eläimistä saatavat sivutuotteet	82
8.7 Sivutuotelaitosten valvonta	82
8.7.1 Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta	82
8.8 Ehdollisuuden valvonta	84
9 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON YKSIKÖSSÄ TEHTÄVÄ ELINTARVIKELAINSÄÄDÄNNÖN MUKAINEN VALVONTA	85
9.1 Valvontakohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastukseen käytettävä aika	85
9.2 Suunnitelmalliset tarkastukset vuonna 2026.....	86
9.3 Muu kuin suunnitelmallinen valvontatyö	86
9.4 Valvontakirjanpito	86
10 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON TIETOJÄRJESTELMÄT.....	87
10.1 Tietojärjestelmät ja eläinrekisterin käyttö	87
11 LIITTEET	88
11.1 Liite 1. Eläinlääkintähuollon resurssitarpeen arviointi	88

1 YHTEINEN OSA

1.1 Johdanto

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveydensuojelu, elintarvikkeiden, tupakkalain ja lääkelain mukainen valvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut. Ympäristöterveydenhuolto on organisoitu 1.3.2023 alkaen kolmeen yksikköön: elintarvikevalvonnan yksikkö, eläinlääkintähuollon yksikkö ja terveydensuojelun yksikkö.

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö edellyttää kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman. Tampereella Yhdyskuntalautakunnan alueellinen ympäristöterveydenhuollon jaosto hyväksyy ympäristöterveyden valvontasuunnitelman. Jaoston päätökset löytyvät Tampereen kaupungin verkkosivuilta.

Tämä suunnitelma on laadittu nelivuotiskaudeksi 2025–2028 ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

1.2 Säädösperusta

Elintarvikelaki (297/2021)

Eläinlääkintähuoltolaki (285/2023)

Terveydenhuoltolaki (1326/2010)

Terveydensuojelulaki (763/1994)

Tupakkalaki (549/2016)

Lääkelaki (395/1987)

Valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista (78/2011)

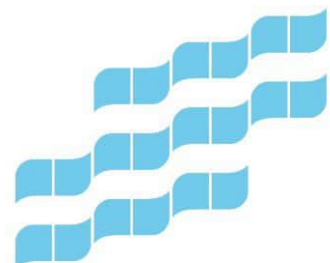
Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista (410/2009)

Säteilylaki (859/2018) 15 §

Ympäristönsuojelulaki (1018/2018) 24 §

1.3 Ympäristöterveydenhuollon tavoitteet

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Tarkoituksena on varmistaa korkealaatuinen ympäristöterveydenhuollon valvonta, mikä edellyttää, että valvonta on suunnitelmallista, sitä tehdään riittävin voimavaroin ja se on oikein kohdennettua, tehokasta sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa.

Valvonnalla varmistetaan ympäristöterveydenhuollon lakien noudattaminen toiminnanharjoittajia ja kuluttajia neuvomalla, ohjaamalla ja kouluttamalla, tekemällä tarkastuksia, ottamalla näytteitä, antamalla lausuntoja ja varautumalla häiriötilanteisiin. Valvontaviranomaisen on myös seurattava, että toimija poistaa epäkohdat. Tarvittaessa valvontaviranomainen ryhtyy hallinnollisiin pakkokeinoihin epäkohtien korjaamiseksi.

Valvontaviranomaisen toimien tulee olla hyvän hallinnon mukaisesti suhteessa epäkohtiin, eikä tuotteiden tai palveluiden tarjoamista tule rajoittaa enempää kuin on tarpeen. Toimijalle tulee varata tilaisuus tulla kuulluksi hallintolaissa esitetyllä tavalla.

Valvonnalla tarkoitetaan tarkastustoiminnan lisäksi myös muita lainsäädännön noudattamiseen ja terveellisen elinympäristön turvaamiseen tähtäviä valvontaviranomaisen toimenpiteitä. Valvontaa tukeva toiminta voi myös korvata suunnitelmallista valvontaa. Valvonnan tehokkaan kohdentamisen ja vaikuttavuuden kannalta on tärkeä arvioida, miten valvontaa voidaan kehittää ja hyödyntää uusiakin toimintamuotoja. Valvonnan perusmaksulla halutaan varmistaa ja vahvistaa ennakoivaa yhteistyötä ja neuvontaa.

Valvontakeinot ja valvonnan kohdentaminen valitaan siten, että valvonta on mahdollisimman vaikuttavaa. Erityisesti suunnitelmallista valvontaa on kohdennettava riskiperusteisesti. Ohjelmakauden 2025–2028 teemana on tietoperusteinen valvonta, osaaminen ja varautuminen.

Kunnan valvontasuunnitelma on tehty valvontatarpeen perusteella. Käytettävissä olevat valvontaresurssit eivät vaikuta valvontatarpeeseen eivätkä sen mukaiseen tarkastustiheyteen.

1.4 Ympäristöterveydenhuollon viranomainen

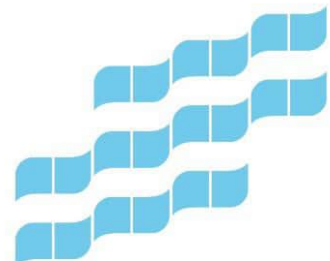
Tampereella ympäristöterveydenhuollon viranomaisena toimii Yhdyskuntalautakunnan alueellinen ympäristöterveydenhuollon jaosto. Jaosto on delegoinut päätöksillään viranomaisvaltaa niin yksiköiden päälliköille kuin tarkastajillekin.

1.5 Toimialue

Ympäristöterveydenhuollon toimialueena on 1.1.2015 alkaen Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala. Tampere on toiminnan ns. isäntäkunta.

Ympäristöterveyden yleiset toimipisteet (3 kpl) sijaitsevat Tampereella, Kangasalla ja Valkeakoskella. Praktikkoeläinlääkäreiden vastaanotot (4 kpl) sijaitsevat Orivedellä (suljetaan toukokuu 2026), Kangasalla, Valkeakoskella ja Urjalassa.

Tampereen ympäristöterveyden kokonaisuus on jaettu mainittuihin kolmeen yksikköön. Kokonaisuus täyttää ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita koskevan lain (410/2009) vaatimukset (toiminnasta vastaa yksi toimielin, toimielimellä käytössään vähintään 10 henkilötyövuotta vastaavat resurssit).

2 Valvonnan resurssit/voimavarat ja tehtävät

Elintarvikevalvonnan yksikköä johtaa elintarviketurvallisuuspäällikkö, eläinlääkintähuollon yksikköä eläinlääkintähuollon päällikkö ja terveydensuojelun yksikköä terveydensuojelun päällikkö. Ympäristöterveyden kolme hygieenikkoeläinlääkärinä kuuluvat eläinlääkintähuollon yksikköön. Yksiköiden resurssit ja voimavarat on kuvattu tarkemmin yksikkökohtaisten valvontasuunnitelmien yhteydessä. Yksiköt palkkaavat myös määräaikaista harjoittelijoita ja kausityöntekijöitä.

Praktikkoeläinlääkäreitä lukuun ottamatta henkilöstön vuosilomien ja lyhyiden poissaolojen aikana tehtävät hoidetaan ilman ulkopuolisia sijaisia. Muiden pidempien poissaolojen ajaksi pyritään sen sijaan saamaan ulkopuoliset sijaiset.

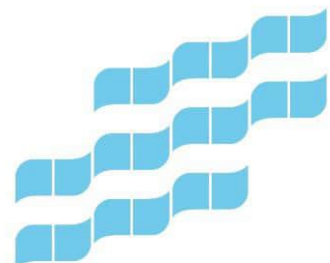
Eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan järjestettäväksi kuuluvat eläinlääkäripalvelut sekä suurten eläinten päivitys toteutetaan omalla tuotantona. Pieneläinten päivitysaikaiset eläinlääkäripalvelut hankitaan Papu-
vet Oy:ltä.

Suunnitelma resurssien jakautumisesta valvottaville toimialoille:

Suunniteltu resurssi	htv v. 2025-2028
Elintarvikevalvonta	17
Terveydensuojelun valvonta	12,8
Tupakka- ja nikotiinivalvonta	3,2
Eläinlääkäripalvelut	7
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	5
Eläintautivalvonta	1
Sis. sivutuotevalvonta 0,2	
Hygieenikkoeläinlääkärit (elintarvikevalvonta)	3
Yksiköiden johtaminen	3
Avustava henkilökunta	0,7
Sis. hallintoassistenttien lisäksi kesäharjoittelijat ja traineet	
Yhteensä	55,2

2.1 Koulutus

Valvontatehtävien menestyksellinen hoitaminen edellyttää alan kehityksen sekä lainsäädännön ja siihen liittyvien tulkintojen jatkuvaa seuraamista. Henkilöstölle varataan mahdollisuus osallistua alan koulutustapahtumiin ja työkokouksiin tarpeellisessa laajuudessa. Tavoitteena on, että jokainen viranhaltija osallistuu vähintään yhteen ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään ajankohtaisiin asioita käsittelevään koulutukseen tai työkokoukseen. Yksikössä järjestetään tarpeen mukaan sisäistä koulutusta esimerkiksi tietojärjestelmiin liittyen. Henkilöstön koulutuksista pidetään kirjaa.

Valtakunnallisen valvontaohjelman mukainen koulutustavoite on 8 henkilötyöpäivää / viranhaltija. Koulutuspäiviksi voidaan varsinaisten koulutuspäivien lisäksi lukea muutakin ammattitaidon edistämistä, kuten työnohjauspäiviin osallistuminen, malliasiakirjoihin perehtyminen tai muu suunnitelmallinen pätevyyden ylläpito.

Viranhaltijan on tunnettava omalla vastuulla olevan toimialan lainsäädäntö ja osattava soveltaa sitä virkavastuulla. Viranomaisen palveluksessa olevien viranhaltijoiden on tunnettava muun muassa salassapitoa ja asiakirjajulkisuutta, henkilötietojen suojaa, kunnan päätöksentekoa sekä hyvää hallintoa ja hallintomenettelyä koskeva oikeudellinen sääntely. Hyvä hallinnollinen osaaminen on edellytys myös hallinnollisten pakkokeinojen käyttämiselle. Valvontaviranomainen on velvollinen ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että toimijat noudattavat lain säännöksiä, ja tarpeen vaatiessa turvaututtava hallintopakoon sen mukaan, kuin asiaa koskevassa toimialakohtaisessa lainsäädännössä on tarkemmin määritelty. Hyvä hallinnollinen osaaminen sekä valmistautuminen asian käsittelyn alkuvaiheessa helpottavat työtä.

2.2 Laatu järjestelmä

Tampereen ympäristöterveydenhuollon yksiköillä on laatu järjestelmä. Laatu järjestelmä sisältää tietoja ja ohjeita valvontahenkilöstölle mm. toiminnasta, henkilöstön tehtävistä, näytteenottomenettelyistä, valvontamenetelmistä ja –tekniikoista, tulosten tulkitsemisesta ja niiden nojalla tehtävistä päätöksistä. Laatu järjestelmä sisältää myös yksikön käytössä olevat lomakemallit. Lainsäädännön muutokset vaativat laatu järjestelmän jatkuvaa päivitystä.

2.3 Valvontakohderekisteri / tietojärjestelmä

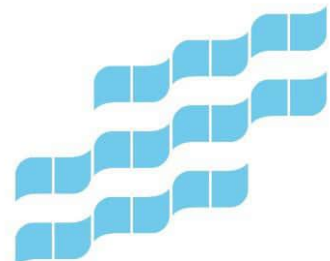
Elintarvikevalvonnan ja terveydensuojelun yksiköt käyttävät valtakunnallista ympäristöterveydenhuollon keskitettyä toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmää (VATI), joka palvelee toiminnanohjaus-, valvontatoimija raportointityökaluna. Ruokavirasto ylläpitää ja kehittää järjestelmää määrärahojensa puitteissa. VATI sisältää valvontakohteet ja valvontatiedot. Rekisteriin merkitään valvontakohteen tunnistetiedot, suunnitellut ja suoritettut valvontatoimenpiteet sekä muut valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Toimijoita ja kuntalaisia ohjataan tekemään ilmoituksia sähköisen Ilppa-järjestelmän kautta, josta ne ohjautuvat VATI-tietojärjestelmään. VATI toimii ympäristöterveydenhuollon asiarekisterinä, ja asiakirjojen arkistointi tapahtuu verkkolevyltä Tampereen kaupungin ylläpitämään sähköiseen arkistoon.

Valvontaeläinlääkäreillä ei ole tällä hetkellä käytettävissä VATI:n kaltaista valtakunnallista tietojärjestelmää, joten eläinten hyvinvointi- ja eläintautiasioiden/-tapahtumien kirjauksiin on ollut välttämätön käyttää edelleen Facta-tietojärjestelmää. Vuoden 2026 kesällä otetaan käyttöön uusi tietojärjestelmä käytöstä poistuvaa Factaa korvaamaan.

2.4 Viestintä

Viestintään kuuluvat asiakaspalvelu, neuvonta ja opastus sekä tiedottaminen toimijoille, asukkaille ja valvonta-alueen kunnille. Neuvontaan ja opastukseen varataan työaika kaikkissa tehtävryhmissä ja yksiköissä.

Ympäristöterveydenhuollon nettisivuilla annetaan elintarvikevalvontaan, eläinlääkintähuoltoon, terveydensuojeluun ja tupakkavalvontaan liittyvää tietoa sekä tavallisille kuntalaisille että toiminnanharjoittajille. Sieltä löytyvät myös hyväksytyt valvontasuunnitelma ja ympäristöterveyden taksa.

Ajankohtaisista asioista tiedotetaan kaupungin tai ympäristöterveydenhuollon nettisivuilla sekä toimijoille lähetettävien sähköpostien kautta. Lisäksi tarvittaessa tiedotetaan lehtien tai muiden medioiden, esim. erilaisen somekanavien välityksellä. Ympäristöterveydenhuollossa ensisijainen tiedotusvastuu on yksiköiden päälliköillä. Tiedottamisessa noudatetaan Tampereen kaupungin viestintäsuunnitelmaa.

Viestinnässä panostetaan koko valvontayksikön alueelle tehtävään viestintään.

2.5 Valvonnan maksullisuus

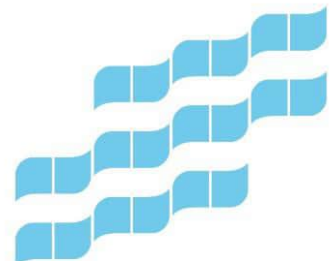
Voimassa oleva taksa on nähtävillä ympäristöterveydenhuollon nettisivuilla, toimistossa ja palvelupisteessä.

Kunnan valvontaviranomaisen on perittävä toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu mm. hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä sekä valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja näytteen tutkimuksesta. Valvontamaksut pyritään määrittelemään siten, että niillä katettaisiin suunnitelmallisesta valvonnasta aiheutuneet kustannukset. Taksan kattavuutta ja maksujen suuruutta tarkistetaan säännöllisesti, kuitenkin vähintään kahden vuoden välein. Tampereen Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto päivittää taksaa tarvittaessa.

Valvonnan perusmaksu on kaikille sen piiriin kuuluville 150 €. Perusmaksu on valtiosääntöoikeudellisesti vero, koska maksun suorittamista ei ole sidottu toiminnanharjoittajan toimipaikoissa tosiasiallisesti suoritettuihin valvontatoimiin. Valvonnan perusmaksu peritään suoraan lain perusteella (elintarvikelaki ja terveydensuojelulaki), eikä maksua vahvisteta kunnan taksassa. Taksaan on kuitenkin lisätty maininta valvonnan perusmaksusta ja viittaus elintarvike- ja terveydensuojelulakiin, jotta toimijat voivat nähdä taksasta kaikki ympäristöterveydestä tulevat maksut.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaan kunnalla on oikeus periä viivästyskorkoa. Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, peritään viivästyneelle määrälle vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n i momentin tarkoittaman korkokannan mukaan. Viivästyskoron sijasta peritään viiden euron suuruinen viivästysmaksu, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntöön on kirjattu keskusvirastoille velvollisuus korvata kunnille sellainen työ, joka liittyy keskusvirastojen pyytämiin tehtäviin, jotka eivät lain mukaan kuulu kunnalle. Tämä koskee keskusvirastoista kuntien toimeenpantavaksi ohjaamia tarkastuksia, näytteenottoa, tutkimuksia ja selvityksiä, jotka laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät viraston ohjeiden valmisteluun.

2.6 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

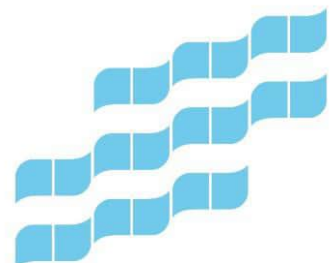
Valvontaviranomaisen viranomaisvalvontaa varten ottamat tai otattamat näytteet tutkitaan kyseisiä tutkimuksia tekemään hyväksytyissä laboratorioissa. Laboratorion tulee olla Ruokaviraston hyväksymä. Tampereen kaupunki kilpailuttaa laboratoriopalveluiden sopimuksen sopimuskausittain.

Ympäristöterveydenhuollolla on sopimuslaboratorio, jonka sopimuksessa on huomioitu myös virka-ajan ulkopuolinen näytteenotto ja näytteiden tutkiminen.

2.7 Suunnitelman toteutumisen arviointi

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia hyödynnetään paikallisen ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan valvontakohdetyypeittäin.

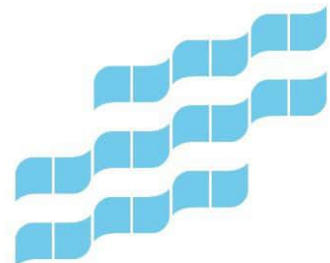
Arviointikohde	Tarkastus ja selvitys
Suunnittelun toiminnan ja tarkastusten kattavuus	<ul style="list-style-type: none"> • kaikkien toimialojen valvonnan kattavuus • valtakunnallisten ja omien painopisteiden valvonnan toteutuminen • tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määrä ja laatu sekä viranomaisen toimenpiteet näiden epäkohtien korjaamiseksi ja asioiden saattamiseksi määräystenmukaiselle tasolle
Tarkastusten ja näytteiden määrä (suhteessa valvontasuunnitelmaan)	<ul style="list-style-type: none"> • toteutuneiden tarkastusten lukumäärä • näytteet ja analyysit • valvontahankkeisiin osallistuminen
Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen	<ul style="list-style-type: none"> • valvonnasta kertyvät maksutulot toimialoittain • valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen, tieto siitä onko valvonnasta saadut tulot kohdennettu ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämiseen
Voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus	<ul style="list-style-type: none"> • voimavarojen määrä suhteessa lainsäädännön vaatimuksiin, valvontatarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan • selvitys, paljonko voimavaroja on käytetty ennalta suunniteltuihin valvontatehtäviin ja kuinka paljon muihin tehtäviin • erittely henkilöstövoimavarojen kohdentumisesta eri lakien mukaiseen valvontaan (VYHA) • valvonnan tehokkuuden toteutuminen (verrataan keskusvirastojen ohjeisiin)
Toiminnan kehittämistarpeet	<ul style="list-style-type: none"> • toimenpiteet, joilla tilannetta parannetaan seuraavalla toimintavuodella

Arviointi- ja ohjauskäynnit

- havaitut hyvät toimintatavat, kehitettävää, korjattavaa

Valvontasuunnitelmien toteutumisen raportointi tehdään VATI- ja VYHA--järjestelmien avulla ja siitä laaditaan arviointiraportti toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa annettujen ohjeiden mukaisesti. Lautakunnassa tai muussa monijäsenisessä toimielimessä käsitelty valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi toimitetaan valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmä VYHA:n kautta keskusviranomaisille vuosittain maaliskuun loppuun mennessä.

3 Valvonnan toimialat

3.1 Yleistä

3.1.1 Riskinarviointi

Valvontakohteiden valvonnan tarve määräytyy riskinarvioinnin perusteella. Riskinarviointi ja -luokitus ovat erilaisia eri toimialoilla.

3.1.2 Delegoinnit

Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto on siirtänyt ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaista toimivaltaansa ympäristöterveyden yksiköiden viranhaltijoille. Päätös on nähtävissä kaupungin verkkosivuilla osoitteessa <https://www.tampere.fi/paattajat-ja-paatokset/lautakunnat-ja-jaostot/alueellinen-ymparistoterveydenhuollon-jaosto>.

3.2 Häiriötilanteisiin varautuminen

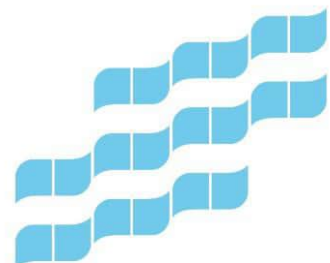
3.2.1 Toiminta häiriötilanteissa

Varautuminen on yksi ohjelmakauden painopistealueista. Elintarvike- ja terveydensuojelulaki edellyttävät, että kunnan valvontaviranomaisten on ennakolta varauduttava häiriötilanteisiin. Tampereen ympäristöterveydenhuollon suunnitelmaa häiriö- ja erityistilanteisiin varautumisesta päivitetään tarpeen mukaan. Tavoitteena on varmistaa häiriötilannesuunnitelman kytkeytyminen yhteistoiminta-alueen kuntien yleiseen varautumiseen. Ympäristöterveydenhuollon yksiköistä osallistutaan aktiivisesti eri sidosryhmien kanssa mm. yhteisiin valmiusharjoituksiin, webinaareihin ja työpajoihin.

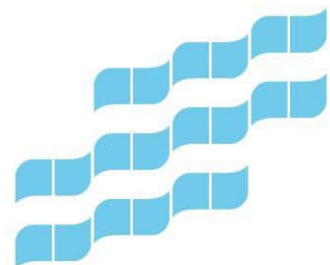
3.2.2 Epidemioiden selvittäminen

Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto nimeää elintarvike- ja vesiepidemioiden selvitystyöryhmän. Työryhmä pyrkii kokoontumaan säännöllisesti 2–3 kertaa vuodessa ja aina, kun se epidemiaepäilyn vuoksi on tarpeen.

Ympäristöterveyden edustajat huolehtivat elintarvikkeisiin, talous- ja uimaveden ja valvontakohteisiin liittyvistä selvityksistä ja viranomaisnäytteenotosta, terveydenhuollon edustajat taas altistuneisiin liittyvistä toimenpiteistä. Ympäristöterveys tekee pääsääntöisesti elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden (yli viiden henkilön epäilytapauksista) epäily- ja selvitys ilmoitukset valtakunnalliseen ruokamyrkytys-epidemiarekisteritietojärjestelmään (RYMY –tietojärjestelmään). Ruokavirasto ja THL pääsevät tarkastelemaan järjestelmään tallennettuja epidemioiden selvitystietoja. Lupa- ja valvontavirasto pääsee tarkastelemaan vesivälitteisistä epidemioista tehtyjä selvityksiä.

Epidemioihin liittyvä viestintä hoidetaan yhteistyössä kaupungin viestintäyksikön kanssa ja kaupungin viestintäsuunnitelmaa noudattaen ja kaikki valvonta-alueen kunnat huomioiden.

4 ELINTARVIKEVALVONNAN VALVONTASUUNNITELMA

4.1 Johdanto

Tämä suunnitelma on elintarvikelain (297/2021) 39 §:n perusteella tehty Tampereen kaupungin elintarvikevalvontasuunnitelma vuosille 2025–2028, jossa on huomioitu erityisesti vuosi 2026. Suunnitelma koskee kaikkea elintarvikevalvontaa ja sisältää eriteltynä suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan. Elintarvikevalvonta toteutetaan elintarvikelain ja muiden voimassa olevien elintarvikevalvontaa koskevien EY-säännösten ja kansallisten säännösten mukaisesti.

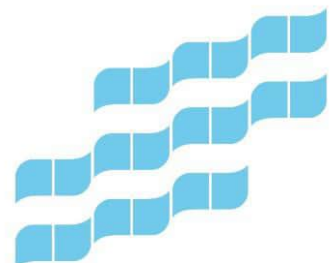
Elintarvikelain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn sekä elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien (kontaktimateriaalit) turvallisuus sekä elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu sekä varmistaa elintarvikkeiden jäljitettävyys. Elintarvikelain tarkoituksena on myös varmistaa, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista ja riittävää eikä johda kuluttajaa harhaan sekä suojata kuluttajaa elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta ja taloudellisilta tappioilta.

Kunnan tulee laatia säännöllistä elintarvikevalvontaa koskeva kunnan valvontasuunnitelma siten, että valvonnassa otetaan huomioon toiminnan riskit ja että valvonta on yleisten valvontaa koskevien vaatimusten mukaista. Elintarvikevalvontasuunnitelmassa on otettu soveltuvin osin huomioon Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2025–2028 ja Ruokaviraston ohje kunnan elintarvikevalvontasuunnitelmasta sekä elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2025-2028 (VASU) ja sen painopisteet. Elintarvikevalvontasuunnitelmaan sisällytetään sekä rekisteröityjen että hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen säännöllinen valvonta.

Suunnitelma sisältää rekisteröityjen ja hyväksytyjen elintarvikkeiden alkutuotantopaikkojen (elintarvikelaki 8 ja 9 §) sekä hyväksytyjen (11 §) ja rekisteröityjen elintarvikehuoneistojen (10 §) sekä kontaktimateriaalialan toimijoiden (elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia materiaaleja ja tarvikkeita valmistavat tai markkinoille saattavat) (13 §) toiminnan säännöllisen valvonnan. Hyväksymis- ja ilmoitusveloitteen ulkopuolelle jäävää alkutuotantoa ja muuta elintarviketoimintaa valvotaan tarvittaessa.

Kukin toimivaltainen viranomainen käyttää valvontasuunnitelmaa oman toimintansa suunnitteluun, toteuttamiseen ja seurantaan. Valvontasuunnitelmassa on otettava huomioon paikalliset erityispiirteet ja tarpeet. Elintarvikevalvonnan tehtävänä on huolehtia elintarvikelain mukaisesta valvonnasta alueellaan.

Elintarvikelainsäädännön lähtökohtana on, että ensisijainen vastuu elintarvikkeen turvallisuudesta ja määräystenmukaisuudesta on elintarvikealan toimijalla. Viranomaisen on tarvittaessa annettava toimijalle tarpeellisia ohjeita (hallintolaki 434/2003 8 §) ja kehotuksia elintarvikesäännösten noudattamiseksi (elintarvikelaki 27 § ja 40§). Toiminnan määräystenmukaisuus parantaa elintarvikealan toimijoiden toimintaedellytyksiä ja menestymismahdollisuuksia markkinoilla sekä pienentää esimerkiksi takaisinvedoista johtuvia yrittäjän taloudellisia kustannuksia.

4.2 Henkilöstö

Tampereen elintarvikevalvonnan yksikössä työskentelee 19 elintarviketarkastajaa ja elintarviketurvallisuus-päällikkö. Yksikkö muodostuu kahdesta tiimistä (tarjoilutiimi sekä valmistus- ja myyntitiimi). Tiimeissä on tiiminvetäjät, joiden työajasta on varattu 40 % tiiminvetäjän tehtäviin.

Tampereen valvonta-alueella elintarvikevalvonnan tarkastajat valvovat myös tupakkalain alaisten tuotteiden ja nikotiinivalmisteiden myyntiä ja markkinointia. Lisäksi valvontaan kuuluvat myös erilliset tupakkakaupat ja tupakointitilat. Valvontatyöstä on resurssoitu 17 htv:tä elintarvikevalvontaan ja 2 htv:tä tupakkavalvontaan.

Elintarvikevalvontayksikkö huolehtii elintarvikelain mukaisista tehtävistä yhdessä eläinlääkintähuollon yksikössä työskentelevien hygieenikkoeläinlääkäreiden (3 htv) kanssa. Hygieenikkoeläinlääkärit tekevät eläinperäisten elintarvikkeiden valmistuksen valvontaa pääasiassa hyväksytyihin elintarvikehuoneistoihin (laitoksiin) ja eläinperäisen alkutuotannon valvontaa sekä elintarvike-epidemioiden selvitystyötä. Hygieenikkoeläinlääkäreiden tehtävistä on kerrottu eläinlääkintähuollon osiossa.

Valvontasuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon, että elintarvikevalvonnan käytettävissä olevista valvontavoimavaroista on muista tehtävistä johtuen mahdollista irrottaa vain osa nimenomaan suunnitelmallista valvontaa varten.

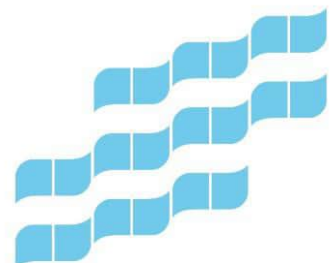
4.3 Valvontakohteet, ilmoitusten käsittely, riskiluokitus ja tarkastustiheys

4.3.1 Valvontakohteet

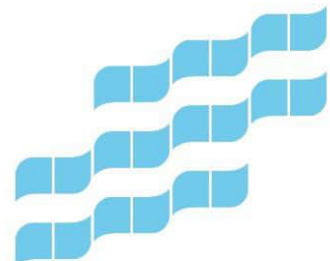
Valvontaviranomaisella tulee olla ajan tasalla olevat tiedot kaikista alueensa valvontakohteista. Elintarvikealan, kontaktimateriaalialan ja alkutuotannon toimijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus elintarviketoiminnasta toiminnan rekisteröimistä varten valvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös sellaisia toimijoita, joilla ei ole varsinaista huoneistoa elintarvikkeiden käsittelyä varten, mutta jotka toimivat elintarvikeketjun osana (ns. virtuaalihuoneistot). Toiminnan keskeyttämisestä, toiminnan lopettamisesta tai toimijan vaihtumisesta tulee ilmoittaa viivytyksettä valvontaviranomaiselle. Elintarvikelain 8 ja 10 §:ssä on lueteltu vähäriskisiä toimintoja, joista ei tarvitse tehdä ilmoitusta.

Elintarvikealan toimijan, joka käsittelee eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on haettava elintarvikehuoneiston hyväksymistä laitokseksi valvontaviranomaiselta ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Myös laajamittaiselle itujen alkutuotannolle on haettava hyväksymistä.

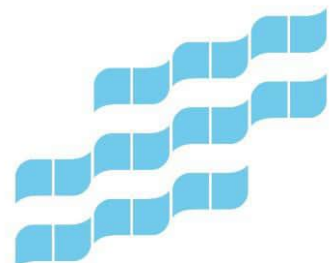
Seuraavassa taulukossa on esitetty elintarvikevalvonnan kohteet ja toiminnot kunnittain. Samassa toimipaikassa voi olla useita toimintoja. Taulukossa ei ole listattu peltoviljelykohteita. Valvonta-alueella peltoviljelykohteita on 885 kpl ja niitä valvotaan tarvittaessa.

	Akaa		Juupajoki		Kangasala		Orivesi		Pälkäne		Tampere		Urijala		Valkeakoski		Yht.		Yht.	
	Toimip	Kohdet	Toimip	Kohdet	Toimip	Kohdet	Toimip	Kohdet	Toimip	Kohdet	Toimip	Kohdet	Toimip	Kohdet	Toimip	Kohdet	Toimip	Kohdet	Toimip	Kohdet
Riviotsikot																				
Alkutuotanto	60	132	24	24	115	115	74	74	103	103	62	62	68	68	52	52	558	630		
Hunajantuotanto	9	9	4	4	19	19	10	10	8	8	20	20	10	10	9	9	89	89		
Kalastus			1	1	6	6	2	2	4	4	7	7			5	5	25	25		
Lihantuotanto	31	31	13	13	53	53	37	37	41	41	17	17	41	41	17	17	250	250		
Maidontuotanto	10	10	2	2	9	9	10	10	16	16	6	6	3	3	5	5	61	61		
Munantuotanto	8	8	2	2	11	11	6	6	11	11	6	6	6	6	8	8	58	58		
Puutarhaviiljely, Avomaa	1	1	2	2	12	12	9	9	21	21	4	4	7	7	7	7	63	63		
Puutarhaviiljely, Kasvihuone					5	5			1	1	1	1			1	1	8	8		
Sienimöt											1	1					1	1		
Siitosmunantuotanto	1	1							1	1							2	2		
Vesiviljely													1	1			1	1		
Elint. valm., ei maito/liha/kala/muna/viljakasvis	1	1			2	2	2	2	1	1	16	16			1	1	23	23		
Juomien valmistus											4	4					4	4		
Makeisten valmistus											2	2					2	2		
Muu valmistus					2	2	1	1	1	1	10	10			1	1	15	15		
Yhdistelmätuotteiden valmistus	1	1					1	1									2	2		
Elintarvikekontaktimateriaalit	6	6			8	8			2	2	32	32			12	12	60	60		
Elintarvikekontaktimateriaalien jakelu tai markkinointi	2	2			3	3			1	1	11	11			2	2	19	19		
Elintarvikekontaktimateriaalien maahantuonti	2	2			3	3					9	9			2	2	16	16		
Elintarvikekontaktimateriaalien valmistus tai jatkojalostus	2	2			2	2			1	1	12	12			8	8	25	25		
Elintarvikkeiden kuljetukset	3	3			4	4			1	1	47	47	1	1	3	3	59	59		
Elintarvikkeiden kuljetus	1	1			2	2					21	21	1	1			25	25		
Elintarvikkeiden kuljetus jäädytettynä	1	1									18	18			2	2	21	21		
Elintarvikkeiden pakastekuljetus	1	1			2	2			1	1	8	8			1	1	13	13		
Elintarvikkeiden myynti	27	33	8	8	44	46	20	22	23	23	421	473	21	23	23	32	587	660		
Elintarvikkeiden tukkumyynti			1	1	3	3			1	1	28	28	1	1			34	34		

Elintarvikkeiden vähittäis- myynti	27	33	7	7	41	43	20	22	22	22	393	445	19	21	23	32	552	625
Kuluttajan tuotteiden käsit- tely, eläinperäiset elintarvik- keet													1	1			1	1
Elintarvikkeiden tarjoilu	83	83	13	13	138	151	49	49	52	54	1 272	1 326	20	20	91	93	1 718	1 789
Grilli- tai pikaruokatoiminta	13	13			12	23	5	5	7	7	156	164	4	4	8	9	205	225
Kahvilatoiminta	8	8	3	3	15	15	5	5	13	13	167	175	1	1	17	17	229	237
Pitopalvelu	4	4	1	1	3	3	3	3	6	6	28	29			2	2	47	48
Pubitoiminta	6	6			4	4	2	2	3	3	121	130			5	5	141	150
Ravintolatoiminta	20	20	3	3	30	30	16	16	9	10	467	484	7	7	26	26	578	596
Suurkeittiö, keskuskeittiötoi- minta	1	1	2	2	8	8	2	2	3	3	26	26	1	1	4	4	47	47
Suurkeittiö, laitoskeittiö (koulut, sairaalat ym.)	5	5	2	2	13	13	5	5	5	5	99	100	3	3	9	10	141	143
Tarjoilukeittiötoiminta	26	26	2	2	53	55	11	11	6	7	208	218	4	4	20	20	330	343
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	1	1			8	8			1	1	29	29			3	3	42	42
Elintarvikkeiden pakastami- nen					1	1					3	3					4	4
Elintarvikkeiden pakkaami- nen									1	1	1	1					2	2
Eläinperäisten elintarvikkei- den varastointi					1	1					1	1			2	2	4	4
Muu elintarvikkeiden varas- tointi	1	1			6	6					24	24			1	1	32	32
Kala-ala					2	2									2	2	4	4
Kalajalosteiden valmistus					1	1									1	1	2	2
Tuoreiden kalastustuottei- den käsittely					1	1									1	1	2	2
Kansalliset toiminnalliset helpotukset					2	2											2	2
Lihan käsittely					2	2											2	2
Liha-ala	2	2			4	4					7	7			2	2	15	15
Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	1	1			2	2					4	4			1	1	8	8
Pakkaaminen					1	1											1	1
Raakalihavalmisteiden val- mistus	1	1			1	1					3	3			1	1	6	6
Maitoala									1	1							1	1
Juuston valmistus									1	1							1	1
Vain ruoka-aputoimintaa	1	1			2	2	5	5	1	1	13	13	1	1	3	3	26	26
Elintarvikkeiden luovutus ruoka-avussa	1	1					2	2	1	1	9	9	1	1	1	1	15	15
Elintarvikkeiden tarjoilu ruoka-avussa					2	2	3	3			3	3			2	2	10	10
Elintarvikkeiden varastointi ruoka-avussa											1	1					1	1
Vienti ja tuonti	2	2	1	1	6	6			2	2	45	45	2	2	1	1	59	59
Elintarvikkeiden maahan- tuonti	2	2	1	1	6	6			1	1	45	45	2	2	1	1	58	58
Elintarvikkeiden maasta- vientä									1	1							1	1

Vilja- ja kasvisala	8	8	1	1	11	11	1	1	4	4	59	59		3	3	87	87	
Kasvis-, marja- ja hedelmä- tuotteiden valmistus	1	1	1	1	2	2			1	1	6	6				11	11	
Leipomotuotteiden valmis- tus, ei helposti pilaantuvia	3	3			4	4			2	2	23	23				32	32	
Leipomotuotteiden valmis- tus, helposti pilaantuvia	3	3			3	3	1	1			29	29		3	3	39	39	
Muiden viljatuotteiden val- mistus					1	1			1	1	1	1				3	3	
Myllytoiminta					1	1										1	1	
Pakkaamotoiminta ja kaup- pakunnostus	1	1														1	1	
Kaikki yhteensä	194	272	47	47	344	359	151	153	191	193	2 003	2 109	113	115	196	207	3 241	3 457

4.3.2 Ilmoitusten käsittely

Elintarvikevalvontaan saapuvat ilmoitukset pyritään käsittelemään kahden viikon sisällä ilmoituksen saapumi-
sesta. Ilmoitusten käsittelijä suorittaa ilmoituksen perusteella toimipaikan toiminnan alustavan riskinarvioin-
nin, lähettää toimijalle todistuksen kuulumisesta elintarvikevalvonnan piiriin ja syöttää tarvittaessa toimipai-
kan, toimijan ja toiminnan tiedot valtakunnalliseen VATI-tietojärjestelmään. Elintarvikehuoneistoon tehdään
suunnitelmallinen tarkastus kohteen riskinarviointiin perustuvassa aikataulussa. Elintarvikelaitoksen ja alku-
tuotantopaikan hyväksymisestä on kerrottu eläinlääkintähuollon osiossa.

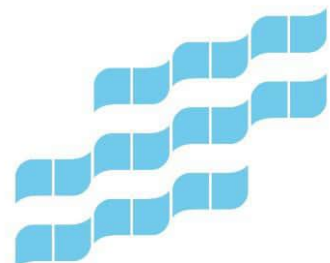
Tampereella käsitellään vuosittain noin 600 kpl elintarvikehuoneistoa tai kontaktimateriaalitoimijaa koskevaa
ilmoitusta.

4.3.3 Valvontakohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastukseen käytettävä aika

Tarkastustiheyteen vaikuttaa kohteen riskiluokitus, joka perustuu valvontakohteen toiminnan luonteeseen ja
laajuuteen sekä riskien arviointiin, ja se, miten valvontakohteet hallitsevat riskit omavalvonnallaan.

Tampereen elintarvikevalvonnan käyttämä valvontakohteiden riskiluokitus perustuu Ruokaviraston ohjee-
seen, jossa on esitetty kohdekohtainen toiminnan riskiluokkaan perustuva tarkastuskertojen määrä ja tarkas-
tukseen käytettävä ohjeellinen aika.

Valvontasuunnitelma on laadittu kohdekohtaisen riskinarvioinnin sekä VATI-järjestelmän mukaisen luokittelun
perusteella. Valvontakohteet on jaettu riskiluokkiin 0–10, joista luokka 0 edustaa vähäriskisintä toimintaa
(esim. pub) ja luokka 10 korkeinta riskiä (esimerkiksi lihalaitos, jonka tuotantomäärä ylittää 10 milj. kg vuo-
dessa). Riskiluokituksessa noudatetaan ensisijaisesti Ruokaviraston ohjeistusta sekä VATI-järjestelmän mu-
kaista luokittelua.

4.4 Valtakunnalliset painopisteet

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman kauden 2025–2028 teemana on vaikuttava valvonta ja ydintehtävät. Ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman teemaa vaikuttavasta valvonnasta ja ydintehtävistä voidaan edistää seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- Tietoperusteinen valvonta
- Osaaminen
- Varautuminen

Tietoperusteisen valvonnan tavoitteella korostetaan valvonnassa syntyneiden tietojen hyödyntämistä valvontayksikön toiminnassa, toiminnan seurannassa ja sen jatkuvassa parantamisessa. Tämä tarkoittaa sitä, että valvonnan tiedoilla on vaikutusta valvontaan ja valvonnan toimintatapoihin. Valvonnassa kertyneen tiedon tulisi vaikuttaa riskiperusteisen valvonnan toteutukseen ja painotuksiin. Valvonnasta kerätyn tiedon avulla voidaan tunnistaa ne osa-alueet, joiden valvonta on vaikuttavinta ja tunnistaa alueita, joiden valvontaa voidaan keventää.

4.4.1 Tampereen elintarvikevalvonnan painopisteet

Tampereen elintarvikevalvonnan painopisteet kaudelle 2025-2028 ovat:

- Valvontatietojen parempi hyödyntäminen suunnitelmallisessa valvonnassa
- Hallinnollisen osaamisen vahvistaminen
- Asiakaspalvelun kehittäminen
- Tarkastusmenetelmien ja -työkalujen kehittäminen

Lisäksi vuonna 2026 painopisteiksi asetetaan:

- elintarvikepetosten selvittämisen kehittämisen aloittaminen
- etämyynnin valvonnan tehostaminen

Vuonna 2026 suunnitelmallisissa tarkastuksissa rekisteröidyissä elintarvikehuoneistoissa tarkastetaan ensisijaisesti seuraavat Oiva-rivit:

3.1 Tilojen ja rakenteiden puhtaus ja järjestys

3.2 Pintojen, kalusteiden, laitteiden ja työvälineiden puhtaus

4.2 Käsihygienia

6.2 Jäähdytettyjen tilojen ja kylmässä säilytettävien elintarvikkeiden lämpötilahallinta

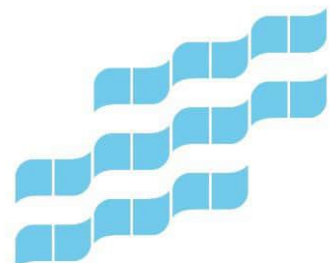
6.3 Elintarvikkeiden säilyttäminen kuumana ja uudelleenkuumennus

6.5 Elintarvikkeiden valmistusprosessien lämpötilahallinta

6.6 Pakasteiden ja jäädytettyjen elintarvikkeiden lämpötilahallinta

6.9 Lämpötilahallinta myynnissä ja tarjoilussa

16.1 Muiden kuin eläinperäisten elintarvikkeiden jäljitettävyys

16.9 Eläinperäisten elintarvikkeiden jäljitettävyys

Valmistus- ja myyntikohteissa tarkastetaan lisäksi

17.1 Näytteenotto ja omavalvontatutkimukset

Tarjoilukohteissa tarkastetaan lisäksi

10.1 Erillään pito ja ristikontaminaatio

13.1 Pakolliset elintarviketiedot (pakatut ja pakkaamattomat elintarvikkeet)

14.1 Pakkaus- ja muut elintarvikekontaktimateriaalit

Mikäli kohteessa havaitaan jokin epäkohta, se tarkastetaan riippumatta suunnitelluista kohdista.

Valvontakohteeseen tehtävässä ensimmäisessä tarkastuksessa tarkastetaan lisäksi rivit:

1.6 Omavalvonnan yleinen vaatimustenmukaisuus

2.1 Tilojen soveltuvuus elintarvikehuoneistotoimintaan

4.4 Henkilökunnan terveydentilan seuranta

4.6 Hygieniaosaamisen todentaminen

sekä pubien osalta

5.4 Sulattamisen, jäähdyttämisen ja jäädyttämisen hygienia

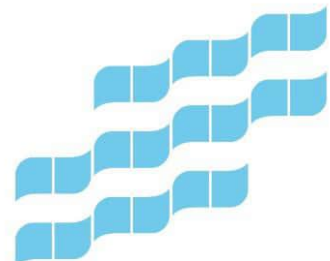
4.5 Laatujärjestelmä

Elintarvikevalvontaviranomaisen tulee laatia toimintaansa sopiva laatujärjestelmä sekä ylläpitää ja noudattaa sitä. Laatujärjestelmiä koskevista vaatimuksista säädetään valvonta-asetuksen (EU) 2017/625 5 ja 12 artiklassa. Laatujärjestelmä tulee rakentaa paikallisiin olosuhteisiin sopivaksi. Valvonta-asetuksen mukaan toimivaltaisen viranomaisen on harjoitettava virallista valvontaa dokumentoitujen menettelyjen mukaisesti.

Tampereen elintarvikevalvonnan laatujärjestelmässä on huomioitu Ruokaviraston ohjeet ja malliasiakirjat. Malliasiakirjoja käytetään aina, kun se on mahdollista.

4.6 Alueellinen elintarvikevalvonta

Aluehallintovirastojen tehtävät elintarvikevalvonnassa ovat olleet kuntien valvontasuunnitelmien ja niiden toteutumisen arviointi sekä lainsäädännön ja ohjeistuksen kouluttaminen kunnille. Tehtävien toteuttamisen välineinä aluehallintovirastot ovat käyttäneet kuntien valvontaan kohdistuvia auditointeja ja työnohjauspäiviä. Lisäksi aluehallintovirastot ovat osallistuneet valvontahankkeiden organisointiin. Aluehallintovirastojen elintarvikevalvonnan tehtävät siirtyvät Ruokavirastoon 1.1.2026.

4.7 Omavalvonnin valvonta

Elintarvikelain mukaan elintarvikealan toimija vastaa elintarvikeketjun kaikissa vaiheissa elintarvikkeiden turvallisuudesta ja siitä, että toiminta täyttää elintarvikelainsäädännön vaatimukset.

Kaikilla elintarvike- ja kontaktimateriaalitoimijoilla on oltava järjestelmä, jonka avulla toimija tunnistaa ja hallitsee toimintaansa liittyvät vaarat ja varmistaa, että toiminta täyttää elintarvikesäännöksissä asetetut vaatimukset ja alkutuotantopaikoilla omavalvonnin kuvaus. Hyväksyttävien elintarvikehuoneistojen hyväksymishakemukseen tulee liittää kuvaus omavalvonnasta (asetus elintarvikehygieniasta 318/2021).

Toimijan on kuvattava omavalvonnassaan myös sivutuotteiden tuotantoon liittyvät tavanomaiset toimintaohjeet ja menettelytavat sekä menettelytavat poikkeustilanteissa. Elintarvikealan laitoksessa HACCP-perusteista järjestelmää on sovellettava myös sivutuotteisiin.

Kontaktimateriaalialan toimijoiden omavalvonta perustuu komission antamaan asetukseen (EY) N:o 2023/2006 elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien ja tarvikkeiden hyvistä tuotantotavoista. Valmistajan tulee perustaa ja toteuttaa tehokas dokumentoitu laatujohtajärjestelmä ja varmistaa sen noudattaminen.

4.7.1 Omavalvontatutkimukset

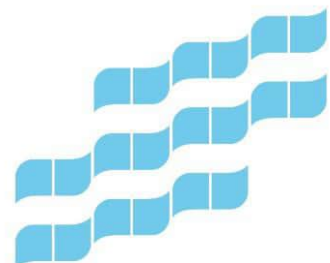
Elintarvikemääräyksissä erikseen säädetty omavalvontatutkimukset on tutkittava hyväksytyissä laboratorioissa. Muut elintarviketurvallisuuden ja omavalvonnin tutkimukset voidaan tehdä laboratorioissa, joilta ei edellytetä hyväksyntää. Muiden kuin elintarvikemääräyksissä säädettyjen tutkimusten tarpeellisuuden arviointi jää toimijan vastuulle. Merkittävä osa elintarvikemääräyksissä säädettyistä omavalvonnin tutkimuksista sisältyy elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista annettuun komission asetukseen (EY) N:o 2073/2005. Ruokavirasto on antanut ohjeen nro 10501/1 asetuksen soveltamisesta.

4.8 Tarkastusten suunnittelu ja toteutus

Tarkastukseen kuuluu valmistautuminen, tarkastuksen suorittaminen ja tarkastuskertomuksen laatiminen sekä kirjaukset. Valmistautumiseen kuuluu mm. perehtyminen hyväksymis- ja ilmoitusasiakirjoihin, aiempiin valvontatietoihin, sekä tarkastuksessa tarvittaviin tausta- ja muihin tietoihin.

Elintarvikevalvonta tekee tarkastuksia ilmoitus- ja hyväksymismenettelyyn, suunnitelmalliseen valvontaan, epäkohtien korjaamisen varmistamiseen, ruokamyrkytyspäily- ja valitustapauksiin, valvontapyyntöihin ja mahdollisiin projekteihin liittyen.

Tampereen elintarvikevalvonta ei käytä elintarvikelain mukaisissa valvontatehtävissä ulkopuolista asiantuntijaa.

4.8.1 Tarkastus

Tarkastuksella selvitetään, ovatko elintarvikealan toimijan tilat ja toiminta lainsäädännön mukaista. Tarkastus voi sisältää myös näytteiden ottoa ja mittauksia kohteen, kohteessa harjoitettavan toiminnan tai siellä valmistettavien tuotteiden taikka tarjottavien palveluiden terveyshaittojen, turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi.

Hyväksytyt elintarvikehuoneistot on hyväksyttävä ja tarkastettava ennen toiminnan aloittamista.

Rekisteröidyn elintarvikehuoneiston toiminnan aloittamisen yhteydessä tehtävä ensimmäinen tarkastus pyritään tekemään yhden, kolmen tai kuuden kuukauden kuluessa riippuen huoneistossa harjoitettavan toiminnan luonteesta ja laajuudesta. Ensimmäisellä tarkastuksella selvitetään elintarvikehuoneiston toimintaedellytykset ja tarkastuskohteen omavalvontaohjeet. Elintarvikehuoneiston ilmoituksen jälkeinen ensimmäinen tarkastus on suunnitelmallinen tarkastus.

Elintarvikevalvonta tehdään pääsääntöisesti ilman ennakoilmoitusta. Tarkastukset pyritään tekemään silloin, kun valvontakohteessa on toimintaa, mutta joissakin tapauksissa tarkastus voidaan toteuttaa muulloinkin. Tarkastukset tehdään pääsääntöisesti paikan päällä, mutta tarkastuksia voidaan toteuttaa asiakirjatarkastuksina. Elintarvikelain 16 § mukaan elintarvikealan toimijan on julkistettava valvontaviranomaisen antama elintarvikehuoneiston tarkastuksesta kertova asiakirja Ruokaviraston määräämällä tavalla.

4.8.2 Oiva-järjestelmä

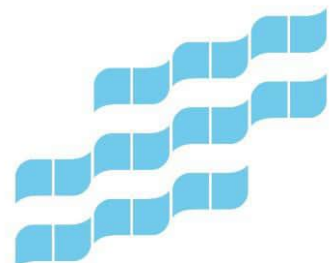
Elintarvikevalvonnan yhtenäistämiseksi ja tietojen julkaisemiseksi on luotu Oiva-järjestelmä, joka on valtakunnallinen Ruokaviraston koordinoima elintarviketietojen julkistamisjärjestelmä. Valvontatietojen julkaisemisella pyritään lisäämään valvonnan läpinäkyvyyttä, sekä tuomaan valvonnan tulokset kuluttajien käyttöön. Elintarvikevalvonnan tarkastukset tehdään Ruokaviraston laatimien Oiva-arviointiohjeiden mukaisesti. Ohjeet perustuvat elintarvikelainsäädännön säännöksiin ja niihin on sisällytetty Ruokaviraston tulkintoja lain noudattamisesta.

Elintarvikevalvojien tarkastuksien tuloksista muodostuva Oiva-raportti julkistetaan Oiva-järjestelmässä. Lisäksi tarkastuksista muodostuu erillinen tarkastuskertomus, missä toimijalle avataan tarkemmin tehdyn tarkastuksen sisältöä ja annetaan tarvittaessa toimijalle neuvoja tilojen tai toiminnan parantamiseen.

Jos tarkastettu yritys on saanut jostakin asiasta arvosanan korjattavaa tai huono, tekee valvontaviranomainen aina yritykseen uuden tarkastuksen. Aiemmin saatu arvosana pysyy voimassa, kunnes valvontaviranomainen uusintatarkastuksella toteaa epäkohdan korjatuksi. Tämän jälkeen julkaistaan uusi Oiva-raportti, jossa näkyvät mahdolliset parannukset.

4.9 Suunnitelmalliset tarkastukset vuonna 2026

Rekisteröityihin elintarvikehuoneistoihin tulisi vuodessa tehdä valtakunnallisen riskinarviointiohjeen mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia noin 1500 kpl, jotta valvontatarve saataisiin täytettyä. Epäkohtien korjaamiseksi

tehtävien uusintatarkastusten osuuden arvioidaan olevan noin 20 % suunnitelmallisten tarkastusten kokonaismäärästä. Vuosittainen tavoite uusintatarkastukset huomioon ottaen olisi noin 18000 kpl tarkastusta.

Suunnitelmallista valvontaa ei ole voitu täysin tehdä riskiperusteisen valvontatiheyden mukaisesti kaikkiin kohteisiin, koska vuosien aikana on kertynyt tarkastusvelkaa ja epäkohtien korjaantumisen varmistamiseksi tehdyt uusintatarkastukset ja uusien valvontakohteiden tarkastukset on priorisoitu. Nykyisillä resursseilla ei pystytä saavuttamaan valtakunnalliseen riskinarviointiin perustuvaa tarkastusmäärää.

Tavoitteeksi vuodelle 2026 asetetaan 1061 kpl suunnitelmallista tarkastusta, joka on n. 70 % valtakunnallisesta riskinarviointiohjeen mukaisesta tarkastusmäärästä. Tämän lisäksi suunnitelmallisten tarkastusten uusintatarkastuksia tehdään noin 20 % eli noin 200 kpl. Edellä mainittuun määrään eivät kuulu suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset kuten ruokamyrkytys epidemioihin ja valvontapyyntöihin liittyvät tarkastukset.

Osa suunnitelmallisista tarkastuksista tehdään kokonaan etä- ja asiakirjatarkastuksina siten, että tarkastukseen ei sisälly tarkastuskäyntiä kohteessa. Etätarkastuksiin liittyviä menettelyitä jatketaan erityisesti verkko-kauppojen, virtuaalitoimijoiden ja kontaktimateriaalitoimijoiden tarkastuksissa. Myymälöiden ja tarjoilupaikkojen tarkastuksissa hyödynnetään sähköisten omavalvontajärjestelmien kuten PTY:n omavalvontajärjestelmän tietoja siten, että osa tarkastuksesta voidaan tehdä etänä.

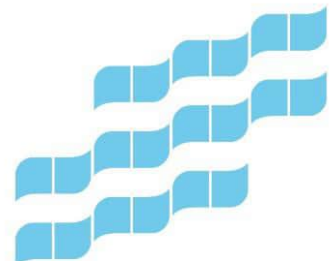
Elintarvikehuoneistoiksi luokiteltuihin riskiluokituksestaan 0-luokan kohteisiin kuten useimpiin kuntosaleihin ja pubeihin, joissa on vain juomatarjoilua, tehdään vain suunnitelmallinen aloitustarkastus, josta ei muodostu Oiva-raporttia. Hyväntekeväisyysjärjestöjen ruoka-aputoimintaan ei myöskään tehdä suunnitelmallisia tarkastuksia, vaan niitä valvotaan ainoastaan asiakasvalitusten perusteella.

Tapahtumien (kuten markkinat, messut tai festivaalit) valvonnassa tehdään Oiva-tarkastuksia liikkuviin elintarvikehuoneistoihin ja suunnataan voimavaroja ennaltaehkäisevään toimintaan kuten tapahtumien viranomaiskatselmuksiin ja sähköiseen neuvontaan. Liikkuvien elintarvikehuoneistojen Oiva-tarkastuksia tehdään myös ulkopaikkakuntalaisille toimijoille, jotka osallistuvat tapahtumaan tai muuten toimivat Tampereen valvontaluokalla. Nämä tarkastukset tehdään toimijan oman rekisteröitymiskunnan tekemän riskiluokituksen mukaisesti.

Toiminnan aloittamiseen liittyvä tarkastus on myös valvontasuunnitelmaan sisältyvä tarkastus, jolloin se on maksullinen. Aloittamiseen liittyvä tarkastus tarkoittaa tarkastusta, joka tehdään elintarvikehuoneistoon ennen toiminnan aloittamista tarvittaessa joko toimijan pyynnöstä tai tarkastajan harkinnan mukaan. Suunnitelmallisiin valvontaprojekteihin voi myös liittyä tarkastuksia, jotka ovat toimijalle maksullisia.

Laitosvalvonnan osalta suunnitelmallisen valvonnan taulukossa on ilmoitettu suunnitellut tarkastukset toimintaluokittain. Laitoksissa on monia toimintatyyppisiä ja samalla tarkastuksella tarkastetaan eri toimintoja.

- Liha-alan laitoksia on 8 kpl, tarkastuksia niihin tehdään yhteensä 50 kpl.
- Näistä kaikki valmistavat sekä kypsä että raakoja lihavalmisteita.
- Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointilaitoksia on 4 kpl, tarkastuksia niihin tehdään yhteensä 8 kpl.

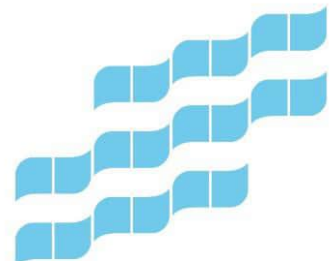

- Maitoalan laitoksia on 1 kpl ja tarkastuksia tehdään 1 kpl.
- Kala-alan toimintaa on 2 laitoksessa liha-alan toiminnan rinnalla. Tarkastukset tehdään liha-alan toiminnan tarkastuksen yhteydessä.

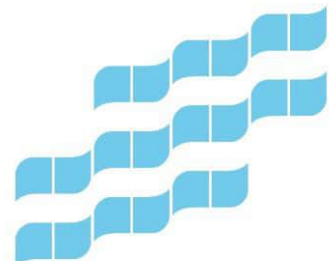
Rekisteröidyt elintarvikehuoneistot

Suunnitelmallinen valvonta 2026.

Toimintaluokka ja -tyyppi	AKAA	JUUPIOKI	KAGASALA	ORIVESI	PÄLKÄNE	TAMPERE	URJALA	VALKEAKOSKI	yht.
Alkutuotanto	0	0	5	2	8	0	0	4	19
Puutarhaviljely, Avomaa	0	0	2	2	8	0	0	3	15
Puutarhaviljely, Kasvihuone	0	0	3	0	0	0	0	1	4
Elint. Valm., ei maito/liiha/kala/muna/vilja-	2	0	1	1	0	9	0	0	13
Juomien valmistus	0	0	0	0	0	2	0	0	2
Muu valmistus	0	0	1	0	0	7	0	0	8
Yhdistelmätuotteiden valmistus	2	0	0	1	0	0	0	0	3
Elintarvikekontaktimateriaalit	1	0	1	0	0	6	0	4	12
Elintarvikekontaktimateriaalien jakelu tai markkinointi	0	0	0	0	0	2	0	0	2
Elintarvikekontaktimateriaalien maahantuonti	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Elintarvikekontaktimateriaalien valmistus tai jatkojalostus	1	0	1	0	0	3	0	4	9
Elintarvikkeiden kuljetukset	0	0	2	0	1	10	0	1	14
Elintarvikkeiden kuljetus	0	0	1	0	0	2	0	0	3
Elintarvikkeiden kuljetus jäähdytettyinä	0	0	0	0	0	4	0	0	4

Elintarvikkeiden pakastekuljetus	0	0	1	0	1	4	0	1	7
Elintarvikkeiden myynti	12	4	21	12	7	192	5	17	270
Elintarvikkeiden tukkumyynti	0	0	0	0	1	9	0	0	10
Elintarvikkeiden vähittäismyynti	12	4	21	12	6	183	5	17	260
Elintarvikkeiden tarjoilu	30	6	52	18	14	489	9	26	644
Grilli- tai pikaruokatoiminta	3	0	6	1	2	56	0	1	69
Kahvilatoiminta	3	2	4	1	4	50	1	6	71
Pitopalvelu	2	0	2	1	3	8	0	1	17
Ravintolatoiminta	10	2	15	8	1	223	4	14	277
Suurkeittiö, keskuskeittiötoiminta	3	1	8	3	2	30	1	0	48
Suurkeittiö, laitoskeittiö (koulut, sairaalat ym.)	3	1	5	1	1	47	2	2	62
Tarjoilukeittiötoiminta	6		12	3	1	75	1	2	100
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen	1	0	1	1	0	15	0	3	21
Elintarvikkeiden pakastaminen	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Muu elintarvikkeiden varastointi	0	0	0	0	0	6	0	0	6
Elintarvikkeiden pakkaaminen	1	0	1	1	0	8	0	3	14
Vienti ja tuonti	2	0	3	0	1	15	2	0	23
Elintarvikkeiden maahantuonti	2	0	3	0	0	15	2	0	22
Elintarvikkeiden maastavienti	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Vilja ja kasvisala	4	1	7	1	2	27	0	3	45
Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	1	1	1	0	1	4	0	0	8

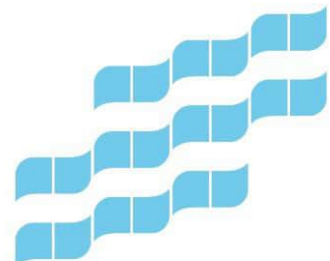

Leipomotuotteiden valmistus, ei helposti pilaantuvia	1	0	3	0	1	11	0	0	16
Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia	1	0	2	1	0	11	0	3	18
Muiden viljatuotteiden valmistus	0	0	1	0	0	1	0	0	2
Pakkaamotoiminta ja kauppakunnostus	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Kaikki yhteensä	52	11	93	35	33	763	15	59	1061

Hyväksytyt elintarvikehuoneistot sekä eläinperäisen alkutuotannon valvonta

Suunnitelmallinen valvonta 2026:

Toimintaluokka ja -tyyppi	Kohde-toimin-toja koko alue	Akaa	Juupa-joki	Kan-gasala	Ori-vesi	Päl-käne	Urja-la	Tam-pere	Val-kea-koski	Riskiperus-teisen val-vontatar-peen mu-kainen tar-kastus-tarve/ v yht.
Alkutuotanto										
Hunajantuotanto	79	9	4	17	7	8	10	15	9	Tarvitta-essa
Kalastus	23	0	1	5	2	4	0	6	5	Tarvitta-essa
Lihantuotanto	247	31	13	53	35	41	41	17	16	Tarvitta-essa
Maidontuotanto	60	10	2	9	10	16	2	6	5	17
Munantuotanto	57	8	2	11	6	10	6	6	8	11
Vesiviljely	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0,2
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen										
Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	4	0	0	1	0	0	0	1	2	8
Kala-ala										Liha-alan laitosten

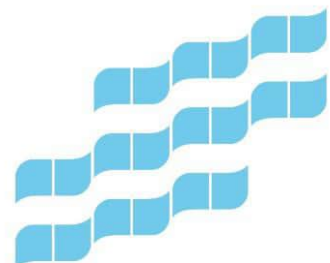

										yhtey- dessä
Kalajalosteiden valmistus	2	0	0	1	0	0	0	0	1	-
Tuoreiden kalastustuotteiden käsittely	2	0	0	1	0	0	0	0	1	-
Kansalliset toiminnalliset helpotukset		0								
Lihan käsittely	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0
Liha-ala										50
Jauhelihan valmistus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Leikkaamo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	8	1	0	2	0	0	0	4	1	-
Pakkaaminen	1	0	0	1	0	0	0	0	0	-
Raakalihavalmisteiden valmistus	6	1	0	1	0	0	0	3	1	-
Maitoala										
Juuston valmistus	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Vienti ja tuonti										
Elintarvikkeiden maahan-tuonti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Rekiste- röityjen huoneis- tojen tau- lukossa

4.10 Muu kuin suunnitelmallinen valvontatyö

Tampereen elintarvikevalvonnassa noin 40 % työpanoksesta kuluu muihin tehtäviin kuin suunnitelmalliseen valvontaan. Muita tehtäviä ovat mm. toimijoiden ohjaus ja neuvonta, ilmoitusten käsittely, valvontakohtere-kisterin (VATI) tietojen ylläpito, koulutukseen ja valvontaverkostotyöskentelyyn osallistuminen sekä ruoka-myrkytyspäilyjen ja valitusten käsittely. Suunnitelmalliseen valvontaan kuulumattomia tarkastuksia ovat muun muassa ruokamyrkytyspäily- ja valitustarkastukset ja Ruokaviraston valvontapyyntöjen, RASFF-ilmoi-tusten tai takaisinveitoilmoitusten perusteella tehdyt tarkastukset. Lisäksi elintarviketarkastajien tehtäviin kuu-luvat mm. erilaiset toimijoille suunnatut koulutukset ja yhteistyötilaisuudet. Aloittavien toimijoiden ohjaus ja neuvonta ovat lisääntyneet viime vuosina.

Säännöllistä ulkomyyntiä harjoittavat valvonta-alueen elintarvikemyyjät tekevät elintarvikehuoneistoilmoituk-sen toiminnastaan. Tapahtumiin osallistuvat elintarvikemyyjät tiedottavat osallistumisestaan tapahtumaan. Tiedottamiset otetaan vastaan elintarvikevalvonnassa ja tarvittaessa otetaan toimijaan yhteyttä lisäselvitysten saamiseksi.

Elintarvikevalvontaan tulee myös lausuntopyyntöjä viranomaisilta, arkkitehdeiltä ja toimijoilta. Lausuntopyynnot koskevat yleensä tilojen soveltuvuutta elintarvikehuoneistotoimintaan, rakennuslupahakemuksia, alkoholin anniskelua elintarvikehuoneistossa tai tapahtumassa.

4.11 Valvontanäytteet ja projektit sekä laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

4.11.1 Näytteenotto ja näytteen tutkiminen

Näytteenotolla ja tutkimustulosten perusteella voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta. Viranomaisnäytteitä voidaan ottaa mm. lainsäädännön toimijalle määräämän näytteenoton ja tutkimusten varmistamiseksi sekä epäiltäessä tuotteiden turvallisuutta. Näytteenottokohteita, näytteiden määriä, näytteenottotiheyttä ja näytteistä tehtäviä tutkimuksia suunniteltaessa otetaan huomioon omavalvonnan toimivuus valvontakohteessa.

Sisämarkkinatuonnin valvonnan yhteydessä valvontaviranomainen voi ottaa tutkituttavaksi suunnitelmallisen valvonnan viranomaisnäytteitä. Maahantuodusta raaosta eläinperäisistä salmonellatakuutuotteista tutkitaan salmonella. Maahantuoduista kalastustuotteista tutkitaan histamiini. Valvontaviranomainen arvioi näytteenoton tarpeen ja laajuuden toimijan toiminnan, omavalvonnan toteutuksen ja tulosten perusteella.

Näytteitä on varauduttu ottamaan ja tutkituttamaan myös epäilyn perusteella, esim. kuluttajavalitusten, ruokamyrkytyspäilyjen, elintarvikkeista aiheutuvien muiden terveysvaaratilanteiden ja muiden erityistilanteiden tutkimiseksi. Näytteistä tehdään mikrobiologisia, kemiallisia, fysikaalisia ja aistinvaraisia laboratoriotutkimuksia tarpeen mukaan.

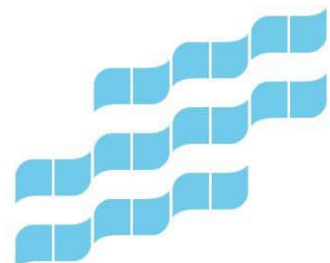
4.11.2 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Valvontaviranomaisen viranomaisvalvontaa varten ottamat tai otattamat näytteet tutkitaan kyseisiä tutkimuksia tekemään hyväksytyissä laboratorioissa. Laboratorion tulee olla Ruokaviraston hyväksymä. Tampereen kaupunki kilpailuttaa laboratoripalveluiden sopimuksen sopimuskausittain.

Viranomaisnäytteiden tutkimuksissa hyödynnetään tarpeen mukaan myös Ruokaviraston ja muiden EU-maiden vertailulaboratorioita (analytiikka, jota ei ole saatavilla paikallisessa laboratorioissa sekä jatkotutkimukset) tai muita hyväksytyjä laboratorioita. Epidemiaselvityksissä potilasnäytteiden tutkimuksista vastaavat terveydenhuollon laboratoriot ja THL.

4.11.3 Projektit

Vuodelle 2026 Tampereen elintarvikevalvonnassa ei suunnitella omia projekteja. Ruokaviraston ja Valviran mahdollisiin projekteihin sekä valtakunnallisiin hankkeisiin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan.

4.12 Seurantaohjelmat

Valvonta-asetuksen (EU) N:o 2017/625 mukaan seurannalla tarkoitetaan elintarvikevalvonnassa suunnitellun havainto- ja mittausjakson toteuttamista, jonka tarkoituksena on saada käsitys elintarvikemääräysten noudattamisesta. Erilaiset valvonta- ja seurantaohjelmat ovat valvonta-asetuksen tarkoittamaa seurantaa. Tällaisia ohjelmia ovat mm. kansallinen salmonellavalvontaohjelma ja EU:n vierasainevalvontaohjelma. Vierasainevalvontaa ja siihen liittyvää näytteenottoa tehdään myös epäilyyn perustuen Ruokaviraston määräyksestä.

Elintarvikevalvonta osallistuu tarvittaessa seurantaohjelmiin liittyvään näytteenottoon ja vastaa osaltaan valvontatoimenpiteistä.

4.13 Valvontakirjanpito

Valvontakirjanpito sisältää elintarvikehuoneiston laitoshyväksyntään tai elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsittelyyn liittyvät asiakirjat, tarkastuksista laadittavat tarkastuskertomukset, viranomaisnäytteiden tutkimustulokset, arviointiraportit sekä viranomaisen muista toimenpiteistä kirjaamat asiat.

Tampereen elintarvikevalvonnan sähköiseen valvontakirjanpitoon käytetään VATI-tietojärjestelmää, jossa ylläpidetään tiedot valvontakohteista ja niihin tehtävistä valvontatoimenpiteistä.

4.14 Hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistusseuraamukset

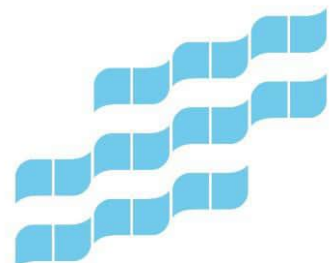
Hallinnollisia pakkokeinoja käytetään elintarvikevalvonnassa silloin, kun elintarvikealan toimija ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin elintarvikemääräysten noudattamiseksi, eivätkä muut valvontatoimenpiteet elintarvikealan toimijan velvoittamiseksi noudattamaan elintarvikemääräyksiä ole riittäviä. Hallinnollisia pakkokeinoja koskevat säännökset ovat elintarvikelain 9 luvussa.

Pakkokeinoja ovat mm. erilaiset määräykset ja kiellot, uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka, haltuunotto sekä elintarvikehuoneiston hyväksynnän peruuttaminen.

Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto on siirtänyt ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaista toimivaltaansa elintarvikevalvonnan viranhaltijoille. Jaoston kulloinkin voimassa oleva delegointipäätös on nähtävillä Tampereen kaupungin nettisivuilla.

Elintarvikelaissa ei ole hallintomenettelyä koskevia säännöksiä, vaan sovellettaviksi tulevat hallintolain (434/2003) säännökset (kuuleminen, josta on malliasiakirja nro 10117/1). Mikäli viranomainen katsoo, että pakkokeinopäätös on mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta pantava heti täytäntöön, tämä todetaan päätöksessä.

Elintarvikealan toimija vastaa niistä kustannuksista, joita toimijalle aiheutuu viranomaisen pakkokeinopäätöksestä.

4.14.1 Seuraamusmaksu

Toimivaltainen valvontaviranomainen voi määrätä toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5000 euron elintarvikevalvonnan seuraamusmaksun elintarvikelain 67 §:ssä mainituissa määräysten vastaisuudessa. Seuraamusmaksu voidaan määrätä esimerkiksi, kun toimija kehotuksesta huolimatta laiminlyö elintarviketoiminnan rekisteröinti-ilmoituksen tai ei noudata 15 §:ssä säädettyä vaatimusta omavalvonnasta tai ei noudata 14 §:ssä säädettyä vaatimusta jäljitettävyydestä. Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus.

4.15 Henkilöstön koulutus

Valvontatehtävien menestyksellinen hoitaminen edellyttää alan kehityksen sekä lainsäädännön ja siihen liittyvien tulkintojen jatkuvaa seuraamista. Henkilöstö osallistuu säännöllisesti täydennyskoulutukseen ja osaamisen kehittämiseen kannustetaan. Henkilöstön vuosittainen koulutustavoite on keskimäärin 8 koulutuspäivää/hlö.

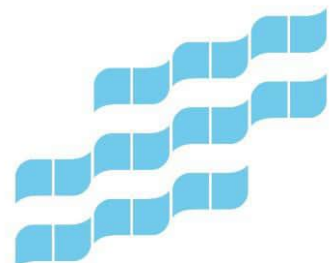
Koulutuspäiviksi voidaan varsinaisten koulutuspäivien lisäksi lukea muutakin ammattitaidon edistämistä, kuten työnohjauspäiviin osallistuminen, malliasiakirjoihin perehtyminen tai muu suunnitelmallinen pätevyyden ylläpito. Koulutuksiin luetaan esimerkiksi osallistuminen Ruokaviraston valvontaverkostoihin ja kansainvälisiin koulutuksiin kuten Better Training for Safer Food-koulutus. Yksikön koulutustarpeita kartoitetaan kyselyillä ja kartoituksilla. Yksikössä järjestetään tarpeen mukaan sisäistä koulutusta esimerkiksi tietojärjestelmiin liittyen. Henkilöstön koulutuksista pidetään kirjaa.

Uutta työntekijää rekrytoitaessa varmistetaan aina henkilön pätevyys huomioiden elintarvikelain pätevyysvaatimukset ja sisäiset erityistarpeet. Uusien työntekijöiden perehdytykseen on perehdytysuunnitelma.

Vuosittaisissa kehityskeskusteluissa esihenkilö arvioi jokaisen työntekijän kanssa osaamisen tason sekä edellisenä vuonna toteutuneen koulutuksen ja kehityksen. Kehityskeskustelussa sovitaan kehityssuunnitelma yksilökohtaisten tarpeiden mukaisesti.

4.16 Elintarvikevalvonnan auditoinnit

Toimivaltaisten viranomaisten on valvonta-asetuksen 6 artiklan mukaan tehtävä sisäisiä tai teetettävä ulkoisia toiminnan tarkastamisia ja ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin tarkastamisessa saatujen tulosten pohjalta sen varmistamiseksi, että valvonta-asetuksessa säädetty tavoitteet saavutetaan. Toiminnan tarkastamisella (auditoinnilla) tarkoitetaan järjestelmällistä ja riippumatonta tarkastelua, jolla selvitetään, ovatko toiminta ja sen tulokset suunniteltujen järjestelyjen mukaisia, onko kyseiset järjestelyt toteutettu tehokkaasti ja ovatko ne sopivia tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Toiminnan tarkastamisten on oltava riippumattomien tahojen arvioitavissa ja ne on toteutettava avoimesti.

4.17 Hankkeiden ja seurantaohjelmien raportointi

Elintarvikevalvontaviranomaiset osallistuvat tarvittaessa erilaisiin Ruokaviraston toimialan valvontahankkeisiin ja Ruokaviraston ohjaamiin mahdollisiin EU:n yhteisiin valvontahankkeisiin, joita koskevat tiedot ja tulokset toimitetaan erikseen ilmoitettavan aikataulun mukaisesti. Hankkeiden lisäksi valvontaviranomainen on velvollinen pyydettäessä ilmoittamaan Ruokavirastolle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja (elintarvikelaki 45 §). Näistä Tampereen kaupungin elintarvikevalvonta raportoi Ruokavirastolle näiden edellyttämällä tavoilla.

4.18 Terveysvaaratilanteet ja takaisinvedot

Terveysvaaralla tarkoitetaan biologista, kemiallista tai fysikaalista tekijää tai tilaa, joka saattaa vaarantaa elintarvikkeen turvallisuuden. Kunnan on selvitettävä alueellaan ilmenevät elintarvikkeisiin liittyvät terveysvaaratilanteet. Tällaisia ovat ruokamyrkytykset ja muut elintarvikevälitteiset vaaratilanteet.

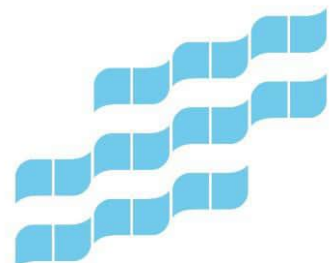
Toimintaohjeet terveysvaaratilanteissa ja takaisinvedoissa sisältyvät Tampereen elintarvikevalvonnan laatujärjestelmään. Niissä on huomioitu Ruokaviraston ohjeet. Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella on valmius terveysvaaratilanteiden edellyttämään näytteenottoon ja tutkimuksiin.

Laboratorioiden on ilmoitettava viivytyksettä toimeksiantajalleen tieto terveysvaaraan viittaavista tutkimustuloksista. Toimeksiantajaa valvovalle viranomaiselle tieto toimitetaan erityistilanteissa (elintarvikelaki 36 § ja 47 §).

Valvontaviranomaiset ja elintarvikealan toimijat voivat saada tiedon terveydelle vaarallisista elintarvikkeista mm. oman alueensa viranomaistutkimuksista, omavalvonnan tutkimustuloksista toimijalta, kuluttajavalituksista tai Ruokavirastosta. Ruokavirasto toimii elintarvikkeita ja rehuja koskevan nopean hälytysjärjestelmän (RASFF) virallisena kansallisena yhteyspisteenä. Tampereen elintarvikevalvonta on varautunut reagoimaan Ruokaviraston lähettämiin RASFF-ilmoituksia koskeviin tiedusteluihin välittömästi.

Vastuu elintarvikkeen turvallisuudesta on ensisijaisesti elintarvikealan toimijalla. Kun toimija katsoo tai sillä on syytä epäillä, että sen maahantuoma, tuottama, jalostama, valmistama tai jakelema elintarvike ei ole elintarvikkeiden turvallisuutta koskevien määräysten mukainen, sen on käynnistettävä välittömästi menettelyt kyseisen elintarvikkeen poistamiseksi markkinoilta. Jos tuote on jo ehtinyt kuluttajalle, toimijan on tehokkaalla ja täsmällisellä tavalla ilmoitettava asiasta kuluttajille. Toimijan on viivytyksettä ilmoitettava asiasta Ruokavirastolle ja kunnalliseen elintarvikevalvontaan.

Jos toimija ei noudata velvollisuuttaan takaisinvedoissa, elintarvikevalvontaviranomainen ryhtyy toimenpiteisiin terveydelle vaarallisten erien poistamiseksi markkinoilta. Elintarvikevalvonta Ruokavirastolle toteamistaan terveysvaaroista sekä tarvittaessa sellaisista valvonnassa esille tulleista seikoista, joilla voi olla vaikutusta elintarvikkeiden turvallisuuteen. Terveysvaaratilanteet ja niiden johdosta tehdyt selvitykset ja toimenpiteet kirjataan laatujärjestelmän mukaisesti.

4.18.1 Ruokamyrkytyssepidemioiden selvittäminen

Saatuun ilmoituksen elintarvikevälitteisestä ruokamyrkytyksestä tai epäilystä ruokamyrkytyksestä alueellaan kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen on viipymättä toimitettava tapausta koskeva selvitys (elintarvikelaki 47 §). Valtioneuvoston antamassa asetuksessa (1365/2011) on säädetty elintarvike- ja talousvesivälitteisten ruokamyrkytyssepidemioiden seurannasta, selvittämisestä ja ilmoittamisesta. Ruokamyrkytystutkimusten keskeinen tavoite on sairastumisen aiheuttajan ja lähteen etsiminen. Ruokamyrkytyssepidemian selvittäminen tapahtuu kunnan kustannuksella.

Laatukäsikirjassa on kuvattu toiminta epidemiaepäily- ja muissa terveysvaaratilanteissa. Toimintaohje sisältää selvitystyön käynnistämisen, epäilyilmoitusten tekemisen, näytteenoton ja tutkimisen, tiedonkulun ja yhteydenpidon, tiedottamisen, johtopäätösten tekemisen sekä selvitysilmoituksen laatimisen ja tallentamisen ruokamyrkytyssepidemiarekisteritietojärjestelmään eli RYMY –tietojärjestelmään.

Ruokamyrkytyssepidemytapauksista pidetään kirjaa. Terveysvaaratilanteista tiedotetaan tarvittaessa Ruokavirasto.

4.19 Viestintä

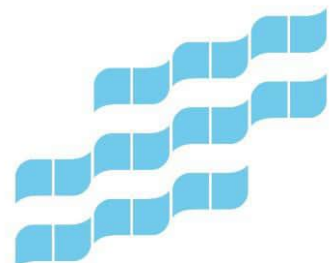
Viestintään kuuluvat asiakaspalvelu, neuvonta ja opastus sekä tiedottaminen toimijoille, asukkaille ja valvonta-alueen kunnille. Neuvontaan ja opastukseen varataan työaikaa kaikissa tehtävissä. Elintarvikealan toimijoiden ja kuluttajien neuvonta on ensisijaisesti kuntien tehtävä, Ruokavirasto huolehtii valtakunnallisesta tiedottamisesta, kuluttajainformaatiosta ja riskiviestinnästä.

Elintarvikevalvonnan nettisivuilla on kaupunkilaisille tietoja valvonnan suuntaamisesta, menetelmistä ja tuloksista sekä ajankohtaisista asioista. Siellä on myös elintarvikealan toimijoille tarkoitettua tietoa mm. elintarvikehuoneistojen käyttöönotosta ja omavalvonnasta. Elintarvikevalvonnan valvontasuunnitelma sekä maksutaksa ovat nettisivuilla nähtävillä. Lisäksi toimijoille viestitään valikoidusti ajankohtaisista tiedotettavista aiheista sähköpostijakelulla, jota varten toimijoiden sähköpostiosoitteet pyritään pitämään ajan tasalla tietojärjestelmässä. Lisäksi tarvittaessa tiedotetaan lehtien tai muiden medioiden välityksellä.

Takaisinvetotilanteissa elintarvikelain 57 § mukaan viranomaisen voi tiedottaa toimijan kustannuksella elintarvikkeiden turvallisuutta koskevien vaatimusten vastaisista elintarvikkeista, jos elintarvikealan toimija ei noudata yleisen elintarvikeasetuksessa säädettyä veloitetta ilmoittaa asiasta kuluttajille.

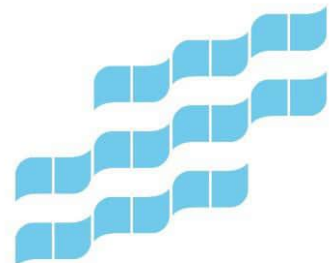
Elintarvikevalvonnan asiakasviestintää kehitetään vuoden 2025 aikana Lean-mallin mukaisen prosessisuunnittelun kautta. Tavoitteena ovat saavutettavat ja asiakaslähtöiset toimintatavat. Tampereen palvelupiste toimii edelleen tiedotuskanavana kuntalaisten suuntaan.

Elintarvikevalvonnassa ensisijainen tiedotusvastuu on yksikön päälliköllä. Tiedottamisessa noudatetaan Tampereen kaupungin viestintäsuunnitelmaa.

4.20 Raportointi

Tampereen kaupungin elintarvikevalvonnan suunnitelman toteumaa tarkastellaan ympäristöterveyden yhteisen valvontasuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Toteumasta laaditaan raportti, joka viedään hyväksyttäväksi alueelliseen ympäristöterveyden jaostoon ennen raportin lähettämistä keskusviranomaiselle.

5 TERVEYDENSUOJELUN VALVONTASUUNNITELMA

5.1 Johdanto

Terveydensuojelulain tarkoituksena on ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä. Tavoitteena on suojella ihmisten terveyttä mm. huomioimalla terveydensuojelu yhteiskunnan eri toimintoja suunniteltaessa. Terveydensuojeluun kuuluu terveyshaittojen ennaltaehkäisy sekä todettujen haittojen poistaminen tai vähentäminen. Terveydensuojelu tukee kunnassa elinympäristöterveyden edistämistä.

Kunnan terveydensuojelun valvontasuunnitelman laatimista ohjaa terveydensuojelulaki. Valvontasuunnitelmassa kuvataan säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi myös muu valvonta, yhteistyö ja elinympäristön terveellisyyden edistäminen. Valvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää. Valvontasuunnitelmassa huomioidaan ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma 2025–2028 sekä valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma vuosille 2025–2028. Valtakunnallisten ohjelmien tavoitteena on yhtenäistää valvontakäytäntöjä valvonnan tiheyden, laadun ja valvontaa suuntaavien painopisteiden osalta ja kohdistaa resurssit tehokkaasti edistämään elinympäristön terveellisyttä.

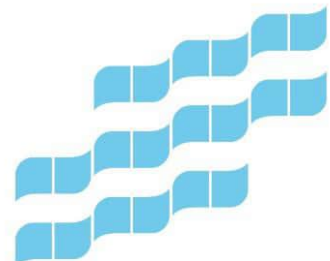
Lainsäädäntömuutokset

Sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt terveydensuojelulain kokonaisuudistushankkeen vuonna 2024. Nykyinen terveydensuojelulaki on tullut voimaan vuonna 1995 ja sitä on vuosien saatossa muutettu useita kertoja. Muutosten seurauksena lain rakenne ja sisältö ovat muuttuneet osin hajanaisiksi. Nyt tehtävällä kokonaisuudistuksella pyritään eheämpään lakikokonaisuuteen. Uuden lain voimaantulon tavoitepäivämäärä on 1.1.2027. Terveydensuojelulain kokonaisuudistuksen vuoksi terveydensuojelun valtakunnallisessa valvontaohjelmassa vuosille 2025–2028 ei tässä vaiheessa tehdä laajakantoisia muutoksia linjauksiin tai valvontakäytäntöihin. Tampereen kaupungin terveydensuojelu tulee varaamaan tällä ohjelmakaudella työaikaa uudistuksen sidosryhmätyöhön osallistumiseen.

Vaaratiedotteesta annettuun lakiin on lisätty toimivalta kunnan terveydensuojeluviranomaiselle antaa vaaratiedote. Muutos astui voimaan 2. toukokuuta 2025 ja sen tavoitteena on parantaa ja nopeuttaa väestön tiedonsaantia vaaratilanteissa. Toimivalta lisättiin, koska terveydensuojeluviranomaisilla on johto- ja tiedotusvastuu talousveden laatuun liittyvissä tilanteissa. Vaaratiedotteen antamiseen liittyvien prosessien läpikäyntiin ja opetteluun sekä tarvittavaan yhteistyöhön eri osapuolien kanssa tullaan varaamaan terveydensuojelussa työaikaa.

5.2 Henkilöstö

Tampereen terveydensuojeluyksikössä työskentelee 14 terveydensuojelutarkastajaa ja terveydensuojelupäällikkö. Terveydensuojeluyksikössä työskennellään kahdessa tiimissä: terveysvalvontatiimissä ja asumisterveys-tiimissä. Tiimeillä on tiiminvetäjät.

Terveydensuojelulain mukaisten tehtävien lisäksi terveydensuojelun henkilöstö osallistuu myös tupakkalain mukaiseen valvontaan. Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvontaa suoritetaan terveydensuojelulain mukaisissa valvontakohteissa. Lisäksi terveydensuojeluyksikössä käsitellään asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemukset.

5.3 Kunnan terveydensuojelun tehtävät ja valvonnan osa-alueet

Toiminta-alueen terveydensuojeluviranomaisena toimii Tampereen kaupungin Yhdyskuntalautakunnan alueellinen ympäristöterveydenhuollon jaosto. Jaosto on delegoinut päätöksellään tehtäviään terveydensuojeluyksikön henkilökunnalle.

5.3.1 Talousvesi

Kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo säännöllisesti vedenjakelualueella käytettävän talousveden laatua ja että talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonta on riittävää. Talousveden valvonnassa sovelletaan Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetusta talousveden laadusta ja valvonnasta sekä rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinnasta (1352/2015) tai Sosiaali- ja terveysministeriön asetusta pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001).

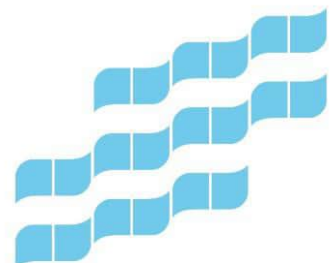
Verkostoveden laadun tarkkailu perustuu vesilaitosten valvontatutkimusohjelmiin. Valvontatutkimusohjelmien päivitykset tehdään laitosten ja terveydensuojelun yhteistyönä.

Talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnan ja talousveden laadun valvonnan on perustuttava veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Tulevalla suunnitelmakaudella valvotaan, että talousvettä toimittavat laitokset tarkistavat riskienhallintasuunnitelmansa ajoissa ja ennen valvontatutkimusohjelmien tarkistamista. Laitosten on pidettävä ajan tasalla riskienhallintasuunnitelmat sellaisten riskien ennalta ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi, joista voi aiheutua terveyshaittaa talousveden välityksellä. Riskienhallintasuunnitelmat kattavat koko vedentuotantoketjua koskevat riskit, ja niissä on esitettävä riskienhallinnan kannalta keskeiset tiedot ja tarkoituksenmukaiset menettelytavat riskien poistamiseksi tai vähentämiseksi. Riskienhallintasuunnitelmat laaditaan yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä muiden riskienhallinnan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Uuden juomavesidirektiivin myötä tulleet muut velvoitteet tulee myös huomioida valvonnassa. Valvonnassa varataan aikaa mm. talousvettä toimittavien laitosten riskinarviointien laadintaan, talousveden laadusta tiedottamiseen ja valvontatutkimusohjelmien päivittämiseen.

Tulevalla suunnitelmakaudella varataan aikaa jo aiemmin käynnistettyihin talousvesivalvonnan yhteistyöryhmiin ja kehitetään niiden toimintaa.

Talousvesivalvontaan tuli vuoden 2023 alusta alkaen täysin uusi tehtäväkokonaisuus, kun EU:n uuden juomavesidirektiivin (EU2020/2184) myötä valvonnan kohteiksi tulivat ns. ensisijaisten tilojen kiinteistöjen vesilaitteistot. Terveydensuojelulakiin on määritelty ns. ensisijaiset tilat, joissa legionellan aiheuttama riski ihmisen terveydelle katsotaan tavallista suuremmaksi. Ensisijaisilla tiloilla tarkoitetaan sairaaloiden ja

terveyskeskusten vuodeosastoja, majoitustoimintaa, yleisölle avoimia kylpylöitä, uimahalleja, maauimaloita ja saunoja sekä tehostetun palveluasumisen tai laitoshoidon antavia sosiaalihuollon yksiköitä.

Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskinarvioinnit tulee olla tehtynä 12.1.2029. Valvontasuunnitelmakaudella ensisijaisten tilojen omistajia kannustetaan tekemään vesilaitteistojen riskinarviointeja ja tarvittaessa tehostamaan riskienhallintatoimenpiteitä. Voimassa olevan lainsäädännön nojalla asiaa edistetään kertomalla velvoitteesta, ohjaamalla tekemään rakennusten vesilaitteistojen riskinarvioinnit ja kannustamalla legionellabakteerin torjuntaan sekä antamalla muuta asiaan liittyvää neuvontaa. Tämän lisäksi ensisijaisten tilojen suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä valvontakohteissa tehdään talousveden ja lämpimän käyttöveden lämpötilojen mittauksia, joiden avulla voidaan arvioida legionellan esiintymisen riskiä.

Talousveden häiriötilanteisiin varautuminen on merkittävä osa terveydensuojeluviranomaisen varautumista. Valvontasuunnitelmakaudella kehitetään edelleen omaa toimintaa talousveden häiriötilanteisiin varautumisen osalta sekä tuetaan vesilaitosten varautumista ja osallistutaan harjoituksiin.

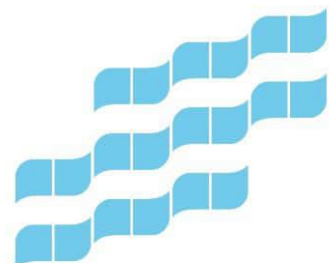
5.3.2 Muiden ilmoitusvelvollisten kohteiden terveydellisten olojen valvonta

Kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo terveydensuojelulain 13 §:n mukaisia ilmoitusvelvollisia kohteita suunnitelmallisesti. Valvontakohteita ovat mm. koulut, päiväkodit ja jatkuvaa hoitoa antavat sosiaalialan yksiköt. Suunnitelmallisen valvonnan kohteet ja tarkastukset on esitelty tarkemmin kappaleessa 5.5. Terveydensuojeluviranomaisella on lisäksi mahdollisuus riskinarvioinnin perusteella pyytää ilmoitus terveydensuojelulain 13 §:n 1 momentti 6 kohdan mukaisesta toiminnasta ja ottaa toiminta suunnitelmallisen valvonnan piiriin.

Suunnitelmallisesti valvottavien kohteiden valvonnassa kiinnitetään huomiota mm. toiminnan hygieenisiin olosuhteisiin, sisäilman laatuun ja ilmanvaihdon riittävyys. Lisäksi toiminnanharjoittajia ohjataan omavalvonnan toteuttamisessa ja kehittämisessä.

Koulujen ja päiväkotien suunnitelmallisia tarkastuksia jatketaan jo vakiintuneen käytännön mukaisesti yhteistyössä mm. kiinteistönpidosta vastaavien tahojen, kouluterveydenhuollon, työterveyshuollon ja työsuojeluvaltuutettujen kanssa. Tarkastusten suunnittelussa otetaan huomioon valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011, 12 §. Niissä kunnissa, joissa ei ole toimivaa järjestelmää yhteistarkastusten tekemiseen, pyritään siihen, että terveydensuojeluviranomainen toimisi koordinaattorina eri tahojen tarkastusten yhteensovittamiseksi. Valvontayksikössä tehdään päiväkotien tarkastukset pääsääntöisesti moniammatillisina yhteistarkastuksina. Tarkastustiheys on sovitettu kaikille tarkastuksiin osallistuville sopivaksi. Tarkastuksia tehdään niihin päiväkoteihin neljän vuoden välein valvontaohjelman esittämän kolmen vuoden sijaan, joissa toteutuu moniammatilliset yhteistarkastukset. Valviran ohjeiden mukaan suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset tulisi toteuttaa monialaisina yhteistarkastuksina.

Sosiaalialan laitosten valvonnassa on aloitettu yhteistyö hyvinvointialueen hygieniahoitajien kanssa ja sitä jatketaan tällä valvontasuunnitelmakaudella.

Valvonnassa edistetään ulkopuolisten asiantuntijoiden hyödyntämistä valvontakohteiden sisäilmaselvityksissä. Terveyshaitan arvioinnissa käytetään vain sertifioitujen asiantuntijoiden tekemiä selvityksiä. Sertifioidut henkilöt ovat osoittaneet asiantuntijuuden ja pätevyyden suorittamalla tarvittavan koulutuksen.

Toimialueen kunnat kuuluvat korkean radonriskin alueeseen ja valvontakohteiden radonpitoisuuden vuosikeskiarvo selvitetään tarkastuskäynnin yhteydessä. Radon huomioidaan myös ennaltaehkäisevästi lausunnoissa.

5.3.3 Uimavesien valvonta

Terveysuojelu valvoo yleisten uimarantojen veden laatua Sosiaali- ja terveysministeriön asetusten (177/2008 ja 354/2008) mukaisesti. Ennen uimakauden alkua laaditaan uimarantaluettelo ja uimarannoille laaditaan näytteenottokalenteri. Uimarannat tarkastetaan riskinarvioinnin mukaisesti.

Suuremmille yleisille uimarannoille on laadittu uimavesiprofiilit ja niiden uimavesiluokitukset päivitetään vuosittain uimakauden päätyttyä näytetulosten perusteella. Uimarantaveden näytetuloksista tiedotetaan internetissä.

Terveysuojelu valvoo myös yleisten talviuintipaikkojen veden laatua säännöllisesti ja tekee tarvittaessa tarkastuksia.

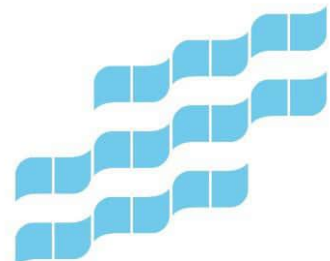
Uimahallien, kylpylöiden ja muiden vastaavien yleiseen käyttöön tarkoitettujen altaiden valvontaan sovelletaan Sosiaali- ja terveysministeriön allasvesiasetusta (315/2002). Valvontakohteet tarkastetaan riskinarvioinnin mukaisesti ja allasveden laatua seurataan kohdekohtaisten valvontatutkimusohjelmien mukaisesti. Valvontatutkimusohjelmat ja näytteenottosuunnitelmat päivitetään säännöllisesti ja tarpeen mukaan. Allasvesinäytteiden määrä riippuu kohteen kävijämäärästä.

5.3.4 Asumisterveysasioiden käsittely

Asumisterveydellä tarkoitetaan asunnon terveydellisiin olosuhteisiin liittyviä seikkoja. Asumisterveydestä säädetään terveysuojelulaisissa ja asumisterveysasetuksessa (545/2015). Asumisterveysasiat liittyvät yleensä sisäilman laatuun, mikrobivaurio- ja kosteushaittoihin, meluhaittoihin, asuntojen likaisuuteen tai huonokuntoisuuteen, ilmanvaihdon puutteellisuuteen, lämpöoloihin tai hajuihin.

Asumisterveysasiat muodostavat suurimman tehtäväkokonaisuuden ei-suunnitelmallisen valvonnan puolella. Terveyshaittaepäilytapauksissa asumisterveys antaa ensisijaisesti ohjausta ja neuvontaa asukkaille ja taloyhtiöille. Jos terveyshaittaa ei saada poistettua neuvonnan keinoin tai asian käsittely ei taloyhtiössä etene neuvonnasta huolimatta, on haittaa kärsivän mahdollista saattaa asiansa asumisterveyden käsittelyyn (asunnon tarkastus) kirjallisella asunnon tarkastuspyynnöllä. Lisäksi tehdään yhteistyötä pelastuslaitoksen (palotarkastaja) ja sosiaalitoimen kanssa siivottomien asuntojen osalta.

Asumisterveyden tarkastukset saattavat viedä erittäin paljon aikaa ja ovat usein vaikeasti selvitettäviä. Tarkastusten yhteydessä mahdollista terveyshaittaa aiheuttavaa olosuhdetta selvitetään asunnossa tehtävien mittauksien avulla. Yleisimmin mittaukset liittyvät asunnon lämpöolosuhteisiin, vetoon, ilmanvaihdon toimintaan,

mahdollisiin kosteusvaurioihin ja meluun. Jos tarkastuksen yhteydessä asunnossa todetaan mahdollisesti terveyshaittaa aiheuttavia olosuhteita, veloitetaan kiinteistön omistajaa teettämään jatkoselvitys ulkopuolisella henkilösertifioidulla asiantuntijalla. Myös terveyshaitan poistamisen todentamiseksi tehtävä jälkivalvonta ja tarvittaessa hallintopakkeinojen käyttö terveyshaitan poistamiseen tähtäävien toimien edistämiseksi ovat työllistäviä. Tavoitteena on lisätä ohjausta ja neuvontaa asukkaille, isännöitsijöille ja taloyhtiöille, niin että epäkohdat korjattaisiin ilman että viranomaisella on tarvetta puuttua asiaan tarkastuksilla tai muilla hallinnollisilla keinoilla.

5.3.5 Terveydensuojelulain 13 §:n mukaisten ilmoitusten käsittely

Toiminnanharjoittajan tekemän terveydensuojelulain 13 §:n mukaisen ilmoituksen käsittelyn yhteydessä terveydensuojeluviranomainen antaa todistuksen ja kirjaa valvontakohteen tiedot tietojärjestelmään. Todistuksen antamisen yhteydessä voidaan antaa toiminnanharjoittajalle ohjausta ja neuvontaa. Samalla toiminnalle tehdään riskinarvio ilmoituksessa saatujen tietojen perusteella. Toiminta tarkastetaan suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksena riskiluokituksen mukaisessa aikataulussa. Tarvittaessa ilmoituksesta voidaan myös tehdä päätös, jossa voidaan antaa määräyksiä terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

Käytännössä kaikki toimijat eivät tee terveydensuojelulain vaatimaa ilmoitusta uudesta toiminnasta tai toiminnan muutoksesta. Tämän vuoksi uusien toimintojen perustamista joudutaan seuraamaan muun valvonnan yhteydessä ja tiedotusvälineiden kautta. Ilmoitus joudutaan usein pyytämään toimijoilta, toisinaan useita kertojakin. Tämä vie aikaa varsinaiselta valvonnalta.

5.3.6 Sidosryhmäyhteistyö ja terveydensuojelun huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa

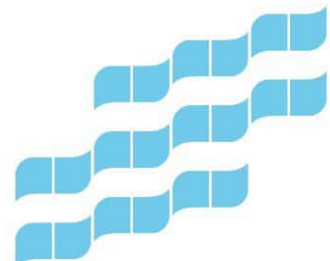
Elinympäristöstä aiheutuvien terveyshaittojen arvioinnin on sisällyttävä kaikkeen suunnitteluun ja päätöksentekoon. Tällaisia suunnitelmia ja hankkeita ovat mm. kaavoitus, ympäristöluvut, ympäristövaikutusten arviointimenettelyt sekä erilaiset rakennushankkeet. Sidosryhmäyhteistyön ja lausuntojen kautta terveydensuojeluviranomainen pyrkii turvaamaan terveellisen ja turvallisen elinympäristön.

Terveydensuojelu osallistuu myös asiantuntijaroolissa erilaisiin yhteistyö- ja suunnitteluryhmiin, kuten vesihuollon kehittämissuunnitelmien laatimiseen, pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien laatimiseen tai suurempien hankkeiden viranomaisneuvotteluihin.

5.3.7 Asiakaspalvelu, ohjaus ja neuvonta sekä tiedottaminen

Terveydensuojelulain mukaan viranomaisen tehtävänä on antaa neuvontaa ja ohjausta sekä tiedottaa terveydensuojelusta kuntalaisille. Kuntalaisten ja toimijoiden yhteydenottoihin vastataan pääosin puhelimitse ja sähköpostin välityksellä. Terveydensuojelulla on oma palvelusähköposti asukkaiden, viranomaisten ja yhteistyötahojen yhteydenottoja varten sekä erillinen palvelusähköposti asumisterveysasioiden asiakkaille. Lisäksi asumisterveysasioissa annetaan säännöllisesti neuvontaa asumisterveyden puhelinpäivystyksen kautta.

Tampereen kaupungin palvelupiste vastaa asiakkaiden neuvontapyyntöihin ja välittää asiakkaiden pyyntöjä edelleen tarkastajille.

5.3.8 Häiriötilanteisiin varautuminen ja epidemiaselvitykset

Terveydensuojelulain mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen on yhteistyössä muiden viranomaisten ja laitosten kanssa laadittava suunnitelma elinympäristöön vaikuttaviin häiriötilanteisiin varautumiseksi. Terveydensuojelulla on suunnitelma ja yksityiskohtaisia toimintaohjeita häiriötilanteita varten, joita päivitetään säännöllisesti. Yksikkö osallistuu ulkopuolisten järjestämiin häiriötilanneharjoituksiin ja tulevalle suunnitelmakaudella panostetaan myös omiin, yksikön sisäisiin varautumisharjoituksiin.

Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen on yhdessä tartuntatautien vastustamisesta kunnan alueella vastaavan viranomaisen kanssa ennalta varauduttava elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviäviin epidemioihin ja sovittava niitä koskevan selvitystyön järjestämisestä. Yhdyskuntalautakunnan alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaosto on nimennyt elintarvike- ja vesiepidemioiden selvitystyöryhmän. Työryhmä pyrkii kokoontumaan säännöllisesti 2–3 kertaa vuodessa ja aina, kun se epidemiaepäilyn vuoksi on tarpeen.

Häiriötilanteet ja epidemiaepäilyjen selvittäminen ovat ensisijaisia suhteessa säännölliseen valvontaan, sillä niiden taustalla on terveyshaittaepäily.

5.3.9 Projektit

Suunnitelmakaudella toteutetaan pintapuhtausprojekteja harkinnanvaraisesti suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä. Näin saadaan tietoa siivouksen tasosta valvontakohteissa.

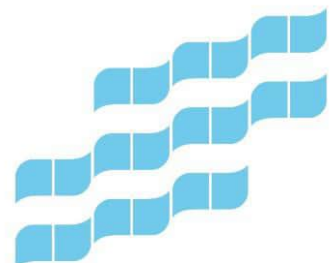
Pirkanmaa on korkean radonpitoisuuden aluetta. Osallistumme kaikkiin kansallisiin radonprojekteihin ja tiedotamme säännöllisesti radonmittauskaudesta.

5.3.10 Toiminnan kehittäminen

Toiminnan kehittämistä tehdään valvonnan suunnittelun ja laatutyön yhteydessä. Kehittämiselle varataan aikaa. Kehittämisen tavoitteena on resurssien mahdollisimman tarkoituksenmukainen käyttö tavoitteiden toteuttamiseksi.

Laatujärjestelmän ylläpito ja päivittäminen ovat jatkuvaa toimintaa, jossa käytännön toiminnassa havaitut kehittämiskohteet viedään kirjallisiin toimintaohjeisiin ja samalla hyödynnetään valtakunnallisia ohjeistuksia. Toimintaa kehitetään myös sisäisten auditointien avulla.

Osana toiminnan kehittämistä terveydensuojelu osallistuu valtakunnallisen VATI-tietojärjestelmän kehittämiseen sen työryhmissä. Tällä tavalla myös yhtenäistetään valvontakäytäntöjä.

5.4 Terveysturvajärjestelmän mukaisen valvonnan painopisteet

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) on laatinut valtakunnallisen terveysturvajärjestelmän valvontasuunnitelman vuosille 2025-2028. Terveysturvajärjestelmän valtakunnallisen valvontasuunnitelman mukaiset painopisteet ohjelmakaudella 2025-2028 ovat:

- Talousvesivalvonnan uudet sisällöt
- Osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa
- Valmius ja varautuminen terveysturvajärjestelmässä

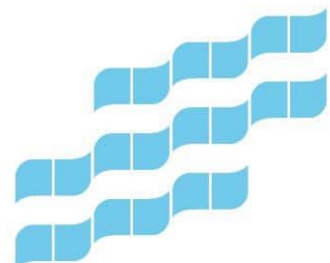
Valvira ja Ruokavirasto ovat laatineet myös ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontasuunnitelman vuosille 2025-2028. Sen teemana on vaikuttava valvonta ja ydintehtävät. Teeman mukaisia tavoitteita voidaan valvontasuunnitelman mukaan edistää seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- Tietoperusteinen valvonta
- Osaaminen
- Varautuminen

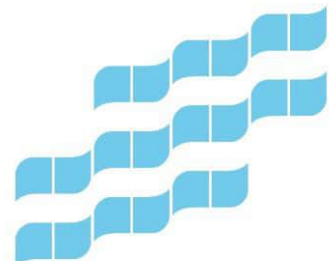
Kuntien valvontayksiköt soveltavat näitä valvontasuunnitelmia laatiessaan omia terveysturvajärjestelmän valvontasuunnitelmia.

Tampereen terveysturvajärjestelmän valtakunnallisten valvontasuunnitelmien painopisteisiin liittyvät toimenpiteet 2025-2028:

Painopiste	Teema	Toimenpiteet
Talousvesivalvonnan uudet sisällöt	Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinta	<ul style="list-style-type: none"> • Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinnan valvontakohde on kartoitettu. • Annetaan ohjausta ja neuvontaa riskinarvioinnin tekemiseen ja vesilaitteistojen riskienhallintaan. Ohjeistus aloitetaan korkeamman riskin tiloista.
	Talousvettä toimittavien laitosten riskienhallintasuunnitelmat	<ul style="list-style-type: none"> • Valvotaan, että toiminta-alueen vesilaitosten riskienhallintasuunnitelmat päivitetään. Valvonnassa varataan aikaa vesilaitosten riskinarviointityöhön osallistumiseen.

<p>Osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa</p>	<p>Alueellinen yhteistyö</p> <p>Koulutustarpeet</p> <p>Riittävät välineet ja tutkimuskalusto</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitetään terveydensuojelun edellisellä suunnitelmakaudella aloittamaa vesilaitosten ja viranomaisten yhteistyöryhmän toimintaa. • Jatketaan Pirkanmaan terveydensuojeluviranomaisten talousvesivalvontaa suorittavien tarkastajien yhteistyötapaamisia. • Päivitetään henkilöstön osaamista toimialan yleisillä koulutuksilla. Tarkastajien osaamisen ylläpidossa kiinnitetään edelleen huomiota erikoistumisen edellyttämiin tarpeisiin (esim. Rakennusterveysasiantuntijakoulutus, melukoulutus, talousvesivalvonnan täydennyskoulutus). Lisäksi vahvistetaan tarkastajien osaamista esim. varautumiseen ja hallinnollisiin pakkokeinoihin liittyen. • Ylläpidetään riittävää tutkimuskalustoa ja huolehditaan mittausten asianmukaisesta kalibroinnista. • Tarkistetaan, että häiriötilanteita varten on riittävästi esim. näytteenottovälineitä ja suojavaarusteita.
<p>Valmius ja varautuminen</p>	<p>Harjoittelu ja suunnitelmien päivittäminen</p> <p>Yhteistyö</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistutaan aktiivisesti valmiusharjoituksiin. Tällä suunnitelmakaudella panostetaan myös terveydensuojeluyksikön omiin harjoituksiin. • Päivitetään häiriötilanteisiin varautumisen suunnitelmia ja ohjeita erityisesti harjoituksista saatujen oppien perusteella. • Vahvistetaan yhteyksiä eri viranomaisiin ja osallistutaan aktiivisesti jo olemassa oleviin viranomaisyhteistyöryhmiin.

Tietoperusteinen valvonta	Tiedon laatu ja valvonnan kohdentaminen vaikuttavasti	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitetään yhteydenpitoa hyvinvointialueelle ja valvonta-alueen kuntiin. • Varmistetaan toimivat yhteydet yhteistyötahoihin valtion aluehallinnon uudistuksen jälkeen. • Varmistetaan, että valvontakohteiden tiedot ovat tietojärjestelmässä oikein ja että tietojärjestelmään kirjattavat tiedot ovat riittävän tarkkoja. • Tunnistetaan valvonnasta kerätyn tiedon avulla osa-alueet, joiden valvonta on vaikuttavinta ja alueet, joiden valvontaa voidaan keventää.
---------------------------	---	--

5.5 Suunnitelmallinen valvonta

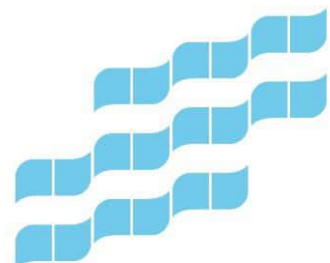
5.5.1 Valvontakohteiden tarkastustiheys ja riskiluokitus

Valvontakohteiden tarkastustiheys ja riskiluokitus perustuu valtakunnallisen valvontaohjelman riskiluokitukseen sekä kohdekohtaiseen riskinarviointiin. Valvontakohteiden tarkastustiheydet on viety valtakunnallisesti VATI-tietojärjestelmään. Tarkastustiheyttä arvioidaan kohdekohtaisesti oikean tason määrittämiseksi. Valvontakohteen tarkastustiheys määräytyy aiemman valvonnan tulokset, altistuvien määrä, toiminnanharjoittajan omavalvonta sekä asiantuntemus huomioiden.

Valvontasuunnitelmassa ja valvonnassa noudatetaan pääosin valtakunnallisen valvontaohjelman tarkastustiheyksiä. Mikäli valtakunnallisen valvontaohjelman tarkastustiheyttä muutetaan valvontakohteessa tai valvontakohdetyypissä, tehdään siitä erikseen valvontatarpeen arviointi. Riskinarviointi on jatkuva prosessi ja sitä tehdään suunnitelmallisilla tarkastuksilla arvioimalla kohdekohtainen riski uudelleen. Toiminnanharjoittajalle kerrotaan mihin tarkastustiheys perustuu ja kuinka siihen voi vaikuttaa sekä tarkastusten keskeinen sisältö.

Valtakunnallisessa valvontaohjelmassa on annettu ohjeet keskimääräisistä tarkastustiheyksistä sekä valvontaja tarkastuskäytien ydinasioista ja niiden vaatimustenmukaisuuden selvittämisestä. Nämä ohjeet on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon suunnittelussa ja tarkastuksissa. Valvontaohjelmakaudella 2025–2028 suunnitelmallista valvontaa kohdistetaan ensisijaisesti korkean (Valviran riskiluokka 3) ja keskiuuren (Valviran riskiluokka 2) riskin kohteisiin. Vuonna 2026 on odotettavissa uutta valtakunnallista ohjeistusta valvontakohteiden riskiluokitukseen liittyen. Valvonnassa tullaan varaamaan työaikaa uuden ohjeistuksen mukaiseen riskiluokitustyöhön.

Riskiluokitukset (Valvira)

Luokka 3 kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa; esimerkiksi kun altistuvien määrä on suuri, toiminta on herkkä häiriöille, vaikutukset terveyteen ovat merkittäviä, altistusaika on pitkä (korkea riski)

Luokka 2 kohteet, joissa on mahdollista, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa, mutta terveysvaikutukset eivät ole merkittäviä (keskisuuri riski)

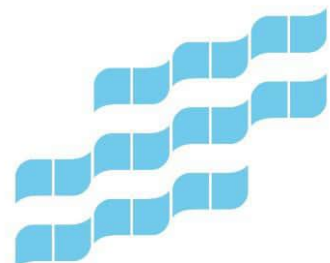
Luokka 1 kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa (matala riski).

Valvontakohteiden riskiluokitus ja tarkastustiheydet:

Terveysturvallisuuden mukainen toiminto	Riskiluokka	Tarkastustiheys
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot, vastaanottokeskukset	1 tai 2	0,2
Maatilamajoitus, loma-asunto, huoneisto (airbnb)	1 tai 2	0
Kuntosalit ja liikuntatilat	1	0,2
Yleiset saunat	2	0,5
Uimahallit, kylpylät, maauimalat, muut yleiset allastilat	3	1
Yleiset uimarannat	2	1
Pienet yleiset uimarannat	2	1
Päiväkodit ja vastaavat	2	0,3
Koulut ja oppilaitokset	2	0,3
Lasten ja nuorten kokoontumistilat: kerhotilat, nuorisotilat jne.	1 tai 2	0,25
Vanhainkodit ja vastaavat	2	0,3
Lastenkodit ja lastensuojeluyksiköt	2	0,3
Muut sosiaalialan yksiköt	2	0,3
Kosmetologiset huoneistot ja ihon käsittely	1 tai 2	0,25
Solariumit	2	0,2
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)	3	1
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	2	0,5

Riskinarvioinnin perusteella on pienennetty seuraavia tarkastustiheyksiä:

- Kosmetologisten huoneistojen, tatuoinnin ja lävistyksen tarkastustiheyttä on pienennetty kertyneen valvontatiedon perusteella tiheyteen 0,2. Tilat ja toiminnot ovat asianmukaisia eikä niissä ole havaittu ongelmia.
- Yleisten uimarantojen tarkastustiheyttä pienennetään kohdekohtaisesti tiheydestä 1 tiheyteen 0,5 toimivan huolto- ja kunnossapitojärjestelmän sekä kertyneen valvontatiedon perusteella.
- Yleisten uima-altaiden tarkastustiheyksiä pienennetään kohdekohtaisesti tiheydestä 1 tiheyteen 0,5. Tarkastustiheyttä voidaan pienentää, mikäli valvonnassa ei ole tullut esiin ongelmia tai laiminlyöntejä, allasveden laadun seurannassa noudatetaan näytteenottosuunnitelmaa ja veden laatu on ollut hyvä.
- Päiväkotien ja leikkitoiminnan tarkastustiheys vaihtelee välillä 0,25–0,3. Perusteluna tarkastustiheyden pienentämiselle on monia tahoja edustavien sisäilmatyöryhmien toiminta. Mikäli päiväkotitiloissa

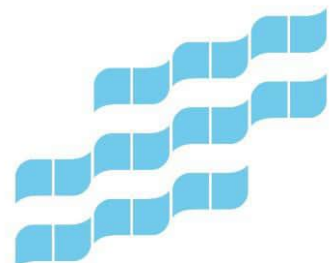
on tullut esille epäilyjä sisäilmaongelmista, perustetaan aktiivisesti toimiva sisäilmatyöryhmä ja selvitäisiin ja tarvittaviin korjauksiin ryhdytään nopeasti. Sisäilmatyöryhmä huolehtii myös korjausten seurannasta. Lisäksi valvontayksikössä tehdään päiväkotien tarkastukset pääsääntöisesti moniammatillisina yhteistarkastuksina. Tarkastustiheys on sovitettu kaikille tarkastuksiin osallistuville sopivaksi. Valviran ohjeidenkin mukaan suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset tulisi toteuttaa monialaisina yhteistarkastuksina.

- Riskinarvioinnin perusteella yleisten saunojen valvonnasta on jätetty pois kokoustilojen yhteydessä vuokrattavat tilaussauna-tyyppiset valvontakohteet. Riskit tilaussaunoissa on arvioitu huomattavasti pienemmiksi kuin perinteisissä yleisissä saunoissa, joissa kävijämäärät ovat merkittävästi suurempia. Kokous- ja juhlatilat on aikaisemmin poistettu terveydensuojelun suunnitelmallisesta valvonnasta.
- Mikäli saunatoiminta on tilapäistä (alle 6 kk) ja kertaluonteista, toiminnasta ei edellytetä ilmoitusta, eikä toiminnalta peritä valvonnan perusmaksua. Mikäli toiminta toistuu kausiluontoisesti tai saunatoimintaan sisältyy myös muuta toimintaa (esim. altaita), niin toimijalta voidaan riskinarvioinnin perusteella pyytää ilmoitus ja periä ilmoituksen käsittelystä maksu, vaikka toimintaa olisi alle 6 kk. Tällöin toiminta kuuluu myös perusmaksun piiriin.
- Akupunktiotoiminta on ilmoitusvelvollista, ne tarkastetaan toiminnan aloittamisen yhteydessä, minkä jälkeen näitä kohteita valvotaan terveyshaitaperusteisesti valitusten perusteella.
- Majoituspalvelu on ilmoitusvelvollista silloin, kun majoitukseen on hankittu tai varattu erillinen tila, eikä tila ole yksityishenkilön omassa käytössä. Mikäli asunto tai tila on muutoin yksityishenkilön omassa käytössä, mutta esimerkiksi yhtä huoneistoa vuokrataan lyhytaikaiseen majoitukseen harvoin, toiminta ei kuulu silloin ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Asuinhuoneiston käyttötarkoitus tulee olla hyväksytty majoitushuoneistoksi. Rakennusvalvonta valvoo, että huoneistoja ei käytetä rakennusluvan vastaisesti. Terveydensuojelulain mukaisen ilmoituksen tehneisiin airbnb -majoitushuoneistoihin tehdään tarkastuksia riskiperusteisesti ja valitusten perusteella. Kohteiden valvonta painottuu toiminnanharjoittajien ohjaukseen ja neuvontaan (mm. omavalvonta ja terveyshaittojen ennaltaehkäisy).

5.5.2 Tarkastusten määrittely ja sisältö

Terveydensuojelulaissa tarkastuksen tavoitteena on selvittää, aiheutuuko tarkastuskohteessa jostakin tekijästä tai olosuhteesta terveyshaittaa käyttäjille. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa jatkotutkimuksia varten. Terveydensuojelulain mukaisessa valvontatyössä käytetään laatujärjestelmän mukaisia tarkastusohjeita ja malliasiakirjoja. Mikäli tarkastuskohteessa todetaan puutteita, voidaan antaa terveyshaitan rajoittamiseksi tai poistamiseksi tarvittavia ohjeita, kehoituksia ja määräyksiä.

Tarkastus voidaan tehdä myös asiakirjatarkastuksena, jolloin tarkastetaan pyydetyt dokumentit ja käytetään hyväksi esim. tarkastuskohteesta otettuja valokuvia ja/tai videoita. Asiakirjatarkastuksia tehdään mm. kotona tehtävän toiminnan tarkastamiseksi, vesilaitosasiakirjojen tarkastamiseksi tai asunnossa todetun terveyshaitan poistamiseen liittyvien asiakirjojen osalta.

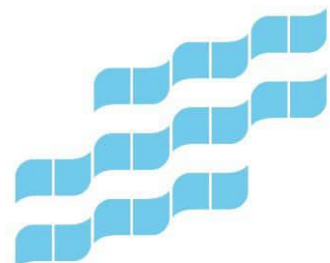

Tarkastus ja uusintatarkastus sisältävät tarkastukseen valmistautumisen (tutustuminen toiminnan asiakirjoihin: toiminnasta tehty päätös tai terveydensuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitus, aiemmin laaditut tarkastuskertomukset ym.), tarkastuksen tekeminen, tarkastuskertomuksen laatiminen ja kirjausten tekeminen tietojärjestelmään. Tarkastusprosessiin voi myös sisältyä havaituista epäkohdista ilmoittaminen muille valvontaviranomaisille.

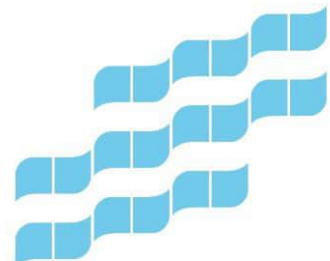
Tehdyistä tarkastuksista laaditaan tarkastuskertomus, joka annetaan tiedoksi tarkastuksen kohteelle ja muille asianosaisille. Valvonnassa käytetään hyväksi VATI:n valvontalomakkeita ja Valviran julkaisemia ohjeita ja tarkastuslomakepohjia. Tarkastukseen käytettävä aika riippuu mm. tilojen koosta, toiminnan laajuudesta.

Valvontakohdetyypin tarkastuksen yleinen sisältö:

Kohdetyppi	Valvonnassa huomioidaan
Talousvettä toimittavat laitokset EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m ³ /d tai väh. 5000 käyttäjää) Muut vesilaitokset (veden toimitus 10 – 1000 m ³ /d tai 50 – 5000 käyttäjää)	päätöksenmukaisuus, onko toiminnassa tapahtunut muutoksia, onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuma sekä tutkimustulosten arviointi, häiriötilannesuunnitelma ja varautuminen, dokumenttien ajantasaisuus, henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen, vedenottamoiden ja niiden toimintaympäristön tarkastus, vedenkäsittelylaitos, ylä- ja alavesisäiliöt sekä muu verkosto, desinfiointi ja/tai sen valmius, laitoksen suorittama käyttötarkkailu, tilojen siisteys ja kunto, vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden kunnan seuranta, saneeraaminen, kemikaalien käsittely ja tarkoituksenmukaisuus, vedenlaadusta tiedottaminen, riskien arviointi ja hallintatoimenpiteiden vienti toimintaan ja ohjeisiin
Talousvettä toimittavat laitokset: alle 50 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan alle 10 m ³ päivässä tai muu (401/2001) asetuksen mukainen kohde Yleinen uimahalli, uimaallas, uimala tai kylpylä	Ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, omavalvonta, talousveden tutkimustulokset, vedenottamon (kaivo) rakenteet ja ympäristö, onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, toiminnan laajuus, varautuminen, häiriötilanteen toimintaohjeet ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, omavalvonta, onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, henkilöstön allasvesihygieeninen osaaminen, valvontatutkimusohjelma ja sen toteuttaminen, dokumenttien ajantasaisuus, poikkeamat ja toimenpiteet niiden johdosta, allasveden laatuvaatimusten täyttymisen seuranta, ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä, vedenkäsittelylaitteiden toiminta ja vedenkäsittelyn riittävyys, vedenkäsittelylaitteiden huolto ja käyttötarkkailu, ilmanvaihto ja sisäilman laatu, yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt, sauna- ja pesutilat, kalusteiden ja pintojen kunto, pihan toiminnot, jätehuollon järjestelyt, kemikaalien käsittely ja varastointi, tilojen riittävyys toiminnoille, asiakasmäärät ja kirjanpito niistä, erityistilanteisiin varautuminen, vesilaitteistojen riskinarviointi

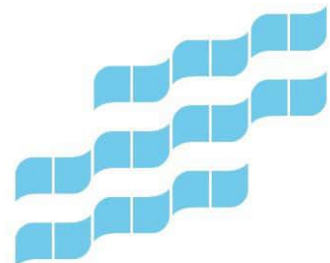

<p>Yleinen uimaranta; asetuksen (177/2008) mukainen uimaranta, muu yleinen uimaranta</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, omavalvonta, onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, uimarannan siivous ja jätehuolto, rantojen ylläpito, käymälät ja pukeutumistilat, vedenlaatutuloksista tiedottaminen, kieltotaulut (koirat/eläimet ja tupakointi uimarannoilla), riskit uimaveden laadulle, kävijämäärät yleisellä (EU) uimarannalla, uimavesiluokitus ja uimavesiprofiili, tiedottaminen, jätehuollon järjestelyt, haittaeläimet, erityistilanteisiin varautuminen, toiminnot uimaranta-alueella tai läheisyydessä</p>
<p>Koulu tai oppilaitos; peruskoulu, lukio, yliopisto, kansalaisopisto, keskiasteen eril. oppilaitokset</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, omavalvonta, onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito, siivousohjelma ja -välineet, käymälät, pesu- ja pukeutumistilat, lämpötila, vetoisuus, meluisuus, radon, ilmanvaihdon toimivuus yms. vastaavat tekijät, tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen, käytettävä talousvesi, jätehuollon järjestelyt, piha-alueet, oppilasmäärät ja tilojen riittävyys oppilasmäärään nähden, vesijohtoveden lämpötilat, tupakkalain toteutuminen, erityishuomiot aineopetusluokissa (ääneneristävyys, paikallispoistot, ym.)</p>
<p>Päivähoitopaikat, lasten- tai ryhmäperhepäiväkodit, esiopetustilat</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, omavalvonta, onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito, siivousohjelma ja -välineet, lelujen ja tekstiilien puhdistus, käymälät, pesu- ja pukeutumistilat, lämpötila, vetoisuus, radon, meluisuus, ilmanvaihdon toimivuus yms. vastaavat tekijät, tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen, lattioiden hyötypinta-ala ja lämpötilat, käytettävä talousvesi, kemikaalien käsittely ja säilytys, jätehuollon järjestelyt, piha-alueet, lapsimäärät, vesijohtoveden lämpötilat</p>
<p>Vanhainkodit, palvelutalot ja muut asumispalvelut</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, asukaspaikat, omavalvonta, onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito, siivottavuus, siivousohjelma ja -välineet, käymälät, pesu- ja pukeutumistilat, apuvälineiden ja tekstiilien puhdistus, valaistus, melu, ilmanvaihto, vetoisuus, radon, sisäilman laatu, lämpötilaolosuhteet, tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen, käytettävä talousvesi, vesijohtoveden lämpötilat, jätehuollon järjestelyt, piha-alueet, haittaeläimet, vesilaitteistojen riskinarviointi</p>
<p>Julkinen majoitushuoneisto; hotellit, matkustajakodit ja muu majoitus leirikeskukset tai vastaavat majoituskohdet</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, omavalvonta, onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, yleinen siisteys, siivousohjelma ja -välineet, rakenteiden ja pintojen kunto ja ylläpito, varustelutaso, majoitustilat, yleiset tilat, käymälät, pesu- ja saunatilat, sisäilman laatu ja ilmanvaihto, melu, asiakasmäärät, tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen, käytettävä talousvesi, jätehuollon järjestelyt, vesijohtoveden lämpötilat, vesilaitteistojen riskinarviointi</p>
<p>Kauneushoitola tai muu ihonkäsittely tai -hoitopaikka, tatuointi, solarium</p>	<p>ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, omavalvonta, onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt, välineiden hygieenisuus ja puhdistus, käsihygieniat, työvaatteet, pesu- ja pukeutumistilat, käymälät, rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto, ilmanvaihdon riittävyys, tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen, siivottavuus, käytettävä talousvesi, kemikaalien käsittely ja säilytys, jätehuollon järjestelyt,</p>

Yleisölle avoin kuntosali,
liikuntatila tai sauna

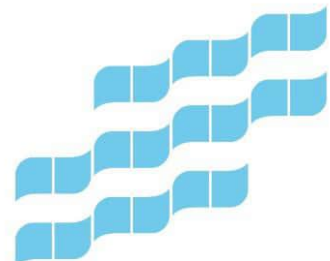
saako asiakas tarvitsemiaan erityistietoja ja ohjeita, pintapuhtausnäytteet, vesijohtoveden lämpötilat ilmoituksen- ja/tai päätöksenmukaisuus, muutokset toiminnassa, omavalvonta, onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu, tilojen ja välineiden siisteys ja puhdistus sekä huolto ja ylläpito, ilmanvaihto, siivousjärjestelyt, tilojen siivottavuus, valaistus, melu, vetoisuus, radon, sisäilman laatu, pesu- ja pukeutumistilat, käytettävä talousvesi, käymälät, jätehuollon järjestelyt, vesijohtoveden lämpötilat, vesilaitteistojen riskinarviointi (saunat)

5.5.3 Terveydensuojelulain mukaiset suunnitellut tarkastukset vuodelle 2026

Terveydensuojelulain mukaiset suunnitellut tarkastukset vuodelle 2026:

	Akaa	Juupajoki	Kangasala	Orivesi	Päikkäne	Tampere	Urkala	Valkeakoski	Yhteensä
Kaikki suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvat toimipaikat	90	18	146	58	38	1006	29	106	1491
Suunnitelmallisten tarkastusten lukumäärä v. 2026:									
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	2	0	2	0	1	98	1	3	107
Kokoontuminen, julkiset hui- ja kokoontumishuoneistot	2	0	2	0	0	8	0	0	12
Liikunta ja virkistystoiminta, kuntosalit ja liikuntatilat	3	0	4	0	0	24	0	5	36
Liikunta ja virkistystoiminta, uimahallit, kylpylät ja muut yleiset allastilat	1	0	1	1	0	14	0	1	18
Liikunta ja virkistystoiminta, yleiset uimarannat	1	0	6	0	0	15	3	4	29
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	2	0	0	2	0	8	0	1	13
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	6	0	8	2	3	52	0	3	74
Sosiaalihuollon palvelut, lasten päiväkodit ja vastaavat	4	0	11	0	2	36	0	4	57
Sosiaalihuollon palvelut, lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	2	0	1	0	0	2	0	2	7
Sosiaalihuollon palvelut, muut sosiaalialan yksiköt	0	0	5	1	0	9	0	0	15
Sosiaalihuollon palvelut, vanhainkodit ja vastaavat	1	0	2	3	0	20	1	3	30
Talousveden toimittaminen	2	1	8	2	2	6	3	8	32
Virkistystoiminta, yleiset saunat	2	0	1	0	0	9	1	1	14
Suunnitelmallisten tarkastusten lukumäärä yhteensä v. 2026	28	1	51	11	8	301	9	35	444

5.6 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Valvontaviranomaisen viranomaisvalvontaa varten ottamat tai otattamat näytteet tutkitaan kyseisiä tutkimuksia tekemään hyväksytyissä laboratorioissa. Laboratorion tulee olla Ruokaviraston hyväksymä. Tampereen kaupunki kilpailuttaa laboratoriopalveluiden sopimuksen sopimuskausittain. Laboratoriosopimuksessa varmistetaan, että laboratoriopalvelut ovat käytettävissä myös iltaisin ja viikonloppuisin erityistilanteissa, kuten talousvesiepidemiaa epäiltäessä.

5.6.1 Talousvesi

Talousveden laatuvaatimuksista, näytemääristä ja tehtävistä analyyseistä on säädetty suurten vesilaitosten osalta Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetuksessa 1352/2015 ja pienten vesilaitosten osalta STM:n asetuksessa 401/2001. Verkostoveden laadun valvonta ja näytteenotto tapahtuu valvontatutkimusohjelmien ja näytteenottosuunnitelmien mukaisesti. Tutkimustiheys määräytyy vedenjakelualueelle päivittäin toimitettavan tai siellä päivittäin käytettävän veden määrän perusteella.

Viranomaisvalvontaan liittyvän näytteenoton voi suorittaa myös muu kuin terveydensuojeluviranomainen. Tällöin varmistetaan näytteenottajan pätevyys. Näytteenottajan on tunnettava vesinäytteenottoon liittyvät yleiset periaatteet. Pätevyyden voi osoittaa esim. henkilösertifioinnilla tai terveydensuojeluviranomainen voi varmistaa pätevyyden muilla tarkoituksenmukaiseksi katsomillaan tavoilla.

STM:n asetuksen 1352/2015 mukaisten suurten vettä toimittavien laitosten valvontanäytteet ottaa pääasiassa laboratorion näytteenottaja. Näytteet voi ottaa myös terveydensuojelun tarkastaja tai erikseen sovittaessa laitoksen henkilökunta. Näytteet tutkitaan Ruokaviraston hyväksymässä laboratorioissa.

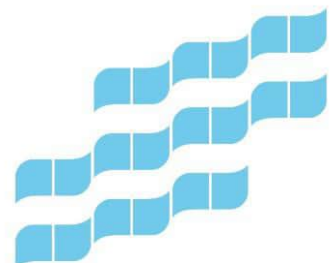
STM:n asetuksen 401/2001 mukaisten pienten talousvesiyksiköiden näytteet otetaan 1–3 vuoden välein. Näytteet ottaa terveydensuojelun tarkastaja, toimija tai laboratorion näytteenottaja. Näytteet tutkitaan Ruokaviraston hyväksymässä laboratorioissa.

Suunnitelmallisen näytteenoton lisäksi talousvesikohteisiin kohdistuu tarvittaessa häiriötilanteisiin liittyvää näytteenottoa.

5.6.2 Uimavesi

Uimavesien laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:

- STM:n asetus (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
- STM:n asetus (354/2008) pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta
- STM:n asetus pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta annetun asetuksen muuttamisesta (710/2014)
- STM:n asetusta (177/2008) yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta sovelletaan EU:lle raportoitavien uimarantojen valvontaan

- STM:n asetus yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta annetun asetuksen muuttamisesta (711/2014)

Allasvesinäytteet ottaa näytteenottosuunnitelmien mukaisesti altaan hoitaja, laboratorion näytteenottaja tai tarkastaja. Näytteet tutkitaan Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa.

Yleisten uimarantojen vesinäytteet ottavat näytteenottosuunnitelmien mukaisesti rantojen hoidosta huolehtiva henkilökunta, laboratorion näytteenottaja tai terveydensuojelun tarkastaja. Näytteet tutkitaan Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa. Kultakin uimarannalta otetaan 3–4 vesinäytettä kesän aikana.

Talviuintipaikoilta otetaan kultakin kolme näytettä talviuintikauden aikana.

Uimavesinäytteet erikseen sovituisissa kohteissa ottaa toimijan tai kunnossapitäjän edustaja. Allasvesikohteissa altaan hoitajilta vaaditaan vesityökortti ja näytteenottajan pätevyys on varmistettu opastuksella ja neuvonnalla. Uimarantojen vesinäytteiden ottajina on rantojen huollosta ja kunnossapidosta huolehtivia henkilöitä, joiden pätevyys varmistetaan säännöllisesti näytteenotto-opastuksella.

5.6.3 Puhtausnäytteet ja muut näytteet

Uimahalleista ja kylpylästä otetaan pintapuhtausnäytteitä erillisen, yhteistyössä toimijoiden kanssa laadittavien suunnitelmien mukaisesti. Käytäntöä laajennetaan tarpeen mukaan myös muihin valvottaviin allaskohteisiin.

Kauneudenhoitoalan, liikuntatilojen, yleisten saunojen sekä koulujen ja päiväkotien hygieniaa tutkitaan tarvittaessa suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä ottamalla pintapuhtausnäytteitä Hygicult-menetelmällä.

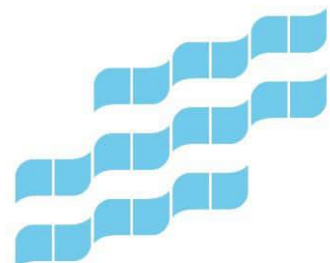
Asunnontarkastustoiminnassa ja muussa terveydensuojelulain nojalla tehtävässä huoneistovalvonnassa selvitetään sisäilman laatua ja rakenteiden mikrobivaurioita erilaisilla näytteenotoilla ja tutkimuksilla tarpeen mukaan. Näytteet ottaa pääsääntöisesti ulkopuolinen asiantuntija.

5.7 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi

Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain. Toteutumisessa otetaan huomioon säännöllisen valvonnan lisäksi muun valvonnan ja toimenpiteiden kattavuutta, vaikuttavuutta ja toteutumista.

Terveydensuojelun valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnissa kuvataan:

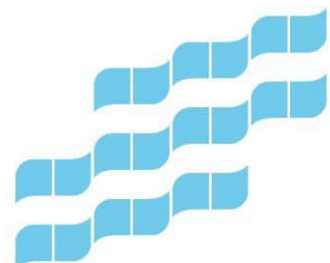
- tarkastusten kattavuus (toteutuneiden tarkastusten lukumäärä, valvontaprojekteihin osallistuminen)
- säädösten mukainen näytteenotto (talous- ja uimavesi)
- syyt tai perustelut mahdollisista toteutumatta jääneistä tavoitteista tai poikkeamista ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi
- painopistealueiden toteutuminen
- tarkastusten suunnittelu ja toteutunut ajankäyttö

- yhteistyön ja palvelun toteutuminen
- laatutyön ja varautumisen toteutuminen
- arvio voimavarojen riittävydestä
- henkilöstövoimavarojen kohdentuminen eri ympäristöterveydenhuollon toimialoille
- valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen

Lisäksi voidaan kertoa havaittujen epäkohtien määrä sekä toimenpiteet epäkohtien korjaamiseksi. Yhteydenottojen määrää seurataan tietyllä ajanjaksolla tehtävillä otannoilla. Seuraamme myös yhteistyöryhmien sekä annettujen lausuntojen määrää.

Tiedonkeruu tapahtuu kirjaamalla tapahtumat valtakunnalliseen Vati-järjestelmään. Raportoinnissa käytetään avuksi Vati-järjestelmästä saatavia raportteja. Yksikössä kerätään joitakin tietoja, esim. annettujen lausuntojen määriä erillisten excel-taulukoiden avulla.

6 TUPAKKALAIN VALVONTASUUNNITELMA

6.1 Johdanto

Tupakkalain valvontasuunnitelman laatimista ohjaavat tupakkalaki ja tupakkalain valtakunnallinen valvonta-ohjelma. Tupakkalainsäädännön tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Kunta huolehtii alueellaan toimenpiteistä tupakoinnin lopettamiseksi sekä valvoo alueellaan tupakkalain nojalla annettujen sääntösten noudattamista.

Toimintaympäristöön ovat vaikuttaneet monet tupakkalainsäädännössä tapahtuneet muutokset. Tupakkalain valvonnan näkökulmasta lainsäädännön muutokset ovat vähentäneet suunnitelmallisen valvonnan tarvetta tupakointikieltojen ja –rajoitusten puolella, mutta toisaalta lisänneet valvontatarvetta tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden sekä niiden myynnin osalta.

Tupakkalain muutoksessa (251/2025) savuttomat nikotiinituotteet otettiin tupakkalain soveltamisalan piiriin ja niiden myynti sallitaan noudattaen niille asetettuja sääntöjä, joilla pyritään ehkäisemään nuorisokäyttöä, harmaatuontia ja laitonta kauppaa sekä torjumaan järjestäytyneitä rikollisuutta. Tupakkalain muutoksella pyritään myös suojelemaan lapsia ja nuoria kieltämällä savuttomien nikotiinituotteiden käyttö päiväkotien, esi- ja perusopetusta, ammatillista koulutusta ja lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- ja ulkotiloissa sekä leikkikentillä. Lisäksi kaikkien tupakan vastikkeiden hallussapito ja maahantuonti on kielletty alle 18-vuotiailta.

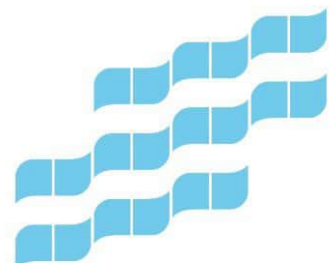
Asuntoyhteisöt voivat hakea tupakointikieltoja, jotka valvontaviranomaisen on määrättävä, mikäli edellytykset kiellolle täyttyvät.

6.2 Tupakkalain valvontasuunnitelma 2025–2028 ja painopisteet

Yksi ympäristöterveydenhuollon ohjelmakauden 2025–2028 tavoitteista on tietoperusteinen valvonta. Valvontaohjelmakauden aikana valvontaa tulisi tehdä yhä enemmän riskiperusteisesti. Riskinarvioinnin perusteena voi olla esimerkiksi toimijan aikaisempi toiminta tai tietyn tyyppisessä toiminnassa aiemmin tunnistetut yleiset riskit. Korkeamman riskin kohteisiin valvontaa kohdistettaisiin enemmän, mikä lisää valvonnan vaikuttavuutta, vaikka valvonnan kokonaismäärä ei itsessään muuttuisi.

Tupakkalain valvontaohjelmakaudella 2025–2028 painopisteiden valinnassa on huomioitu ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman teema vaikuttava valvonta ja ydintehtävät. Tupakkalain valvontaohjelmakauden 2025–2028 painopisteet ovat:

- 1) Savuttomat nikotiinituotteet tuotevalvonnan näkökulmasta
- 2) Laittoman kaupan ehkäisy ja jäljitettävyyttä koskevan tiedon hyödyntäminen valvonnassa
- 3) Etämyynti
- 4) Markkinointi

5) Ehkäisevä päihdetyö

Tupakkalain valvonnan painopisteiden avulla kohdennetaan resursseja suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti sekä huomioidaan mahdollisista lainsäädäntömuutoksista aiheutuvat uudet tarpeet.

6.2.1 Savuttomat nikotiinituotteet

Tupakkalain muutoksessa (251/2025) lisättiin savuttoman nikotiinituotteen määritelmä tupakkalakiin. Painopisteen tavoitteena on varmistaa, että savuttomien nikotiinituotteiden myyntiä valvotaan tupakkalain vaatimalla tavalla huomioiden muun muassa ikäraja- ja valvonta.

Kyseisten tuotteiden myyntipaikkojen joukossa on todennäköisesti suuri joukko sellaisia valvontakohteita, joilla ei ole joko viimeaikaista tai ollenkaan kokemusta tupakkalain alaisten tuotteiden myynnistä. Tämä tulee huomioida valvontakohteita koskevassa riskinarvioinnissa.

6.2.2 Laittoman kaupan ehkäisy ja jäljitettävyyttä koskevan tiedon hyödyntäminen valvonnassa

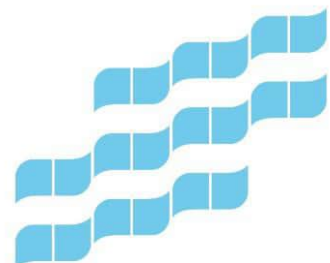
Viranomaisten välinen tiivis yhteistyö paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla mahdollistaa tehokkaan puuttumisen tupakkatuotteiden laittomaan kauppaan. Elintarvikevalvonta tekee tupakkatuotteiden myyntipaikkojen valvontaa pääasiassa elintarvikevalvonnan tarkastustensa yhteydessä. Laittoman kaupan ehkäisemiseksi valvonnassa kiinnitetään erityisesti huomiota vähittäismyyntipakkausten pakollisiin merkintöihin.

Tupakkalain mukaisessa myynnin valvonnassa kiinnitetään vähittäismyyntipakkausten osalta erityistä huomiota siihen, että kaikissa tupakkatuotteissa on tupakkalain edellyttämä turvaominaisuusmerkintä sekä jäljitettävyyden mahdollistava yksilöllinen tunnistus. Jäljitettävyyttä koskevien tietojen oikeellisuus varmistetaan jäljitettävyyssjärjestelmän toissijaisesta tietovarastosta, jotta voidaan varmistua siitä, että toimitusketjussa mukana olevat talouden toimijat ovat huolehtineet jäljitettävyyssjärjestelmää koskevista kirjaamisvelvoitteistaan.

6.2.3 Etämyynti

Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, nikotiininesteiden, savuttomien nikotiinituotteiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden rajat ylittävä etämyynti on kielletty. Myöskään Suomeen sijoittautunut elinkeinonharjoittaja ei saa myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita kuluttajalle kuluttajansuojalain (38/1978) 6 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua etäviestintä käyttäen. Etämyynnin kiellon tarkoituksena on muun muassa vähentää alaikäisten mahdollisuuksia hankkia tupakkalain alaisia tuotteita.

Etämyynnin valvonta edellyttää perinteisten valvontakäytänteiden, kuten fyysinen tarkastuskäynti, rinnalle uusia toimintatapoja. Etämyynnin toimintaympäristö huomioiden valvontaa on mahdollista toteuttaa käytännössä kirjallisin menettelyin ja ohjeistuksin. Toisaalta esimerkiksi myyntipaikkaan toteutettavan fyysisen tarkastuskäynnin yhteydessä tulisi valvonnassa kiinnittää huomiota toimijan myyntitoiminnan järjestämiseen laajemmin ja kokonaisuudessaan (myydäänkö tuotteita esimerkiksi myös verkkokaupoissa). Kunnat valvovat etämyyntikiellon noudattamista. Kunta voi kieltää tällaisen toiminnan ja tehostaa kieltoa uhkasakolla. Lisäksi etämyyntikiellon rikkominen olisi peruste vähittäismyyntiluvan peruuttamiselle.

6.2.4 Markkinointi

Tupakkalaissa säädettyjä tuotteita koskee ehdoton markkinointikielto. Markkinointikieltoa koskeva sääntely kattaa kaikki tupakkalaissa tarkoitetut tuotteet sekä kaiken myynninedistämistoiminnan.

Markkinointikiellon valvontaa haastavat markkinoinnin moninaiset kanavat ja toteuttamisen tavat. Markkinointia toteutetaan yhä enemmän sähköisessä toimintaympäristössä ja esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Lisäksi tupakkalain alaisten tuotteiden erikoisliikkeiden määrä on kasvamaan päin, kun nikotiinipusseihin alettiin soveltaa tupakkalakia toimintaympäristön kuvausta koskevan osion mukaisesti. Kyseisten myyntipaikkojen määrä voi edelleen kasvaa etämyyntikiellon laajennuttua savuttomiin nikotiinituotteisiin lakimuutoksen jälkeen. Etämyynnin valvontaa vastaavasti kunnan on valvonnassaan kiinnitettävä huomiota markkinointikieltoa koskevan sääntelyn noudattamiseen paitsi vähittäismyyntipaikoissa, myös myyntipaikkojen mahdollisilla verkko- ja sosiaalisen median sivustoilla ja tileillä.

Valvonnan toteuttamisessa tulisi kiinnittää huomiota viranomaisyhteistyön sujuvuuteen. Viranomaisten välinen tiivis yhteistyö paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla mahdollistaa tehokkaan puuttumisen tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinointikiellon valvontaan. Tupakkalain alaisten tuotteiden haittojen osalta erityisenä suojeltavana ryhmänä on pidetty lapsia ja nuoria, ja tätä muun muassa laajalla markkinointikiellon sääntelyllä ja sen noudattamisen valvonnalla pyritään turvaamaan.

6.2.5 Ehkäisevä päihdetyö

Tupakkalain muutosta koskevan hallituksen esityksen (HE 38/2024 vp) mukaisesti kunnan tehtäviä on tarkoitus muuttaa niin, että kunnan on huolehdittava alueellaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa paikallisesta toiminnasta myös muiden nikotiinipitoisten tuotteiden kuin tupakkatuotteiden käytön lopettamiseksi.

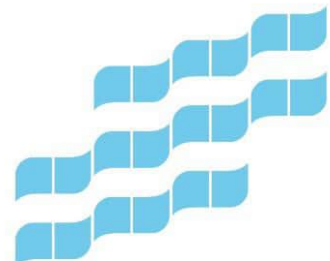
Tupakkalasia valvovien viranomaisten tulisi tehdä yhteistyötä ehkäisevässä päihdetyössä toimivien tahojen kanssa, sillä se mahdollistaa aikaisempaa kokonaisvaltaisemman lähestymistavan tupakkalain alaisten tuotteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemiseen ja lain tavoitteiden edistämiseen.

6.3 Tupakointikiellot ja -rajoitukset

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonnan painopisteenä ravintoloissa ja muissa ravitsemisliikkeissä on rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymä erillinen tupakointitila sekä tupakkatuotteiden vähittäismyynti. Elintarvikevalvonta tarkastaa tupakointitilat ja seuraa tekemiensä tarkastusten yhteydessä tupakointikiellon toteutumista sellaisissa ravitsemisliikkeissä, joihin ei ole rakennettu tupakointitilaa.

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvontaa suoritetaan myös muiden terveysuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä, mm. majoitustilojen valvonnassa.

Asuntoyhteisöille määrättyjen tupakointikieltojen valvonta ei kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Terveysuojeluyksikkö selvittää asuntoyhteisöille määrättyjen tupakointikieltojen mahdollisia rikkomista tapauskohtaisesti ilmoitusten perusteella. Tarvittaessa tehdään valvontakäyntejä rikkomisen todentamiseksi.

6.4 Suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset ja tarkastustiheys

Tarkastustiheys perustuu riskinarviointiin. Riskiä lisääviä tekijöitä voivat olla esimerkiksi:

- Valvontahistoriasta ilmenevät aiemmat rikkomukset taikka muulla tavoin ilmenevä kielteinen tai piittaamaton suhtautuminen tupakkalain säännöksiin
- Omavalvonnan puutteellisuus
- Myyntipaikan läheisyys suhteessa oppilaitoksiin tai muihin alle 18-vuotiaiden suosimiin paikkoihin
- Ajankohta (esimerkiksi syksyisin koulujen alettua)
- Tupakansavulle altistuvien ihmisten suuri määrä
- Mahdollinen erityisryhmä (lapset, nuoret, vammaiset, sairaat)

Tupakkavalvontaan on varattu 3,2 htv:tä, elintarvikevalvonnasta 2 htv:tä ja terveydensuojelusta 1,2 htv:tä.

6.4.1 Tarkastusten sisältö ja menetelmät

Tarkastukset kohdistuvat kohteen mukaan tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus pitää sisällään koko kohteen tarkastuksen tai annettujen kehotusten noudattamisen seurantatarkastuksissa. Tarkastukset sisältävät tarvittaessa näytteiden ottoa ja mittauksia. Tarkastuksesta tehdään tarkastuspöytäkirja, joka toimitetaan tiedoksi asianosaisille. Tupakkalain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, ovatko tarkastuksen kohteen tilat ja toiminta tupakkalaissa asetettujen vaatimusten mukaisia. Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan säännösten vastaista toimintaa, voidaan säännösten vastainen toiminta kieltää. Muita mahdollisia toimenpiteitä ovat tupakkalain 96 ja 97 §:ssä tarkoitetut kirjallinen huomautus ja varoitus, jotka ovat tupakkatuotteiden vähittäismyyntiluvan peruuttamisen edellytyksiä.

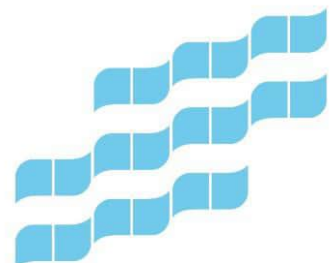
Valvonnassa noudatetaan valtakunnallisessa valvontaohjelmassa annettuja tarkastusohjeita.

6.4.2 Tupakkalain alaisten tuotteiden myyntipaikan tarkastus

Tarkastuksilla valvotaan tupakkalain alaisten tuotteiden ja tupakointivälineiden myyntiä ja sijoittelua myyntipisteissä, myynnin omavalvontaa, mainontaa sekä tupakointikieltojen ja rajoitusten noudattamista. Samalla tarkastetaan myös em. tuotteiden, tupakointivälineiden ja tupakkajäljitelmiä mainontakiellon noudattaminen myyntipaikassa sekä nikotiinikorvausvalmisteiden myynnin vaatimustenmukaisuus niissä kohteissa, joissa myös niitä on myynnissä.

Tarkastettavia asioita ovat mm.

- Omavalvontasuunnitelma ja suunnitelman noudattaminen käytännössä

- Omavalvontakirjaukset
- Myyntikieltoilmoitukset
- Myyntilupa-asiakirjan esilläpito
- Myyntipiste
- Tupakkatuotteiden esilläpitokielto
- Myyjän ikä
- Tupakkatuotteiden merkinnät
- Mainonta
- Laittoman kaupan ehkäiseminen (tunnistekoodit)

6.4.3 Ravintolatupakoinnin valvonta

Ravintoloissa, joissa on rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymä erillinen tupakointitila, tupakkalain mukaisella valvontatarkastukselle tarkastettavat asiat:

- Tupakansavu ei pääse kulkeutumaan tupakointitilasta muualle ravintolaan.
- Ruokaa tai juomaa ei nautita eikä tarjoilla tupakointitilassa.
- Tupakointitilaan ei ole järjestetty mitään oheistoimintaa (pelitoiminta, tv jne.)
- Tupakointitilassa ei työskennellä lukuun ottamatta järjestyksen, palo- ja pelastustoimen sekä turvallisuuden kannalta välttämätöntä työskentelyä.
- Tilan siivous tapahtuu vasta huolellisen tuuletuksen jälkeen.
- Tupakointitilalla on omavalvontasuunnitelma, jossa esitetään, miten tupakointitilan toimivuus varmistetaan ja miten tupakointitilan olosuhteita ja järjestystä voidaan valvoa sen ulkopuolelta.

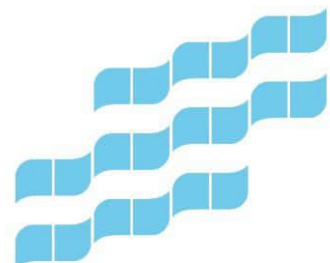
Tupakointitilan teknistä toimintaa koskevista puutteista tehdään ilmoitus kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle. Anniskelulupaviranomaisille tehdään ilmoitus, mikäli tupakointitilassa nautitaan ruokaa tai juomaa tai sinne tarjoillaan.

Mikäli tupakointitilan toiminnassa on puutteita, joita ei kehotuksista huolimatta saada korjattua, kunnan tupakkavalvontaviranomainen voi kieltää tupakointitilan käyttämisen.

Tupakkalain mukaisella tarkastuskäynnillä käytetään ensisijaisesti aistihavaintoihin perustuvaa arviointia. Savuttomuustarkastusta koskeva tarkastuskäynti tehdään ensisijaisesti päivällä, ellei kysymyksessä ole ilta- tai yöravintola.

Valvontakaudella 2025-2028 tarkastetaan keskimäärin kerran jokainen tupakkalain alaisten tuotteiden myyntipaikka valtakunnallisen Valviran ohjeistuksen mukaan. Vuonna 2025 tehtyjen tarkastusten määrä ylitti reilusti vuodelle suunnitellun määrän, joten vuonna 2026 tarkastuksia tehdään vain uusien toimijoiden aloitessa tai valvontaviranomaiselle saapuneiden valitusten perusteella. Vuonna 2026 tupakkalain alaisten tuotteiden myyntikohteiden riskiluokat arvioidaan uudelleen uuden ohjeistuksen mukaisesti.

Tupakka- ja lääkelain mukainen suunnitelmallinen valvonta 2026:

Kohdeluokitus Toimintaluokka ja toimintatyyppi	Valvontakohteiden lukumäärä	Tarkastusmäärä 2026
Tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myynti ja muu luovutus sekä nikotiininesteiden myynti		
Vähittäis- ja tukkumyynti	322	Uudet kohteet/ valitusten perusteella
Tukkumyynti	3	Uudet kohteet/ valitusten perusteella
Tupakointikiellot ja -rajoitukset		
Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa on erillinen tupakointitila	21	Tarvittaessa
Nikotiinivalmisteiden myynti		
Vähittäismyynti	190	Uudet kohteet/valitusten perusteella
Tarakstuksiin käytettävä aika vaihtelee 1-3 tunnin välillä riippuen kohteesta ja tuotevalikoimasta		

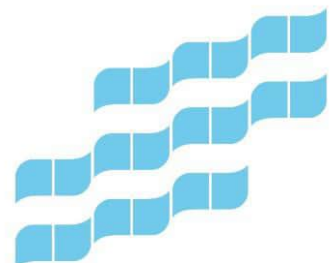
Yhdessä myyntipaikassa voi olla useita tupakkalain alaisten tuotteiden myyntipisteitä. Nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiä valvotaan tupakkatuotteiden valvonnan yhteydessä samoilla tarkastuskäynneillä. Nikotiinivalmisteita myydään tupakkatuotteiden vähittäismyyntipisteiden yhteydessä.

6.5 Muut tupakkalain mukaiset tehtävät

6.5.1 Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden myyntilupahakemusten käsittely

Tupakkatuotteita, nikotiininesteitä ja savuttomia nikotiinituotteita saa myydä tai muutoin luovuttaa vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän vähittäismyyntiluvan perusteella. Tampereella voimassa olevia tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntilupia on 322 kpl ja vuosittain uusia lupahakemuksia käsitellään keskimäärin 70 kpl.

Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden myyntilupahakemusten vähittäismyyntipaikkoihin liittyviä muita valvontatoimenpiteitä ovat mm. myyntilupajärjestelmän ylläpito ja vuosittaisten valvontamaksujen laskutus. Kunnan on perittävä myyntiluvan haltijalta myynnin valvonnasta ja valvontaan liittyvistä toimenpiteistä vuosittainen valvontamaksu.

Myös lopettaneiden kohteiden selvittäminen on osa myyntilupiin liittyviä toimenpiteitä. Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden myynnin valvontaa tehdään pääsääntöisesti elintarvike-myymlöiden tarkastusten yhteydessä.

Kuntien tehtävänä on pitää tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden lupa-asioiden ja tukkumyynti-ilmoitusten käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten rekisteriä elinkeinonharjoittajista, joille on myönnetty vähittäismyyntilupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa tai jotka ovat tehneet tukkumyynti-ilmoituksen.

Kunnan viranhaltijat käsittelevät tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden myyntilupahakemuksia ja tekevät niitä koskevia lupapäätöksiä sekä käsittelevät tukkumyynti-ilmoituksia.

6.5.2 Asuntoyhteisöjen tupakointikieltojen määrääminen

Kunnan tehtävänä on määrätä hakemusten perusteella tupakointikieltoja asuntoyhteisöille. Tampereen valvonta-alueella kieltoja on määrätty noin 150 kappaletta ja vuosittain uusia hakemuksia käsitellään noin 25 kpl.

Tupakointikieltohakemusten käsittelystä ja kieltojen määräämisestä peritään kustannuksia vastaava maksu. Tupakointikieltojen määrääminen asuntoyhtiöiden hakemusten perusteella on delegoitu terveydensuojelupäällikölle. Lisäksi terveydensuojeluyksikkö antaa asuntoyhteisöjen tupakointikieltoja koskevaa ohjausta ja neuvontaa.

6.5.3 Muu valvonta ja asiantuntijatehtävät

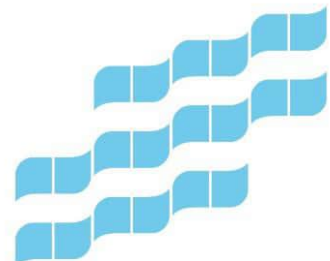
Valtakunnallisen valvontaohjelman mukaan kunnan on varattava riittävästi työaika- ja henkilöresursseja tupakkalain säännöllisen valvonnan lisäksi myös muuhun tupakkalain valvontaan. Tällaista muuta valvontaa ovat erilaiset valvontatapaukset, esimerkiksi valitukset, jotka koskevat tupakan myyntiä alaikäisille, myyntiluparikkomuksia, tupakan mainontaa, tupakkatuotteiden tai niiden tavaramerkkien esilläpitoa tai tupakointikieltojen rikkomista. Voimavaroja edellyttävät myös kunnan viranomaisten toiminta tupakkalain asiantuntijoina.

6.5.4 Nikotiinivalmisteiden myynti ja valvonta

Nikotiinivalmisteiden myyntiä valvoo elintarvikevalvonta. Nikotiinivalmisteita saa myydä tai muutoin luovuttaa vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän vähittäismyyntiluvan perusteella. Nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta tapahtuu pääasiassa tupakkalain valvonnan yhteydessä osana suunnitelmallista valvontaa. Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella on nikotiinivalmisteiden myyntilupa noin 190 kohteella ja vuosittain uusia lupahakemuksia käsitellään noin 30 kpl.

6.6 Tarkastuksiin käytettävä aika

Valvontakohtetyypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävän ajan määrittelyssä otetaan huomioon suunnittelu, tarkastuksen valmistelutyöt, tarkastukseen kulunut aika sekä tarkastuskertomuksen laatiminen.

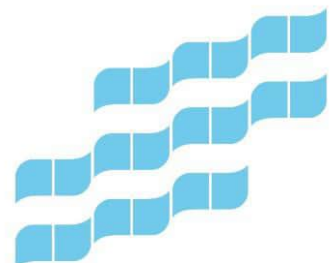
Matka-aikoja ei lueta tarkastukseen käytetyksi ajaksi, vaikkakin ne huomioidaan resurssien suunnittelussa.

6.7 Asuntoyhteisön tupakointikieltojen käsittelyyn käytetty aika

Asuntoyhteisön tupakointikieltojen käsittelyyn menevä aika riippuu asuntoyhtiön koosta ja siitä, miten huolellisesti hakemukset on valmisteltu ja kuulemiset toteutettu. Keskimäärin hakemuksen käsittelyyn menee 10–15 tuntia. Hakemusten määrää ei voida ennakoida.

6.8 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi

Tupakkavalvonnan tiedonkeruu tapahtuu valtakunnallisessa VATI-järjestelmässä ja Valviran TURRE-rekisterissä. Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota valvonnan kattavuuteen ja sekä siihen, miten painopisteiden avulla on voitu parantaa valvonnan vaikuttavuutta. Suunnitelmakauden aikana seurataan myös yhteistyön kehittymistä ehkäisevän päihdetyön kanssa, laittoman kaupan torjuntatoimia sekä tupakoinnin vähentämiseksi tehtyjä muita toimenpiteitä.

7 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON VALVONTASUUNNITELMA

Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma (EHO) 2026 – 2028.

Eläinlääkintähuollon yksikkö vastaa kaikista lakisääteisesti eläinlääkäreille kuuluvista tehtävistä yhteistointa-alueella. Tehtävät ovat pääpiirteissään jaettu seuraavalla tavalla. Praktikkoeläinlääkärit vastaavat pääasiassa eläinlääkäripalveluista ja eläinten terveydenhuollosta. Valvontaeläinlääkärit vastaavat pääasiassa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta, eläintautivalvonnasta, eläinten tuonnin ja viennin valvonnasta, eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnasta sekä sivutuotelain mukaisesta valvonnasta. Hygieenikkoeläinlääkärit vastaavat pääasiassa elintarvikelain ja sivutuotelain mukaisesta valvonnasta. Elintarvikelain mukaisesta valvonnasta kerrotaan myös elintarvikevalvonnan suunnitelmassa.

Perusteet ja tavoite

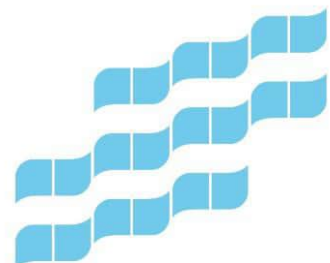
Ruokavirasto on laatinut Eläinlääkintähuollon valtakunnallisen suunnitelman (EHO) vuosille 2026–2028. Ohjelmasta säädetään eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 8 §:ssä ja valtioneuvoston asetuksessa eläinlääkintähuollosta (1031/2009). EHO on osa ympäristöterveydenhuollon yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa ja (EY) N:o 625/2017 valvonta-asetuksen mukaista elintarvikeketjun monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa (VASU).

Suunnitelma pohjautuu uuteen eläinlääkintähuoltolakiin (2085/2023), joka tulee voimaan 1.1.2026. Suunnitelmassa on myös huomioitu valtion aluehallintouudistuksen valmistelussa esitetyt muutokset uuteen eläinlääkintähuoltolakiin sekä valmisteluvaiheessa oleva uusi eläinlääkintähuoltoasetus.

Eläinlääkintähuoltolain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvikelaissa, eläintautilaissa, eläinten hyvinvointilaissa, eläinten kuljetuksesta annetussa laissa, eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa, sivutuotelaissa, maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa.

7.1 EHO eläinlääkintähuollon painopistealueet kunnalle 2026 ja niiden toteutus

Elintarvikeketjun monivuotisessa kansallisessa valvontasuunnitelmassa asetetaan valvonnan painopisteet. Eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevia painopisteitä tarkennetaan EHO-suunnitelmassa. Vuonna 2026 käynnistyy aluehallintouudistus, joka tuo merkittäviä muutoksia eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan; aluehallintovirastojen tehtävät tällä sektorilla siirtyvät Ruokavirastoon ja ELY-keskuksista tulee elinvoimakeskuksia. Uusien organisaatioiden käynnistysvaiheessa ei eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnalle aseteta varsinaisia painopisteitä vaan pyritään varmistamaan perustehtävien mahdollisimman häiriötön hoito.

7.1.1 Vuoden 2026 painopisteiden toimenpiteet

Kunnille asetetaan vuodeksi 2026 yksi eläinlääkintähuollon painopiste: Kunnat varmistavat uuden eläinlääkintähuoltolain vaatimusten toteutumisen eläinlääkäripalvelujen järjestämisessä.

7.1.2 Vaatimukset kunnan valvontasuunnitelmalle

Kunnallisessa suunnitelmassa järjestäjän on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista. Suunnitelman tulee sisältää tiedot järjestämisvastuun piiriin kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta. (ElhI 6§).

Järjestäjän on lisäksi laadittava suunnitelma eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitettu eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. (ElhI 6§)

Eläinlääkintähuoltolain mukaisten tehtävien hoitamista varten järjestäjällä on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärin virkoja. (ElhL 7§)

Eläinlääkäripalveluja tarjoavan kunnaneläinlääkärin virkaan tulee kuulua tarpeen vaatima ainakin ajoittainen osallistuminen maan eläintautivalmiuteen ja kiireelliseen eläinsuojeluvalvontaan liittyviin tehtäviin. (ElhL 7§).

Järjestäjän on huomioitava myös eläinlääkintähuollon henkilöstön työturvallisuus ja jaksaminen. Valvonta-eläinlääkäreiden ja muiden kunnaneläinlääkäreiden työ on usein poikkeuksellisen kuormittavaa. Työnantajan tehtävänä on huolehtia riittävästä työnohjauksesta ja työturvallisuudesta sekä tarvittaessa ryhdyttävä muihin toimenpiteisiin henkilöstön jaksamisen ja viroissa pysymisen tukemiseksi.

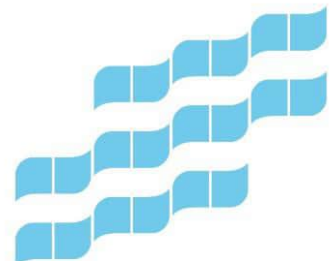
7.1.3 Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma

Tämä valvontasuunnitelma on luotu vuosille 2026 – 2028 laaditun Eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman (EHO) mukaisesti. Uusi EHO on kaksiosainen. Ensimmäinen osa koskee eläinlääkäripalvelujen järjestämistä ja toinen osa valvontatehtävien järjestämistä. Suunnitelma on voimassa 2026-2028, tällöin suunnitelman kausi päättyy samanaikaisesti kuin elintarvikeketjun monivuotisen valtakunnallisen valvontasuunnitelman ja ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen ohjelman kaudet. EHO-suunnitelmaa päivitetään vuosittain.

Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma koskee yhteistoiminta-aluetta; Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala.

7.2 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako

Tampereen alueellisen Eläinlääkintähuollon henkilökuntaan kuuluu eläinlääkintähuollon päällikkö, kuusi valvonta-eläinlääkäriä, seitsemän praktikkoeläinlääkäriä (yksi virka on kiertävän eläinlääkärin virka, joten päivystysvelvollisuus jaetaan kuudella) ja kolme hygieenikkoeläinlääkäriä.

Eläinlääkintähuollon päällikkö vastaa Eläinlääkintähuollon tehtävien yleisestä työnjaosta. Isompi yksikkö antaa mahdollisuuden jakaa työtehtäviä tarkoituksenmukaisesti, projektiluontoisesti ja asiantuntemuksen mukaan. Valvontaeläinlääkäreiden osalta katsottiin tarpeelliseksi siirtyä tiiminvetäjäjärjestelyyn marraskuusta 2024 alkaen, joka mahdollistaa valtion viranomaistehtävien tehokkaamman ja koordinoitumman hoitamisen.

Hygieenikkoeläinlääkärit tekevät elintarvikevalvontaa pääasiassa hyväksytyihin elintarvikehuoneistoihin (laitoksiin) sekä eläinperäisen alkutuotannon valvontaa ja osallistuvat merkittävässä määrin epidemiaselvityksiin. Tämän lisäksi hygieenikkoeläinlääkärit tekevät tarvittaessa myös muita Eläinlääkintähuoltolain mukaisia tehtäviä.

Praktikkoeläinlääkärit hoitavat peruseläinlääkäripalvelut alueellisesti toimipisteessä: pääsääntöisesti Kangasalan toimipisteestä hoidetaan Kangasalan ja Pälkäneen alueet, Valkeakoskelta Valkeakosken sekä osa Akaan alueesta (ent. Toijala), Urjalasta Urjalan ja osa Akaan alueesta (ent. Kylmäkoski ja Viiala). Tampereen alueen palvelut siirtyvät 1.1.2026 yhteisalueiden hoidettaviksi. Kesäkuussa 2026 Oriveden ja Juupajoen vastaanotto siirtyy samoihin tiloihin Kangasalan vastaanoton kanssa.

Kuusi praktikkoeläinlääkäriä sijoittuu vastaanotoille seuraavasti: yksi Oriveden (kesäkuusta 2026 alkaen Kangasalalla), kaksi Kangasalan, yksi Valkeakosken sekä kaksi Urjalan vastaanotolle. Kangasalla on röntgenlaite ja kaikilla vastaanotoilla on käytössä ultraäänilaite. Kangasalan vastaanotolla on eläinlääkäreiden itse palkkaamat avustajat. Lisäksi yksiköllä on ns. Kiertävä sijainen praktikkoeläinlääkäri, joka sijaistaa tarpeen mukaan eri vastaanotoilla. Ns. kolmansiin maihin suuntautuviissa eläinten vienneissä praktikkoeläinlääkärit tekevät eläinlääkinnälliset terveystarkastukset ja kirjoittavat terveystodistukset. Tarvittaessa valvontaeläinlääkärit avustavat näissä.

Valvontaeläinlääkäreiden työpanoksesta on 5 htv varattu hoitamaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa sekä eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaa ja 1 htv eläintauti- ja sivutuotevalvontaan sekä eläinten tuontiin ja vientiin liittyviä tehtäviä. Työt jaetaan valvontaeläinlääkäreiden kesken pääsääntöisesti alueellisesti, lukuun ottamatta yhtä valvontaeläinlääkäriä, joka hoitaa pääosin eläintautien, sivutuotteiden, eläinten tuonin ja viennin sekä ammattimaisen ja/tai ilmoituksenvaraisen eläintenpidon suunnitelmallisen valvonnan.

Traces -tarkastuksia tekevät valvontaeläinlääkärit ja tarvittaessa myös praktikot.

Suunnitelman liitteenä on eläinlääkintähuollon resurssitarpeen kartoituslomake (Liite 1).

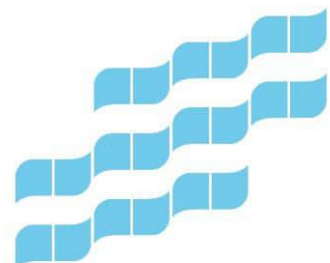
7.2.1 Henkilökunnan täydennyskoulutus suunnitelma ja hallintomenettelyjen tuntemuksen varmistaminen

Henkilökunnan osaamista vahvistetaan riittävällä täydennyskoulutuksella.

Eläinlääkintähuollon päällikkö, valvontaeläinlääkärit, hygieenikkoeläinlääkärit sekä praktikkoeläinlääkärit osallistuvat 4–8 htpv verran eläinlääkintähuoltoon, eläinten hyvinvointiin, eläintauteihin tai eläinperäisten elintarvikkeiden valvontaan liittyviin koulutuksiin ja työkokouksiin. Hallintomenettelyjen tuntemiseen liittyviin koulutuksiin osallistuvat eläinlääkintähuollon päällikkö sekä valvonta- ja hygieenikkoeläinlääkärit, kun heille soveltuvaa koulutusta on tarjolla.

Koulutussuunnitelmaa täydennetään vuosittain koulutustarpeiden ja –tarjonnan mukaan. Koulutussuunnitelma täydentyy kalenterivuoden aikana koska kaikkia koulutuksia ei ole ilmoitettu edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä.

Esimerkkejä koulutuksista, joihin voidaan osallistua:

- Ruokaviraston koulutukset eläinten hyvinvoinnista
- Ruokaviraston ajankohtaisseminaarit eläinten hyvinvoinnista (ns. viranomaisten eläinsuojelupäivät)
- Ruokaviraston koulutukset eläintaudeista
- Ruokaviraston koulutukset sivutuotteista
- Ruokaviraston koulutukset eläinten tuonnista ja viennistä sekä TRACES-järjestelmästä
- Ruokaviraston järjestämät koulutukset viranomaistoimintaan liittyvistä rekistereistä, ohjelmista ja valvonnasta
- Ruokaviraston tarkastuseläinlääkäreille suunnatut koulutukset
- Ruokaviraston laitosvalvontaan liittyvät koulutukset
- Eri sidosryhmien työkokoukset
- Hallintomenettelyjä koskevat koulutukset
- Suomen eläinlääkäriliiton eläinlääkäripäivät
- Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ry:n koulutuspäivät
- Muut mahdolliset soveltuvat eläinlääkintähuollon koulutukset esim. suur- tai pieneläinpraktiikkaan liittyvät koulutukset

Henkilökunta ylläpitää ammattitaitoaan myös työn ohessa itsenäisesti hyödyntäen työnantajan, eri sidosryhmien ja muiden mahdollisten tahojen tarjoamia koulutusmateriaaleja.

7.2.2 Rekrytoidun henkilökunnan riittävän pätevyyden varmistaminen

Henkilökunnan pätevyys varmistetaan rekrytoinnin yhteydessä opinto- ja työtodistusten sekä haastattelun avulla. Eläinlääkäreiden laillistuminen ja oikeudet varmistetaan Ruokaviraston eläinlääkärirekisteristä.

Muissa EU/ETA - maissa valmistuneita eläinlääkäreitä koskien viran kelpoisuusvaatimuksista on olemassa Ruokaviraston ohje (Muissa EU/ETA-maissa kuin Suomessa eläinlääkäriin pätevyyden hankkineiden kelpoisuusvaatimukset kunnaneläinlääkäriin virkaan), jossa mainittujen vaatimusten täyttyminen varmistetaan aina ennen virkaan valitsemista.

Myöhemmin henkilöstön pätevyyttä pyritään ylläpitämään riittävällä täydennyskoulutuksella.

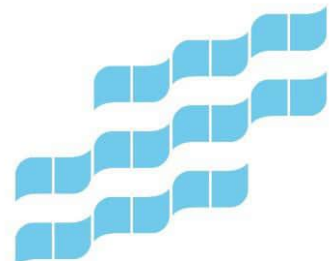
7.3 Praktiikkamaksut

Praktikkoeläinlääkärit noudattavat kunnallista eläinlääkäritaksaa (voimassa 1.10.2025 alkaen).

Papuvet Oy (Pispalan valtatie 2, Tampere) perii pieneläinten eläinlääkäripalvelujen osalta kustannukset eläinten omistajalta ja osa perusmaksuista on määritelty sopimuksessa.

Päivystyspuhelimaksut ovat ppm.

Eläinlääkintähuoltolain mukaisesti subventoidaan hyötyeläinten sairasmatkoja, silloin kun eläimenpito on osa elinkeinonharjoittamista. Subventiomaksu on yli 30 km:n ylittävien sairasmatkojen perusmaksun ylittävältä osalta, jolloin omavastuu on 30 km matkaa vastaava käyntimaksu + kilometrikorvaus.

Subventio lasketaan verottomilla hinnoilla ja siinä lasketaan ensimmäisen eläimen käyntimaksu (korotuksineen) ja matkakulut yhteen, ja tästä summasta omistaja maksaa omavastuun sekä arvonlisäveron omavastuusta ja subventiosta.

Vastaanottokäynneistä perittävät klinikkamaksut (Elhl 15§) ja joidenkin hoito- ja tutkimuslaitteiden käytöstä perittävät laitteiden käyttömaksut (Elhl 17§) sekä markkinahintainen kunnan laskutus järjestämisvastuun ulkopuolisista toimenpiteistä (Elhl 17§) perustuvat alueellisen ympäristöterveydenhuollon jaoston hyväksymiin taksoihin. Maksu voidaan periä myös tapauksissa, joissa on ilman hyväksyttävää syytä jätetty saapumatta vastaanotolle ennakolta varattuna aikana. Taksat on tarkistettu ja hyväksytty viimeksi 11.12.2025, ja tarkastetut maksut tulevat voimaan 1.1.2026.

Voimassa oleva taksa on nähtävillä Eläinlääkintähuollon nettisivuilla, toimistossa ja palvelupisteessä.

Kliinikka- ja laitteiden käyttömaksut ovat olleet käytössä yhteistoiminta-alueen perustamisesta alkaen vuodesta 2015.

Elintarvikelain mukainen valvonta on alkutuotannon suunnitelmallista valvontaa lukuun ottamatta maksullista ja tästä kerrotaan enemmän Elintarvikevalvonnan osiossa.

7.4 Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen

Tampereen kaupunki huolehtii itse eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan vastuulla olevien terveyden ja sairaanhoitopalvelujen järjestämisestä Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alueen (Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala) hyötyeläimille ja suurille kotieläimille päivä- ja päivystysaikana, pieneläimille päiväaikana. Tämän lisäksi huolehditaan sekä suurten että pienten eläinten vientiin liittyvistä toimenpiteistä. Pieneläinten päivystys on järjestetty ostopalveluna.

Eläinlääkäripalvelut on järjestetty yhteistoiminta-alueella 1.1.2015 alkaen.

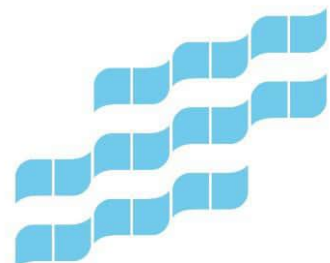
7.4.1 Eläinlääkäripalvelut

Praktikkoeläinlääkärit hoitavat peruseläinlääkäripalvelut alueellisesti toukokuulle 2026 saakka neljästä toimipisteestä (Orivesi, Kangasala, Valkeakoski ja Urjala), ja siitä alkaen kolmesta toimipisteestä (Kangasala, Valkeakoski ja Urjala). Valvontaeläinlääkärit sijaitsevat kolmessa toimipisteessä; Kangasalla, Valkeakoskella ja Tampereen toimipisteessä. Hygieenikkoeläinlääkärit sijaitsevat Kangasalan ja Tampereen toimipisteissä.

Pieneläinten päivystyspalvelut ostetaan Papuvet Oy:ltä (Pispalan valtatie 2, Tampere). Sopimuksen mukaan palveluntuottaja toimittaa heille tulevat valitukset ja korvausvaatimukset tiedoksi eläinlääkintähuollon päällikölle.

Tarvittaessa Tampereen Eläinlääkintähuolto tai eläimen omistaja pyytävät Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnan arviointia eläimen hoidosta.

Arkipäivisin alueen praktikkoeläinlääkärit ovat varautuneet hoitamaan kiireellistä eläinlääkäriapua tarvitsevat eläimet jättämällä ajanvarauskalenteriinsa sopivasti aikaa kiireellisille tapauksille, siirtämällä jo sovittuja aikoja tai pyytämällä toista alueen praktikkoeläinlääkäriä auttamaan asian järjestämisessä.

7.4.2 Eläinlääkäripalveluiden sisältö

Vuoden 2026 alusta voimaan tulevassa eläinlääkintähuoltolain 285/2023 8§:ssä määritetään yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut. Järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi tulee järjestää sellainen eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (kiireellinen eläinlääkärinto).

Kunnallisen eläinlääkintähuollon järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla järjestäjän alueella pidettäviä kotieläimiä varten.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

Tampereen alueellisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alueella eläinlääkäripalveluun kuuluu 8§:ssä listatut yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut kokonaisuudessaan. Näiden lisäksi palveluvalikoimaan kuuluu näitä täydentävinä palveluina rajoitetusti kuvantamistutkimuksia, leikkauksia henkeä uhkaavissa hätätilanteissa, perustasoa laajempia veri- ja virtsa-analyysejä, lisääntymiseen liittyviä tarkastuksia ja tutkimuksia sekä tavallisten lisääntymisongelmien hoito ja pässien sarvien sahaus.

Puhelinneuvonta

Puhelimitse on mahdollista saada neuvontaa kotieläinten terveyteen ja sairauksiin sekä eläintenpitoon ja hyvinvointiin, kuten myös ei-kiireellisiä tapauksia koskien. Myös tarttuvien eläintautien epäilyjä ja eläinten mahdollisia hyvinvointiongelmia koskevia ilmoituksia olisi kuntalaisten voitava virka-aikana tehdä maksuttomaan puhelinnumeroon, joten nämä puhelut ohjautuvat pääasiassa alueen valvontaeläinlääkäreille.

Praktikkoeläinlääkäreiden soittoaika on pääsääntöisesti klo 8 - 9. Hygieenikko- ja valvontaeläinlääkärit ovat pääsääntöisesti tavoitettavissa virka-aikaan. Kaikki puhelinnumerot, mukaan lukien pien- ja suurelänpäivystys, ovat ppm-hintaisia, eikä kunta peri niistä erillistä maksua.

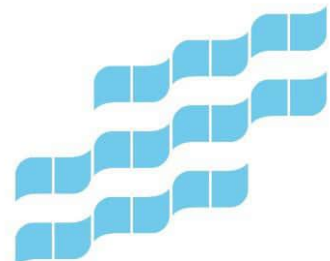
Todistukset

Kotieläimen terveydentilan toteaminen ja todistaminen kliinisen perustutkimuksen perusteella esimerkiksi vakuutusyhtiötä, vientiä, tuontia tai sisämarkkinakauppaa varten sisältyy myös eläinlääkäripalveluun.

7.4.3 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Kunnan on peruseläinlääkäripalveluun kuuluvana järjestettävä terveydenhuollon palvelut kotieläimille, joita varten on olemassa valtakunnallinen terveydenhuolto-ohjelma ja asianmukainen toteutumisen seurantajärjestelmä. Tällä hetkellä tällaisia järjestelmiä ovat nautatiloille tarkoitettu Naseva ja sikatiloille tarkoitettu Sikava. (ElHL 11 § ja 12 §). Lisäksi broileritiloille säännöllisesti tehtävät Salmonella tutkimukset sekä lammas- ja vuohitiloille tehtävä vapaaehtoinen Maedi-Visna/CAE seuranta.

Tuotantoeläinten terveydenhuolto ylläpitää ja edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä lisää osaltaan elintarviketurvallisuutta. Toimivan terveydenhuoltojärjestelmän avulla voidaan tehokkaasti ehkäistä ja seurata tarttuvien tautien sekä tuotantosairauksien esiintymistä tiloilla. Lähtökohtana on pidettävä, että terveydenhuollon

piiriin kuuluvilla tiloilla eläimet voivat hyvin, lääkkeiden käyttö on hallittua eikä lääkkeitä käytetä korjaamaan olosuhdeongelmia.

Arvio terveydenhuoltotilojen lukumäärästä löytyy resurssienarviotaulukosta.

Eläinlääkärit tarvitsevat jatkuvasti täydennyskoulutusta myös terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa, kuten karjaston tautiseurannassa ja eläinten hyvinvoinnin arvioinnissa. Täydennyskoulutukseen on varattu oma osansa eläinlääkärien työajasta niin, että sijaisten avulla eläinlääkäripalvelut toimivat koulutuksen aikana.

7.4.4 Yksityinen palvelutarjonta

Tampereen alueellisen eläinlääkintähuollon alueella on runsaasti, noin 50 yksityistä eläinlääkintäpalveluiden tuottajaa.

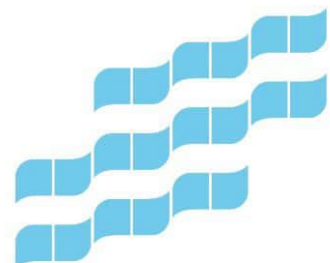
Alueellista markkinatilannetta kartoitettiin syksyllä 2025 Tampereen ja Pirtevan eläinlääkintähuollon alueen kaikille tiedossa oleville mahdollisille toimijoille (sijainti toiminta-alueella tai korkeintaan 50 km rajojen ulkopuolella, toimijoita noin 90 kpl, arviolta noin 60 kpl aktiivisia) lähetetyllä e-lomakekyselyllä, johon saatiin 47 vastausta. Suurin osa vastaajista tuotti pieneläinten eläinlääkäripalveluja. Vain pieneläinpraktiikkaa vastaajista teki 30 toimijaa, yhteensä pieneläinpraktiikkaa teki 43 vastaajaa. Vain hevospraktiikkaa vastaajista teki kolme, yhteensä hevospraktiikkaa teki yhdeksän toimijaa. Toiminnan laajentamista on suunnitellut 12 vastaajaa.

Suurimmalla osalla, kuudellatoista, yksityisistä klinikoista eläinlääkäreiden määrä on yksi. Kahden – kolmen eläinlääkärin vastaanottoja oli seuraavaksi eniten (11), neljän – viiden eläinlääkärin vastaanottoja viisi, kuuden–kymmenen eläinlääkärin vastaanottoja viisi ja yli kymmenen eläinlääkärin vastaanottoja kolme.

Muuta hoitohenkilökuntaa (esim. eläintenhoitajia ja vastaanottoavustajia) ei ole lainkaan 12:sta toimijalla, yksi viidellä toimijalla, kaksi kolmella toimijalla, 3 – 5 kahdeksalla toimijalla, 6 – 10 kuudella toimijalla ja yli 10 kuudella toimijalla.

Useimmilla klinikoilla on arkisin päivä- ja ilta-aikoja. Osa klinikoista on auki myös viikonloppuisin. Tiedossa on neljä palveluntarjoajaa, joiden klinikka on auki ympäri vuorokauden (24/7).

Vastausten perusteella alueella on runsaasti tarjolla kiireettömiä peruspalveluita lemmikki- ja harraste-eläimille yksityisten palveluntarjoajien aukioloaikoina, kun taas tuotantoeläimille kiireetöntä palvelua ei juurikaan tarjota (naudoille neljä ja hevosille yhdeksän toimijaa). Kiireellistä apua on tarjolla lemmikki- ja harraste-eläimille aukioloaikojen puitteissa, lähinnä kiireellistä hoitoa tarvitseville potilaille varattuina aikoina tai mikäli vapaita aikoja on jäljellä, lisäksi neljä vastaanottoa toimii 24/7. Vastaajista 13:sta vastaanotolla on varattu aikoja kiireellisille pieneläinpotilaille. Tuotantoeläimille kiireellistä hoitoa yksityisten tarjoamana ei alueella ole tarjolla. Päivystysaikaan tuotantoeläimille tai hevosille ei ole yksityisiä eläinlääkäripalveluja tarjolla.

7.4.5 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Päivystys suurten eläinten eläinlääkäripalvelujen osalta hoidetaan omalla alueella itse, niin että yksi kuudesta praktikosta on virka-ajan ulkopuolella vuorollaan päivystysvuorossa. Suurelänpäivystäjä on myös päivystävä virkaeläinlääkäri. Päivystysvuoroista vastaa eläinlääkintähuollon päällikkö.

Päivystisyhteistyö suurten eläinten eläinlääkäripalvelujen osalta jatkuu myös Pirtevan kanssa. 1.1.2014 voimaan tulleella sopimuksella sovitaan eläinlääkintähuoltolain 13 §:n mukaisen päivystyksen järjestämisestä sekä eläinten hyvinvointilain ja eläintautilain mukaisten kunnaneläinlääkäreille kuuluvien virkatehtävien hoitamisesta sopimusalueella. Käytännössä Tampereen ja Pirtevan alueilla on omat päivystysjärjestelyt, mutta tarvittaessa voidaan pyytää apua toisen alueen päivystäjältä. Pirtevan alue sisältää Pirkkalan, Lempäälän, Vesilahden, Hämeenkyrön, Nokian ja Ylöjärven kunnat.

Alueilla on yhdenmukainen subventiokäytäntö.

Pieneläinten päivystysaikainen (arkisin klo 15–08, viikonloppuisin ja arkipyhinä) hoito järjestetään yksityisen eläinlääkäriaseman Papuvetin (Pispalan valtatie 2, Tampere) kanssa, koko päivystysaluetta koskien.

Tampereen alueellisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alueetta koskeva uusi sopimus pienten eläinten päivystysaikaisista eläinlääkäripalveluista Papuvet Oy:n kanssa tuli voimaan 1.1.2026 alkaen. Sopimus on kolmivuotinen 2026 – 2028 ja kaksi optiovuotta 2029 – 2030. Sopimuksen mukaan hankinta kohdistuu kunnan järjestettäväksi määrättyihin päivystysaikaisiin eläinlääkäripalveluihin pienille eläimille.

Käytössä on koko päivystysalueella keskitetty puhelinjärjestelmä, jossa suur- ja pieneläinpuheluille on eri numerot. Suur-/hyötyeläinpuhulut ohjautuvat päivystäville eläinlääkäreille ja pieneläinpuhulut Papuvetille. Puheluiden hinta on ppm.

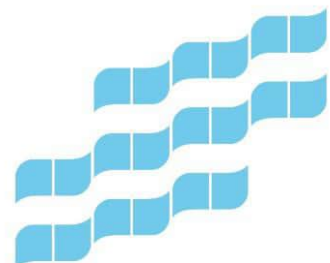
7.4.6 Saatavuus- ja laatutavoitteet

Peruseläinlääkäripalvelun ja kiireellisen eläinlääkäriavun tulee olla saatavilla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen. (ElHL 10 §)

Kiireellisen eläinlääkäriavun resurssit on mitoitettava siten, että apua on kaikkina vuorokaudenaikoina saatavissa kolmen tunnin sisällä tilauksesta 90 prosentissa tapauksista. Päivystysalueet on siten mitoitettava, 90 prosentissa tapauksista päivystävän eläinlääkäriin matka eläintenpitopaikkaan tai eläimen omistajan matka pieneläinvastaanotolle on alle sata kilometriä. Remissioklinikalle matka voi olla pidempikin, mikäli välitöntä ensiapua on saatavilla kohtuullisella etäisyydellä.

Eläimen omistajalla tai haltijalla on halutessaan mahdollista varata aika eläinlääkäriin käynnille eläintenpitopaikkaan, pieneläimen viemiseksi vastaanotolle tai hevosen viemiseksi tarvittaessa paikkaan, jossa hoitotoimenpiteet voidaan suorittaa turvallisesti. Tampereen alueellisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alueella toimii kuusi praktikkoeläinlääkäriä, joille asiakkailla on ei-kiireellisissä tapauksissa vapaus valita eläinlääkäri, jonka palveluksia hän käyttää.

Praktikkoeläinlääkäreille on mahdollisuus vastata myös asiakkaiden soittopyyntöihin.

Arkipäivisin kunnaneläinlääkärit työskentelevät ajanvarausperusteisen ja kiireavun parissa. Päivystysrytmi on tiivistynyt kahdeksasta eläinlääkäristä kuuteen eläinlääkäriin kaupungin leikkauksien myötä (12/2025). Pienentyneellä päivystystiheydellä eläinlääkäreillä on harvemmin vapaita viikkoja päivystyksestä.

Palautteen kerääminen, valitusten käsittely ja toiminnan parantaminen

Eläinlääkintähuollon ostopalvelutoiminnan asiakasvalitukset ja korvauspyynnöt ottaa vastaan ja käsittelee palveluiden tuottaja (Papuvet Oy) ja lähettää ne tiedoksi eläinlääkintähuollon päällikölle. Eläinlääkintähuollon yksikköön tehdyt valitukset ohjataan samoin palveluiden tuottajalle. Kaikkien eläinten terveyden- ja sairaanhoidon osalta valitukset ja korvauspyynnöt käsitellään Tampereen alueellisen Eläinlääkintähuollon toimesta.

Valvontatoimista tehdyt hallintovalitukset käsittelee Hämeenlinnan hallinto-oikeus ja muut kantelut ja valitukset seviranomaisen (esim. Ruokavirasto, alueellinen ympäristöterveyden jaosto), jolle kantelu tai valitus on kohdistettu.

Vastuu- ja muut vakuutukset ja lausunnot Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnalta

Oman tuotannon hyötyeläinten ja suurten eläinten eläinlääkäripalvelut, arkiajan pieneläinten eläinlääkäripalvelut:

Eläinlääkäriin tai hänen avustajansa aiheuttamasta vahingosta vastaa vahingonkorvauslain 3 luvun 1 §:n ja 2§:n mukaan se kunta, jonka palveluksessa eläinlääkäri tai avustaja on tai kyseinen työ/virkasopimuksessa oleva eläinlääkäri tai avustaja vahingonkorvauslain 4 luvun 1 ja 2 §:n mukaisesti.

Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan lausuntoa voivat pyytää tarvittaessa Tampereen seudullinen Eläinlääkintähuolto tai eläinten omistajat.

Pieneläinpäivystyksen eläinlääkäripalvelu:

Palveluntuottajalla on vastuuvakuutus, joka kattaa tilaajalle, kolmannelle osapuolelle tai tämän omaisuudelle aiheutuneet vahingot.

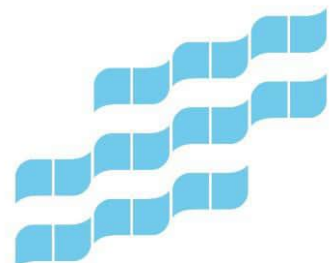
Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan lausuntoa voivat pyytää tarvittaessa Tampereen seudullinen Eläinlääkintähuolto tai eläinten omistajat.

7.4.7 Toimitilat

Praktikkoeläinlääkärit hoitavat peruseläinlääkäripalvelut alueellisesti neljässä toimipisteestä toukokuuhun 2026 asti ja tämän jälkeen kolmessa toimipisteessä:

Oriveden toimipisteestä Oriveden ja Juupajoen alueet sekä osittain Tampereen alueen (suljetaan toukokuussa 2026), Kangasalan toimipisteestä hoidetaan Kangasalan ja Pälkäneen alueet sekä osittain Tampereen alueen sekä toukokuusta 2026 alkaen Oriveden ja Juupajoen, Valkeakoskelta Valkeakosken sekä osa Akaan alueesta (ent. Toijala), Urjalasta Urjalan ja osa Akaan alueesta (ent. Kylmäkoski ja Viiala).

Kuusi praktikkoeläinlääkäriä sijoittuu vastaanotoille seuraavasti: yksi Oriveden (kesäkuussa 2026 siirtyy Kangasalan vastaanotolle), kaksi Kangasalan, yksi Valkeakosken sekä kaksi Urjalan vastaanotolle.

7.4.8 Välineresurssit

Peruseläinlääkintävarusteiden lisäksi Kangasalla röntgen ja kaikilla vastaanotoilla on käytössä ultraäänilaite. Kangasalan vastaanotoilla on eläinlääkäreiden itse palkkaama avustaja.

7.4.9 Ostopalvelut

Pieneläinten päivystysaikainen (arkisin klo 15–08, viikonloppuisin ja arkipyhinä) hoito järjestetään yksityisen eläinlääkäriaseman Papuvet Oy (Pispalan valtatie 2, Tampere) kanssa, koko päivystysaluetta koskien.

Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-aluetta koskeva uusi sopimus pienten eläinten päivystysaikaisista eläinlääkäripalveluista Papuvetin kanssa tuli voimaan 1.1.2026 alkaen. Sopimus koskee ajanjaksoa 2026–2028 ja kaksi optiovuotta 2029 - 2030. Sopimuksen mukaan hankinta kohdistuu kunnan järjestettäväksi määrättyihin päivystysaikaisiin eläinlääkäripalveluihin pienille eläimille.

7.5 Seuranta, arviointi ja raportointi

7.5.1 Kunnan suunnitelma

Tampereen kaupungin eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan suunnitelman toteumaa tarkastellaan ympäristöterveyden yhteisen valvontasuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Toteumasta laaditaan raportti, joka viedään hyväksyttäväksi alueelliseen ympäristöterveyden jaostoon ennen raportin lähettämistä Ruokavirastolle.

7.5.2 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Tuotantoeläinten terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat tilastot saadaan yhteiskäytössä olevasta KliniQ -praktiikkaohjelmasta (sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät virka-aikana sekä sairaskäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät päivystysaikana). Myös sijaiset saavat tunnukset praktiikkaohjelmaan sijaisuutensa ajaksi.

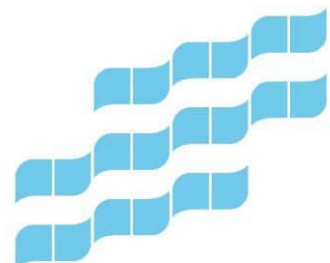
Tiedot eläinlääkintähuollon pieneläinpäivystyksen ostopalveluiden käytöstä saadaan palveluntuottaja Papuvet Oy:ltä.

Tiedot liitetään kunnan suorittamaan suunnitelman toteutumisen arviointiin ja tallennetaan vuosittain, maaliskuun loppuun mennessä VYHAan. Kunta seuraa terveydenhuoltokäyntien ja valvontatehtävien toteutumista myös vuoden aikana ja ryhtyy tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin suunnitelmien toteuttamiseksi.

7.5.3 Muu raportointi

VASU-raportointi

VASU-raportointi tehdään Ruokaviraston ohjeen ”Ohje kunnalle elintarvikevalvonnan sekä eläinten terveys- ja hyvinvointivalvonnan raportoimiseksi aluehallintovirastoon” (Ruokaviraston toimintaohje 11009) mukaisesti. Hygieenikkoeläinlääkäreiden Elintarvikelain mukainen valvontatoiminta raportoidaan Elintarvikevalvonnan yhteydessä.

Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot

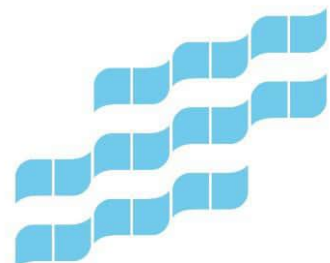
Tiedot tehdyistä eläinten hyvinvointitarkastuksista ja -päätöksistä toimitetaan välittömästi tai vähintään kuukausittain sähköisessä muodossa Ruokavirastoon ja tarvittaessa poliisille.

Lakisääteisten terveystarkastusohjelmien käyntien asiakirjat toimitetaan välittömästi tarkastuksen jälkeen Ruokavirastoon.

Tautiepäilyt ilmoitetaan kohdan Eläintautiepäilyt ja -tapaukset mukaisesti.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt, joista kunta laskuttaa valtiota: laskutus tehdään kuukausittain Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti.

Muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot toimitetaan esitettyjen aikataulujen mukaisesti.

8 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON VALVONTATEHTÄVIEN JÄRJESTÄMINEN

Yhteistyö ja viestintä

Eläinlääkintähuollon päällikkö vastaa eläinlääkintähuollon viestinnästä ja tiedotuksesta.

Viestintä hoidetaan pääsääntöisesti sähköpostitse, jonkin verran puhelimella ja enää hyvin vähän kirjepostina.

Eläinlääkärit huolehtivat omien tehtävä- ja toiminta-alueidensa osalta käytännön viestinnästä ja yhteydenpidosta muun muassa asiakkaisiin, kuntalaisiin, sidosryhmiin ja muihin viranomaisiin.

Ruokaviraston ja terveydenhuollon viranomaistahon (kuntien tartuntatautien vastuuhenkilöt) kanssa ollaan säännöllisessä yhteistyössä ja tehdään ilmoitukset eläintautilainsäädännössä säädettyjen ilmoitusvelvollisuuksien mukaisesti.

Sisä-Suomen poliisilaitoksen kanssa on sovittu yhteistyötavoista partioiden ja tutkijoiden kanssa virka-avun ja tutkinta-avun sujuvuuden ja tiedonkulun varmistamiseksi. Poliisin kanssa sujuvaa yhteistyötä kehitetään ja pyritään pitämään ainakin yksi alueen valvontaeläinlääkärien ja poliisin edustajien yhteinen suunnittelu- ja tilannekatsauspalaveri vuodessa.

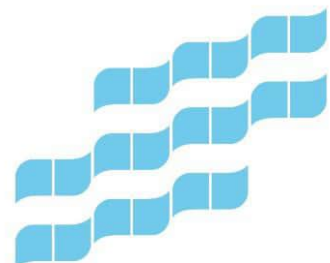
Tulliin pidetään yhteyttä tarvittaessa, lähinnä eläinten tuontiin liittyvissä asioissa.

Valvontatehtävistä perittävät maksut

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvistä maksuista ja korvauksista on säädetty eläinlääkintähuoltolain 4. luvussa ja eläinlääkintähuoltoasetuksen (351/2025) 3 §:ssä. Valtion varoista maksetaan järjestäjälle korvaus 20 §:n 2 momentissa tarkoitettujen valvontatehtävien suorittamisesta. (ElhL 22 §) Eläinlääkintähuoltolain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään myös elintarvikelaissa (297/2021), eläintautilaissa (76/2021), eläimistä saatavista sivutuotteista annetussa laissa (517/2015), eläinten hyvinvointilaissa (693/2023), eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014) ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021).

Eläintautilakiin, sivutuotelakiin ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettuun lakiin, eläinten kuljetuksesta annettuun lakiin ja eläinten hyvinvoinnista annettuun lakiin perustuvista kunnaneläinlääkärien maksullisista suoritteista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa kunnaneläinlääkärien maksullisista suoritteista (MMM 973/2024).

Kunta toimittaa toimijan laskuttamista varten tarpeelliset tiedot Ruokavirastolle viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun kunnaneläinlääkäri on suorittanut maksutaulukon mukaisen maksullisen suoritteen.

8.1 Eläinten terveyden valvonta

8.1.1 Eläntautien torjunta ja eläntautivalmius

Eläntautien torjunnasta ja eläntautivalmiudesta valmiudesta vastaa pääsääntöisesti yksi valvontaeläinlääkäri. Apuna toimivat muut valvontaeläinlääkärit ja valmiuseläinlääkäreinä toimivat eläinlääkärit, sekä tarvittaessa myös praktikkoeläinlääkärit ja hygieenikkoeläinlääkärit.

Valmiuseläinlääkäreinä yksiköstämme toimivat Jouko Jakala, Jyrki Haapasalmi ja Teemu Kipinoinen.

Toiminta poikkeustilanteissa kuvataan yksikön valmiussuunnitelmassa.

Välttämättömien eläinlääkintähuollon tehtävien hoito ja eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestäminen eläintautiepidemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa:

Eläinlääkintähuollon tehtävät hoidetaan poikkeustilanteessa siten, että välttämättömät tehtävät jaetaan käytössä olevan työvoiman mukaisesti. Eläinten hoito järjestetään ensisijaisesti praktikoiden toimesta. Eläintautitilanteissa valmiuseläinlääkärinä toimivien praktikkoeläinlääkäreiden ollessa estyneinä työtehtäviensä hoidosta, muut praktikkoeläinlääkärit hoitavat kyseisen praktiikka-alueen tehtävät.

Eläinten hyvinvoinnin valvonnan tekevät ensisijaisesti valvontaeläinlääkärit, heidän estyessään muut eläinlääkärit, sekä viime kädessä poliisi tai terveydensuojelutarkastajat. Valvonnassa voidaan käyttää apuna ulkopuolista asiantuntijaa tai avustajaa, mikäli tästä syntyviin kustannuksiin saadaan Ruokaviraston hyväksyntä.

Pieneläinpäivystys poikkeustilanteissa:

Tampereen kaupungin sopimuksessa eläinlääkäripalvelujen hankinnasta pienille kotieläimille ei ole erillistä mainintaa poikkeustilanteista. Sopimus kattaa kuitenkin kaikki eläinlääkintähuoltolaissa kunnan järjestettäväksi määrätyt eläinlääkäripalvelut.

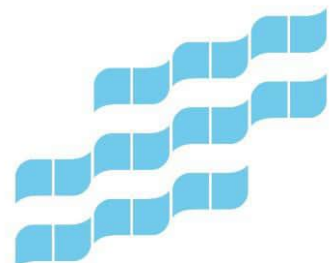
Kaikilla praktikkoeläinlääkäreillä on valmius hoitaa myös pieneläimiä ja alueella on runsaasti yksityisiä eläinlääkäreitä. Osa yksityisistä klinikoista on auki myös päivystysaikana.

8.1.2 Eläntautien ilmoittaminen

Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon praktikkoeläinlääkärit ja valvontaeläinlääkärit huolehtivat, ja kukin osaltaan ryhtyvät toimenpiteisiin, eläintautiepäily- ja eläntautitapaustilanteissa. Kaikki eläinlääkärit tekevät osaltaan eläintauti-ilmoitukset lakisääteisesti vastustettavista ja ilmoitettavista eläintaudeista Eläintutilain 76/2021 mukaisesti.

Tampereen kaupungin pieneläinten päivystysaikaisesta terveyden- ja sairaanhoidosta vastaavan yksityisen eläinlääkäriaseman palveluksessa oleva eläinlääkäri ilmoittaa eläintautiepäilystä ja eläntautitapauksesta välittömästi Tampereen alueellisen Eläinlääkintähuollon valvontaeläinlääkärille tai praktikkoeläinlääkärille tai Ruokavirastoon (Etl 20 §).

Toiminta poikkeustilanteissa kuvataan valmiussuunnitelmassa.

Eläintautien vastustamisessa toimitaan eläintautilainsäädännön ohjeiden mukaisesti. Kyseisten ohjeiden mukaan eläintautien vastustuksen työjohto siirtyy tietyissä tapauksissa Ruokaviraston tehtäväksi.

Eläinlääkintähuollon eläinlääkärit ilmoittavat yhteistoiminta-alueella toteamistaan zoonooseista viimeistään seuraavana arkipäivänä kyseisen kunnan tartuntataudeista vastaavalle henkilölle.

8.1.3 Eläintauteja tutkivat laboratoriot

Mahdollisessa vastustettavaa eläintautia koskevassa eläintautitapauksessa otetut näytteet lähetetään tutkittavaksi Ruokavirastoon.

8.1.4 Pakollinen zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen Maedi-visna/CAE -terveysvalvonta

Praktikkoeläinlääkärit solmivat omilla alueillaan Naseva ja Sikava terveysvalvontaohjelmien mukaisia terveydenhuoltosopimuksia sika- ja nautatilojen niitä pyytäessä. He hoitavat niihin liittyvän tarkastustoiminnan ja näytteenoton sekä dokumenttien toimittamisen eteenpäin ja arkistoinnin toimipistekohtaisesti.

Praktikot sopivat itse lammas- ja vuohitilalaisten kanssa maedi-visna/CAE- terveysvalvontakäynnit. He hoitavat niihin liittyvän tarkastustoiminnan ja näytteenoton sekä dokumenttien toimittamisen eteenpäin ja arkistoinnin toimipistekohtaisesti.

Viranomaisten valvontamenettelyt ja resurssitarve terveysvalvontaohjelmissa

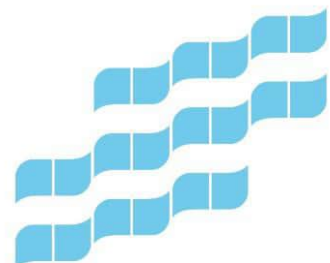
Tampereen alueellisen Eläinlääkintähuollon praktikkoeläinlääkärien kanssa terveydenhuoltosopimuksen solmineiden pitopaikkojen määrät on lueteltu resurssitarvelitteessä.

Ohjelmiin liittyneistä tiloista pidetään kirjaa ja terveysvalvontaohjelmiin liittyviä asiakirjoja hallinnoidaan muun muassa Nasevan/Sikavan ja Eläinlääkintähuollon KliniQ-potilastietojärjestelmän avulla, arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti.

Siipikarjan salmonellavalvontaohjelman osalta seurataan toimijan toteuttaman näytteenoton säädöstenmukaisuutta tarkastamalla näytteenottoon liittyvät asiakirjat viranomaisnäytteenoton yhteydessä. Parvista toimitetut saapumisilmoitukset tallennetaan tilakohtaisesti ympäristöterveyden tietojärjestelmään. Siipikarjan salmonellavalvonnan toteuttavat laajan toiminnan osalta praktikkoeläinlääkärit ja pienimuotoisen toiminnan osalta valvonta-eläinlääkärit.

Tiloilla poistettujen nautojen tietoja seurataan Ruokaviraston toimittamista tilastoista sekä tarkastuskäynneillä ja mahdolliset epäkohdat selvitetään alkutuotannon toimijalta tapauskohtaisesti.

Jos havaitaan, että lakisääteistä terveysvalvontaohjelmaa ei ole toteutettu säädösten mukaisesti, ryhdytään tilanteen mukaan toimenpiteisiin Ruokaviraston antamien ohjeiden mukaisesti.

8.1.5 Vesiviljelylaitosten valvonta, eläintautien seuranta ja vapaaehtoinen BKD-taudin terveystarkastus

Tampereen Eläinlääkintähuollon toiminta-alueella ei ole hyväksytyjä vesiviljelylaitoksia. Tarvittaessa vesiviljelylaitoksiin tehdään tarkastuksia ja valvontanäytteitä otetaan valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisesti. Vesiviljelylaitosten valvontaa koskevaan koulutukseen osallistutaan, mikäli sellainen järjestetään suunnitelmakauden aikana.

8.1.6 Eläinten keinollisen lisäämisen valvonta

Valvontaeläinlääkärit valvovat sukusolujen ja alkioiden pitopaikkoja ja suorittavat niissä säännöllisiä tarkastuksia. Valvonnan tulokset raportoidaan Ruokavirastolle vuosittain.

Keinolliseen lisääntymiseen liittyvä valvonta toteutetaan Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti. Alueella on kolme keinolliseen lisääntymiseen liittyvää yksityistä toimijaa, joista kaksi on oriasemia ja yksi pässiasema.

Pieneläinten keinolliseen lisääntymiseen liittyviä palveluita alueella ei tarjota.

8.1.7 Muu eläintautivalvonta ja seuranta

Pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit, tarvittaessa praktikkoeläinlääkärit ja hygieenikkoeläinlääkärit, huolehtivat eläintautien leviämisen estämiseksi Ruokaviraston tekemien taudintorjuntapäätösten täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä ja valvovat velvoitteiden ja varotoimenpiteiden toteuttamisesta pitopaikoissa.

Ruokaviraston vuosittain pyytämien seurantanäytteiden ottamisen toteutumisesta määräaikoihin mennessä vastaavat pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit, tarvittaessa praktikkoeläinlääkärit. Näytteiden ottamisen määräajat sisällytetään valvontaa tekevän eläinlääkäriin vuosiaikatauluun. Tiedot taltioidaan Eläinlääkintähuollon tietojärjestelmään ja näytteenoton etenemisestä ja näytetuloksista toimitetaan tietoa Ruokavirastolle viraston antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti.

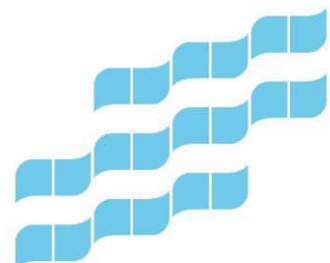
Valvontaeläinlääkärit valvovat yhteistoiminta-alueella sikojen ulkonapitokiellon noudattamista tarkastamalla ulkona pidettävien sikojen aitaukset ulkonapitoilmoituksen saatuaan tai epäilytapauksissa, ja toimittavat tiedot ulkonapidosta sekä tarkastuksista Ruokavirastoon.

Kyyhkyslakat

Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alueella ei ole tiedossa kyyhkyslakkoja. Alueella on ainoastaan lemmikkeinä tai eläintarhassa / kotieläinpihassa pidettäviä kyyhkysiä. Siipikarjaa (ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat lajit) lemmikkeinä pitäviä kehoitetaan ilmoittautumaan rekisteriin muun valvonnan yhteydessä, mikäli sitä ei muutoin ole tehty.

8.2 Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta

Kunnaneläinlääkäri valvoo, että eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin lain (1069/2021) vaatimuksia noudatetaan ja havaitessaan laiminlyöntejä ilmoittaa asiasta valvontaeläinlääkärille. Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin

valvontaa suoritetaan omana valvontanaan sekä sisällyttäen se eläinten hyvinvoinnin, sisämarkkinakaupan tai eläintautien valvonnan yhteyteen.

Havainnoista ilmoitetaan kirjallisesti Ruokavirastoon sekä Elinvoimakeskukseen jatkotoimia varten.

8.3 Eläinten lääkitsemisen valvonta

Kunnaneläinlääkäri valvoo eläinten lääkitsemislain (387/2014) vaatimusten noudattamista Ruokaviraston määräysten mukaisesti eläinten pitopaikoissa.

8.4 Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti

EHO:ssa käsitellään elävien eläinten, sekä muiden eläimistä saatavien tuotteiden, kuin elintarvikkeiden, sisämarkkinakauppaa, vientiä ja tuontia.

8.4.1 Sisämarkkinakauppa

Sisämarkkinatuonti

Traces-järjestelmän ilmoituksia seuraa ja tarkastaa yksi valvontaeläinlääkäri, sekä tarvittaessa muut valvontaeläinlääkärit. Saapuneet erät tarkastetaan tarvittaessa ilman Ruokaviraston kehotusta. Suomeen saapuneet siat sekä kameli- ja hirvieläimet tarkastetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti 2-5 päivän sisällä saapumisesta. Kaikista kameli- ja hirvieläineristä otetaan verinäytteet seurantatutkimuksia varten kuten myös riskimaista siirrettyistä nautoista, vuohista ja lampaista. Sikojen osalta verinäytteet otetaan kaikista muista paitsi teuraaksi siirrettävistä sikaeristä. Muiden erien osalta tarkastetaan uusien toimijoiden osalta ensimmäinen saapunut erä ja seuraavien tarkastusten tarve arvioidaan ensimmäisen tarkastuksen perusteella.

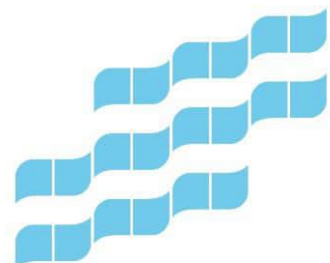
Kunnaneläinlääkäri ryhtyy aina toimenpiteisiin, jos epäilee alueellaan olevan laittomasti tuotuja eriä.

Virkaeläinlääkärin tarkastamien tuontierien tarkastusten raportointi tapahtuu TRACES-järjestelmään täyttämällä terveystodistuksen valvonta- eli III-osio.

Toimijan velvollisuutena on tarkastaa kaikki vastaanottamansa erät. Jos vastaanotetuissa eläimissä on havaittavissa eläintaudin oireita tai asiakirjoissa ilmenee puutteita, on toimija velvollinen ilmoittamaan asiasta virkaeläinlääkärille (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/429 ns. ”eläinterveyssäännöstö”, Komission delegeoitu asetus 2020/688, Komission delegeoitu asetus 2020/990). Virkaeläinlääkäri voi tehdä saapuville erille tarkastuksia ja ottaa näytteitä (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625 artiklat 9–15, Eläintautilaki 76/2021 23 ja 75 §).

Sisämarkkinavienti

Sisämarkkinaviennissä toimijan on pyydettävä valvovalta kunnaneläinlääkäriltä lähetettävien erien tarkastamista (poikkeuksena erät, joiden vientiin liittyvät tarkastukset ja asiakirjat voi tehdä myös toimija tai muu kuin virkaeläinlääkäri). Kaikille eläimille, kuten hyönteisille, matelijoille ja jyrtsijöille ei ole eläintautiehtoja (muualta lainsäädännöstä voi tulla ehtoja: Cites, vieraslajit, metsästys- ja kalastuslaki). Toimijan tulee itse tarkastaa vastaanottavan maan lainsäädännön vaatimukset vientiin.

Pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit, tai tarvittaessa praktikkoeläinlääkärit, tarkastavat lähetyksen ennen vientiä ja laativat tarkastuksen perusteella kyseisen eläinlajin ja tuotteen tiedot sisältävän terveystodistuksen TRACES-järjestelmässä silloin, kun kohdemaata edellyttää virkaeläinlääkärintodistusta. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/429 ns. ” eläinterveys sääntö ”, Komission delegoitu asetus 2020/688, Komission delegoitu asetus 2020/990), Eläintautilaki 76/2021 44§). Poikkeuksena tähän, rekisteröity hevonen ei tietyin ehdoin tarvitse terveystodistusta ja eläinlääkärintarkastusta kilpamatkoilla Pohjoismaissa. Tällaista matkaa varten toimijalla on velvoite laatia siirrosta kaupallinen DOCOM-asiakirja TRACES-järjestelmässä.

Sisämarkkinakaupan toimijoita koskeva rekisteröintivelvoite poistui uuden eläintautilain 76/2021 myötä. Nykyisessä Traces-järjestelmässä sekä lähettäjän, että vastaanottajan pitopaikka tulee kuitenkin olla rekisteröitynä järjestelmään ennen kuin sisämarkkinakaupan siirrot ovat mahdollisia. Toimijoiden, jotka siirtävät jäsenvaltiosta toiseen tiettyjä eläinlajeja, tuotteita, tai eläintaudin aiheuttajamikrobeja ja -loisia on haettava Ruokaviraston suostumusta tai lupaa (Eläintautilaki 49 ja 64 §) Ruokavirastosta. Epäselvissä tapauksissa käännetään Ruokaviraston puoleen. Tuontieriä ei tarkastuksessa hyväksytä eikä vientieriä saa lähettää, jollei virkaeläinlääkäri ole täysin varma ehtojen täyttymisestä. Toimija on aina vastuussa ehtojen täyttymisestä.

Mahdollista vastaanottajamaasta annettavaa palautetta seurataan ja tarvittaessa siihen reagoidaan esim. TRACES-järjestelmän kautta.

8.4.2 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Pääsääntöisesti praktikkoeläinlääkärit, ja tarvittaessa valvontaeläinlääkärit, kirjoittavat tarvittavat vientitodistukset EU:n ulkopuolelle vietäville seura- ja harrastuseläimille silloin, kun kohdemaata edellyttää virkaeläinlääkärintodistusta. Ennen eläinlääkintätodistuksen myöntämistä varmistetaan, että viejä on rekisteröitynyt kyseisen eläinlajin tai tuotteen viejäksi Ruokaviraston ylläpitämään viejärekisteriin pyytämällä viejältä nähtäväksi tositte tämän rekisteriin jättämästä ilmoituksesta.

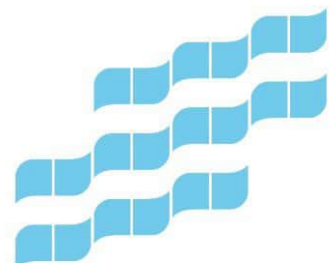
Toimija vastaa edellä mainittujen vaatimusten täyttymisestä sekä kohdemaan asettamien tuontivaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä. Jos vientieriä kuljetetaan kohdemaahan muun kuin EU-jäsenvaltion kautta, toimija vastaa myös kauttakulkua koskevien vaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä.

8.4.3 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen valvonta

Kunnaneläinlääkäri antaa Tullille tarvittaessa virka-apua lemmikkieläinten viralliseen valvontaan liittyvissä tehtävissä.

Määränpäällä olevaa laitosta tai tilaa valvova viranomais on määränpäällä olevan laitoksen toimivaltainen viranomais sellaisen eläinten tai tavaroiden osalta, joiden kuljetusta ja saapumista on seurattava (monitoroidut läheyydet) rajatarkastusasemalta Euroopan unionissa sijaitsevaan laitokseen.

Jos on aihetta epäillä, että valvonta-asetuksessa tarkoitettu eläin tai tavara on tuotu maahan ilman että tuonnille asetettuja vaatimuksia on noudatettu, kunnaneläinlääkäri antaa tarvittaessa virka-apua Ruokavirastolle ja Tullille suorittamalla eläinten tai tavaroiden tarkastuksen, avustamalla tarkastuksen suorittamisessa tai suorittamalla

eläimiin tai tavaroihin kohdistettavien toimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä. (Laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta 1277/2019, 5 §) Virkaeläinlääkäri suorittaa saamansa tiedon perusteella tarvittavat toimenpiteet, kuten monitoroitujen lähetysten kuittauksen TRACES-järjestelmään 15 päivän sisällä tuotteen saapumisesta. Tarvittaessa tulevat kyseeseen erän tarkastus määräpaikassa, eristys, näytteenotto tai muut lainsäädännön vaatimukset eläintautien leviämisen estämiseksi. Virkaeläinlääkäri käsittelee TRACES-ilmoitukset ja suorittaa paikallistason toimenpiteet ilmoitusten johdosta, kun saa TRACES-järjestelmästä tai sähköpostitse tiedon, että paikkakunnalle saapuu kolmansista maista eläin- tai tuote-eriä tai tutkimus- tai diagnostisia näytteitä. Virkaeläinlääkäri suorittaa toimenpiteet niissä tapauksissa, joissa on syytä epäillä eläintautiriskiä tai jos epäillään, että eläin- tai tuote-erä on tuotu maahan laittomasti.

8.5 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinten hyvinvoinnin valvonnalla tarkoitetaan lain eläinten hyvinvoinnista ja eläinkuljetuslain sekä niiden nojalla annettujen säädösten perusteella tehtävää eläinten hyvinvoinnin valvontaa. Alueellisten ja paikallisten eläinten hyvinvoinnin valvontaviranomaisten tehtävänä on valvoa, että eläimiä hoidetaan, kohdellaan, käytetään ja kuljetaan eläinten hyvinvointisäädösten mukaisesti. Kunnissa eläinten hyvinvoinnin valvontaviranomaisia ovat kunnaneläinlääkärit, terveystarkastajat ja poliisi.

Eläinten hyvinvointivalvontaa Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella hoitavat virka-aikana valvontaeläinlääkärit, tarvittaessa myös praktikkoeläinlääkärit, hygieenikkoeläinlääkärit tai eläinlääkintähuollon päällikkö sekä terveydensuojelutarkastajat ja poliisi. Virka-ajan ulkopuolella eläinten hyvinvointivalvonnasta vastaa poliisi ja päivystävä praktikkoeläinlääkäri.

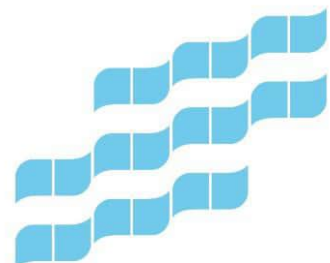
Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon valvontaeläinlääkärit, hygieenikkoeläinlääkärit ja eläinlääkintähuollon päällikkö eivät tee praktiikkaa. Tuotantoeläintiloja on suhteellisen vähän ja tilanteita, joissa eläinten hyvinvointivalvontaa tuotantoeläintilalla tekisi praktikkoeläinlääkäri, jolla on tilalle kiinteä asiakassuhde, ei käytännössä synny. Järjestely takaa sen, että eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa ei tee henkilö, joka olisi asiakkaaseen kiinteässä asiakassuhteessa.

Resursseja eläinten hyvinvoinnin valvontaan Tampereen ympäristöterveyden toiminta-alueella on varattu resurssitarveliitteessä ilmoitetun mukaisesti.

8.5.1 Epäilyyn perustuva eläinten hyvinvoinnin tarkastus

Epäiltäessä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan tai käytetään eläinten hyvinvointilain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai lopetusasetuksen vastaisella tavalla, valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus. Tarkastuksen tekijällä on oikeus päästä tiloihin, joita tarkastuksen tekeminen edellyttää, ja ottaa maksutta valvontaa varten tarvittavia näytteitä sekä tallentaa ääntä ja kuvaa. Hänellä on oikeus tarkastaa eläin, eläimen pitoaika ja muut eläintenpitoon liittyvät tilat, eläintä varten tarkoitettu ravinto, juotava, varusteet ja välineet sekä eläintenpitoon liittyvät tiedot ja asiakirjat sekä muut valvonnan kannalta merkitykselliset seikat. (EHL 78 §)

Havaittaessa eläinten hyvinvointitarkastuksella eläinten hyvinvointisäädösten vastaista menettelyä ryhdytään tarvittaviin pakkotoimiin (kiireelliset toimet lain eläinten hyvinvoinnista 97 ja 98 §, kiellot 95 §, sekä määräykset 93 § nojalla). Jos määräyksiä tai kieltoja on annettu, niiden toteuttamiselle annetaan määräaika, minkä kuluttua umpeen tehdään kohteeseen uusintatarkastus. Vaikka määräys olisi pysyväisluonteinen tai sille ei muusta syystä ole annettu

tiettyä määräaika, seurataan kohteen tilannetta uusintatarkastuksilla, mikäli eläinlääkäri katsoo sen tarpeelliseksi. Ruokavirastoa voidaan pyytää tehostamaan annettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla.

Ruokavirasto voi kunnan valvontaviranomaisen pyynnöstä suorittaa kriittisiä eläinten hyvinvointitehtäviä tai avustaa niissä.

Kaikista eläinten hyvinvointitarkastuksista, joilla on havaittu eläinten hyvinvointilakia riko- tusta, lähetetään kopio tarkastuskertomuksesta ja eläinten hyvinvointipäätöksestä, sekä mahdolliset valokuvat tai muut tallenteet poliisin rikostutkintaan Länsi- ja Sisä-Suomen poliisilaitokselle. Jos epäkohdat tarkastuskohteessa ovat vakavia, mittavia tai katsotaan muuten tarpeelliseksi, kutsutaan poliisin tutkijapartio kohteeseen myöhemmin suoritettavalle yhteistarkastukselle.

Tarkastuksista tehdään aina kirjallinen tarkastuspöytäkirja, joka toimitetaan eläimen omistajalle ja mahdollisille muille asianosaisille tiedoksi. Kaikki asiakirjat tallennetaan Eläinlääkintähuollon tietojärjestelmään ja tarkastuskertomukset ja päätökset arkistoidaan.

Kiireellisissä tapauksissa, missä todetaan, että on ryhdyttävä eläinten hyvinvointilain 97 tai 98 § mukaisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi, toimitaan seuraavasti:

Pienet seura- ja harrastuseläimet

- konsultoidaan Ruokavirastoa eläinten hoidon järjestämisestä ja
- kuljetetaan tai järjestetään ulkopuolinen kuljetus eläimelle eläinhoitolaan, jonka kanssa kaupungilla on sopimus löytöeläinten hoidosta (lähinnä päivystysaikana tulevat tapaukset, joissa poliisi toimii eläinten hyvinvointia valvovana viranomaisena), tai
- viedään hoitoon jonkin toisen luotetun tahon luokse, tai
- hoidetaan omistajan kotona, mikäli eläimiä on suuri määrä tai niiden sijoittaminen muualle ei muusta syystä onnistu, tai
- jos mikään yllä mainituista ei ole mahdollista esim. eläimen huonon kunnan vuoksi, eläin lopetetaan.

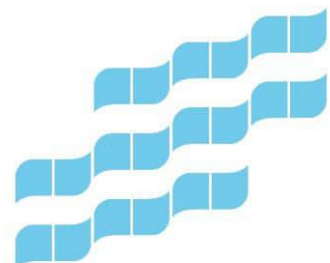
Löytöeläinhuolto- ja muiden hoitopaikkojen kanssa tehdään aina erillinen kirjallinen sopimus hoidosta ja sen kustannuksista.

Tuotantoeläimet

- Ruokavirastoa konsultoidaan hoidon hankkimisessa (mahdolliset järjestelyt lomitustoimen kanssa).
- hoitoa hankitaan mahdollisuuksien mukaan tilalle, jossa eläimet ovat.
- jos pitopaikassa hoitaminen ei ole mahdollista, eläimet lopetetaan / teurastetaan.

Eläinten hyvinvointirikosepäilyissä voidaan epäillyn rikoksen kohteena ollut kuollut tai lopetettu eläin lähettää Ruokaviraston patologian yksikköön avattavaksi.

Epäilyyn perustuvia eläinten hyvinvoinnin tarkastuksia tehdään vuosittain n. 500 kpl.

8.5.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta

Ammattimaisen eläintenpidon suunnitelmallisia tarkastuksia pyritään tekemään riskinarvioinnin mukaan kaikkiin tiedossa oleviin ilmoitusvelvollisiin kohteisiin 1–3 vuoden välein, mikäli toimintaa ei ole kotirauhan piirissä. Jos kaikki kohteen toiminta tapahtuu kotirauhan piirissä, ei säännöllisiä vuositarkastuksia tehdä kohteessa paikan päällä, vaan ainoastaan asiakirjatarkastuksia tai epäilyyn perustuvia tarkastuksia tarvittaessa. Riskiarviointi tehdään Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti. Riskinarvioinnista ja valvontatiheyden määrittämisestä vastaa valvontaeläinlääkäri. Riskinarvion avainkohdat ovat seuraavat:

Luvanvaraiset kohteet: Eläintarhat ja pysyvät eläinnäyttelyt (EHL 50 §):

- Kohteessa, joissa on suuri eläinmäärä (yli kymmenen eläinlajia tai yli 50 eläinyksilöä) valvonta tehdään vuosittain.
- Kohteissa, joissa eläinmäärä on vähäinen, voidaan kohteet tarkastaa kolmen vuoden välein, jos tarkastuksilla ei ole havaittu epäkohtia.
- Jos tarkastuksella havaitaan epäkohtia, tarkastetaan kohde vuoden välein, kunnes kahtena peräkkäisenä vuonna ei ole havaittu epäkohtia.

Sirkukset ja kiertävät eläinnäyttelyt (EHL 50 §):

- Jos valvontaviranomaiselle tulee tietoon, että paikkakunnalle on tulossa sirkus tai kiertävä eläinnäyttely, viranomainen arvioi, tarvitseeko sirkukseen tehdä tarkastus. Arvion apuna tiedustellaan Ruokavirastolta, onko kohteeseen tehty tarkastusta lähiaikoina.

Ilmoituksenvaraiset kohteet

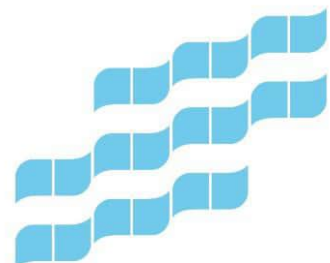
- Ensimmäinen käynti tehdään mahdollisimman pian ilmoituksen tultua.
- Jos tarkastuksella ei havaita puutteita voidaan arvioida kohde matalariskiseksi, jolloin tarkastukset voidaan suorittaa kolmen vuoden välein.
- Mikäli kohteessa havaitaan puutteita tai sinne tulee käynti epäilyyn perustuen, tarkastetaan kohde vuosittain, kunnes kahtena peräkkäisenä vuotena ei ole havaittu puutteita. Tarkastuskertomuksesta tulee käydä ilmi, että kyse on ilmoituksenvaraisesta kohteesta.

Tiedossa olevien ilmoituksenvaraisten kohteiden erittely on esitetty resurssitarvelomakkeessa.

8.5.3 Eläinkuljetukset

Ruokavirasto myöntää hakemuksesta kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvia kuljetuksia suorittaville henkilöille ja yrityksille eläinkuljettajaluvat ja niihin liittyvät kuljetusvälineen hyväksymistodistukset sekä kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistukset. (Laki eläinten kuljetuksesta 1429/2006, 5 luku). Virkaeläinlääkärit suorittavat kuljetusvälineiden tarkastukset Ruokaviraston pyynnöstä.

Kunnaneläinlääkärit saavat tarkastaa eläinkuljetuksia, jos on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan eläinkuljetussäädösten vastaisesti. Ruokavirasto voi määrätä virkaeläinlääkärit tekemään tarkastuksia eläinkuljetuksissa. Kunnaneläinlääkärit tekevät ajoittain myös reittisuunnitelmiin liittyviä hyväksymisiä ja eläinten kuljetuskuntoisuuden varmistuksia mm. vientitarkastusten yhteydessä.

8.5.4 Teurastamot

Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon toiminta-alueella on kaksi pienteurastamo. Ruokaviraston tarkastus-eläinlääkäri valvoo eläinten hyvinvointia teurastuksen yhteydessä.

8.6 Eläimistä saatavat sivutuotteet

Eläimistä saatavia sivutuotteita ovat muut kuin ihmisravinnoksi eläimistä saatavat tuotteet. Näitä ovat esimerkiksi kuolleet eläimet, entiset eläinperäiset elintarvikkeet, kompostointilaitoksiin menevä ruokajäte sekä teurastamon eläinperäinen sivutuote.

8.7 Sivutuotelaitosten valvonta

Sivutuotealan laitosten rekisteröinti, hyväksyntä ja laitosten valvonta

Sivutuotteita koskeva lainsäädäntö [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annettu komission asetus (EU) N:o 142/2011] edellyttää, että sivutuotteita käsittelevillä, varastoivilla ja hävittävillä laitoksilla on oltava toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntä tai rekisteröinti. Viranomaisen on suoritettava laitoksissa säännöllisin väliajoin tarkastuksia ja valvontaa. Valvontaviranomaiset on määriteltävä sivutuotelaisissa 517/2015.

Valvontaeläinlääkäri hyväksyy sivutuoteasetuksen mukaiset polttolaitokset, rinnakkaispolttolaitokset sekä johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitus hävittää polttamalla tai hyväksytylle kaatopaikalle toimittamalla ja väliasteenlaitokset, joissa varastoidaan tai esim. suolataan, jäädytetään tai lajitellaan käsittelemättömiä sivutuotteita.

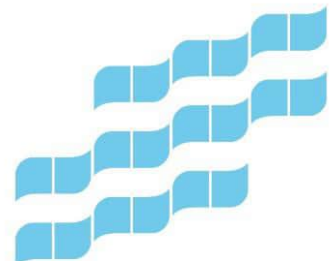
Hygieenikkoeläinlääkäri tai valvontaeläinlääkäri (riippuen toiminnan laadusta) rekisteröi tekniset laitokset, johdettujen tuotteiden varastointilaitokset, tilarehustamot sekä keräyskeskukset silloin, kuin ne eivät sijaitse teurastamon yhteydessä. Hyväksynät ja rekisteröinnit ilmoitetaan välittömästi Ruokavirastoon.

Alueella toimivat sivutuotelaitokset ovat pääasiassa broilerikasvattamoiden polttolaitoksia. Hygieenikko- ja valvontaeläinlääkärit valvovat sivutuotelaitoksia ja -toimijoita Ruokaviraston vuosittaisen valvontasuunnitelman mukaisesti. Tiedot hyväksytyistä ja rekisteröidyistä laitoksista, tehdyistä tarkastuksista laaditut tarkastuskertomukset sekä mahdolliset pakkokeinopäätökset toimitetaan Ruokavirastoon mahdollisimman nopeasti.

8.7.1 Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta

Kunnaneläinlääkärit valvovat toimijoita, jotka käyttävät sivutuotteita erityisiin ruokintatarkoituksiin kuten luonnonvaraisena elävien eläinten ruokintaan sekä turkistarhojen lajinsisäistä käyttöä. Kunnaneläinlääkärit valvovat myös tiloilla itsestään kuolleiden ja lopetettujen tuotantoeläinten hävitystapoja. Ruokavirasto ohjaa ja seuraa kuntien sivutuotevalvonnan toteutumista. (Sivutuotelaki 6 § ja 6 luku)

Haaskanpito on toimintaa, jolla eläimiä houkutteellaan ravinnon avulla ruokintapaikalle ja jonka tarkoituksena on valokuvata, katsella tai metsästä eläimiä. Aloitettaessa haaskaruokintatoiminta (käsittelemättömien sivutuotteiden käyttö luonnonvaraisten eläinten ruokinnassa), on toiminnasta tehtävä ilmoitus haaskaruokintapaikkarekisteriin.

Ilmoitus on tehtävä ennen haaskaruokinnan aloittamista viemällä haaskaruokintapaikan tiedot haaskaruokintapaikkarekisteriin Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin (EPR) sähköisen asioinnin sovelluksen kautta (Sivutuotelaki 33 a §). Sähköisen asioinnin kautta voi myös päivittää aiemmin ilmoitettuja tietoja. Rekisteröinti-ilmoitus on mahdollista toimittaa myös kunnaneläinlääkärille, joka vie tiedot haaskaruokintapaikkarekisteriin.

Sivutuotelain nojalla annetun asetuksen MMMa 783/2015 vuoden 2023 alusta voimaan astuneen muutoksen (1142/2022) mukaan haaskatoimijan on ilmoitettava kolme kertaa vuodessa haaskaruokintapaikkaan toimitettujen sivutuotteiden määrät eläinlajeittain ja sivutuoteluokittain. Tiedot on ilmoitettava sekä sille kunnaneläinlääkärille, jonka toimialueelta sivutuotteet kerätään, että sille kunnaneläinlääkärille, jonka toimialueella sivutuotteet käytetään. Käyttöilmoitus on tehtävä myös, vaikka haaskaruokintapaikalle ei olisi toimitettu lainkaan sivutuotteita kyseisenä ajanjaksona. Lisäksi toimijan on pidettävä kirjaa sivutuotteiden käytöstä haaskaruokinnassa. Kirjanpito tarkastetaan haaskatoiminnan tarkastuksella. Haaskapaikan sijainnista, ruokintaan sallituista sivutuotteista sekä toimijoiden kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuuksista on säädetty maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 1193/2011 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 142/2011, sivutuotelaissa 517/2015 § 6,7 ja MMM asetuksessa N:o 783/2015 eläimistä saatavista sivutuotteista sekä laissa eläintunnistusjärjestelmästä 238/2010.

Valvontaeläinlääkärit valvovat haaskoja ja haaskanpitoa tekemällä suunnitelmallisesti haaskapaikkojen tarkastuksia. Tarkastuksella tarkastetaan myös haaskanpitäjän kirjanpito haaskalle tuoduista eristä.

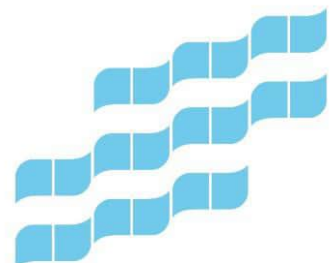
Ruokavirasto ohjaa ja seuraa sivutuotevalvonnan toteutumista. (Sivutuotelaki 6 § ja 6. luku)

Sivutuotteiden hautaaminen

Kokonaisten märehitijöiden, sikojen, siipikarjan ja turkiseläinten raatojen, kotiteurastuksen sivutuotteiden ja tiettyjen muiden sivutuotelain mukaisten sivutuotteiden hautaaminen on sallittua ns. syrjäisillä alueilla. Kotiteurastuksen sivutuotteiden hävitykseen sovelletaan samoja keräily- ja syrjäisiä alueita kuin kokonaisten raatojen hävitykseen. Hautauksista on ilmoitettava Ruokavirastolle tautitapauksissa. Keräilyalueilla em. sivutuotteet on käsiteltävä tai hävitettävä hyväksytyssä sivutuotelaitoksessa. (Sivutuotelaki, 3 luku)

Sivutuotteiden hautaamisen suhteen Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alue ei sijaitse ns. syrjäisellä alueella märehitijöiden, sikojen ja siipikarjan osalta, joten niitä ei saa haudata. Koko Suomi on luokiteltu syrjäiseksi alueeksi hevosten, porojen, lemmikkieläinten sekä kuolleena syntyneiden märehitijöiden ja porsaiden osalta, joten niitä saa haudata ohjeiden mukaan myös Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alue. Turkiseläinten osalta Tampereen seudullisen Eläinlääkintähuollon yhteistoiminta-alue on luokiteltu syrjäiseksi alueeksi ja niiden hautaaminen on sallittua.

Hygieenikko- ja valvontaeläinlääkärit valvovat toimialueellaan tapahtuvaa raatojen keräilyä ja hävittämistä hautamalla. Valvonta tehdään muun tilalla tapahtuvan valvonnan yhteydessä tai epäiltäessä väärinkäytöksiä. Keräilyalueella tehdään lisäksi kohdennettuja tarkastuksia tiloille, joilla Ruokaviraston toimittamien nautarekisteristä ja lammas- ja vuohirekisteristä ajettujen hävitystaparaaporttien perusteella raatoja hävitetään säädösten vastaisesti. Sikojen osalta poistoilmoitukset voi kunnaneläinlääkäri itse tarkistaa sikarekisteristä. Toimijan on pidettävä kirjaa sivutuotteiden hautaamisista.

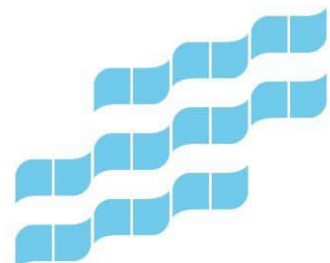

8.8 Ehdollisuuden valvonta

Ehdollisuuden ehtojen noudattaminen on EU:n viljelijöille maksamien suorien tukien ja tiettyjen EU:n osittain rahoittamien tukien täysimääräisen maksamisen edellytyksenä.

Ehdollisuus jaetaan kolmeen eri osioon, joita kutsutaan erityisaloiksi. Ruokaviraston elintarvikeketjulinjan ohjausvastuulla olevat vaatimukset kuuluvat erityisalalle kansanterveys ja kasvinterveys sekä erityisalalle eläinten hyvinvointi. Ruokaviraston elintarvikeketjulinjan ehdollisuuden valvonta sisältää kiellettyjen aineiden, eläimistä ja kasveista saatavien elintarvikkeiden ja rehujen tuotantohygienian sekä eläinten hyvinvoinnin valvonnat.

Täydentävien ehtojen valvonta kuuluu Ruokavirastolle, mutta kunnalliset valvontaviranomaiset tekevät tarkastuksiin liittyvät asiakirjat riittävän tarkasti, jotta mahdollisesti tarvittavia laajennuksia täydentävien ehtojen valvontoihin voidaan tehdä Ruokavirastossa. Tarkastuksilla mahdollisesti havaituista täydentävien ehtojen vaatimusten laiminlyönneistä raportoidaan ripeästi Ruokavirastoon.

9 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON YKSIKÖSSÄ TEHTÄVÄ ELINTARVIKELAINSÄÄDÄNNÖN MUKAINEN VALVONTA

Hygieenikkoeläinlääkärit tekevät eläinperäisten elintarvikkeiden valmistuksen valvontaa pääasiassa hyväksytyihin elintarvikehuoneistoihin (laitoksiin) sekä eläinperäisen alkutuotannon valvontaa. Tarkastuksia tehdään ilmoitus- ja hyväksymismenettelyyn, suunnitelmalliseen valvontaan, epäkohtien korjaamisen varmistamiseen, ruokamyrkytysepäily- ja valitustapauksiin, valvontapyyntöihin ja mahdollisiin projekteihin liittyen.

Elintarvikelainsäädännön tavoitteista, sen perusteella tehtävän valvonnan suunnittelusta ja toteutuksesta sekä elintarvikeketjun valvontasuunnitelmasta on kerrottu tarkemmin elintarvikevalvontayksikön osiossa. Myös valvontakohderekisteristä ja siihen merkittävistä tiedoista, hallinnollisista pakkokeinoista ja rangaistusseuraamuksista, näytteenotosta, terveysvaaratilanteista ja takaisinvedoista sekä ruokamyrkytys-epidemioiden selvittämisestä on kerrottu elintarvikevalvonnan osiossa.

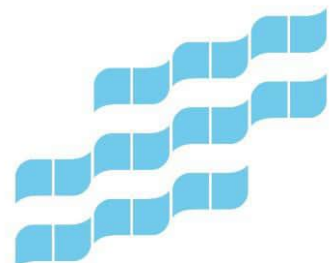
Elintarvikealan toimijan ja alkutuottajan on tehtävä ilmoitus toiminnan rekisteröimistä varten valvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Toiminnan keskeyttämisestä, toiminnan lopettamisesta tai toimijan vaihtumisesta tulee ilmoittaa viivytyksettä valvontaviranomaiselle. Elintarvikelain 8 ja 10 §:ssä on lueteltu vähäriskisiä toimintoja, joista ei tarvitse tehdä ilmoitusta valvontaviranomaiselle. Alkutuotantopaikasta ilmoittaminen ei ole tarpeen, jos kunnan valvontaviranomainen saa tiedon alkutuotantotoiminnasta toiselta viranomaiselta. Rekisteröity elintarviketoiminta tarkastetaan Ruokaviraston ohjeen mukaisesti toiminnan alettua.

Elintarvikealan toimijan, joka käsittelee eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on edellä mainitusta poiketen haettava elintarvikehuoneiston hyväksymistä valvontaviranomaiselta ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Myös laajamittaiselle itujen alkutuotannolle on haettava hyväksymistä. Valvontaviranomaisen on ratkaistava asia 60 vrk:n kuluessa asian vireille tulosta, ellei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä. Hyväksytyin elintarvikehuoneiston vaatimustenmukaisuuden selvittäminen edellyttää tarkastuskäyntiä. Hyväksymisestä tehdään päätös (elintarvikelaki 11§). Valvontaviranomainen voi asettaa päätöksessään ehtoja terveysvaaran ehkäisemiseksi. Toiminnan hyväksytyssä elintarvikehuoneistossa saa aloittaa, jos elintarvikehuoneisto täyttää lainsäädännön sille asettamat vaatimukset ja se on hyväksytty.

Valvontasuunnitelma sisältää rekisteröityjen ja hyväksytyjen elintarvikkeiden alkutuotantopaikkojen (elintarvikelaki 8 ja 9 §), hyväksytyjen (11 §) ja rekisteröityjen elintarvikehuoneistojen (10 §) sekä kontaktimateriaalialan toimijoiden (elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia materiaaleja ja tarvikkeita valmistavat tai markkinoille saatavat) (13 §) toiminnan säännöllisen valvonnan. Suunnitelmallisen ja säännöllisen elintarvikevalvonnan tulokset julkaistaan Oiva-raporttina ja valvonnan havainnot arvioidaan Oiva-arviointiohjeiden mukaisesti. Oiva-järjestelmästä on kerrottu elintarvikevalvonnan osiossa.

9.1 Valvontakohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja tarkastukseen käytettävä aika

Tarkastustiheyteen vaikuttavat riskiluokitus, joka perustuu valvontakohteen toiminnan luonteeseen ja laajuuteen sekä riskien arviointiin, ja se, miten valvontakohteet hallitsevat riskit omavalvonnallaan.

Valvontakohteiden riskiluokitus perustuu Ruokaviraston ohjeeseen 1028/04.02.00.01/2022/6, jossa on esitetty kohdekohtainen toiminnan luonteeseen ja laajuuteen perustuva tarkastuskertojen määrä ja tarkastukseen käytettävä ohjeellinen aika. Perustarkastustiheyttä voidaan nostaa toistuvien epäkohtien tai vastaavien seikkojen vuoksi kohdekohtaisen arvion perusteella. Ilmoitettu aika sisältää tarkastukseen, siihen valmistautumiseen ja tarkastuskertomuksen kirjoittamiseen tarvittavan ajan, mutta ei matka-aikaa.

9.2 Suunnitelmalliset tarkastukset vuonna 2026

Hyväksytyihin elintarvikehuoneistoihin tulisi tehdä suunnitelmallisia tarkastuksia 59 kpl vuonna 2026. Eläinperäisen alkutuotannon tarkastuksia tulisi tehdä yhteensä 28 (17 maidontuotantotiloille, 11 munantuotantotiloille), jotta valvontatarve saataisiin täytettyä. Hygieenikkoeläinlääkärien valvontakohteena oleviin rekisteröityihin elintarvikehuoneistoihin (lahtivajoihin) tulisi tehdä 2-5 tarkastusta. Uusintatarkastusten määrä arvioidaan viime vuosia merkittävämmäksi pitkäaikaisen tarkastusvelan perusteella. Elintarvikehuoneistojen hyväksymiseen liittyvien tarkastusten määrä riippuu saapuvien hakemusten määrästä ja ne vaihtelevat vuosittain.

9.3 Muu kuin suunnitelmallinen valvontatyö

Tampereen elintarvikevalvonnassa on arvioitu noin 40 % työpanoksesta kuluvaan muihin tehtäviin kuin suunnitelmalliseen valvontaan. Myös hygieenikkoeläinlääkäreiden työpanoksesta merkittävä osa kuluu muihin tehtäviin, kuten toimijoiden neuvonta, valvontakohderekisterin (VATI) tietojen ylläpito, koulutukseen ja valvontaverkostotyöskentelyyn osallistuminen, yhteistyöpalaverit asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa sekä ruokamyrkytyspäilyjen ja valitusten käsittely. Suunnitelmalliseen valvontaan kuulumattomia tarkastuksia ovat muun muassa ruokamyrkytyspäily- ja valitustarkastukset sekä Ruokaviraston valvontapyyntöjen ja määräysten, RASFF-ilmoitusten tai takaisinveitoilmoitusten takia tehdyt tarkastukset. Ruokaviraston ohjeistuksen mukaan toimijoille on annettava yhä enemmän ohjausta ja neuvontaa.

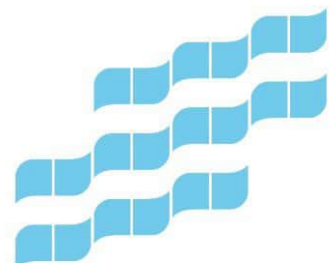
Hygieenikkoeläinlääkäreille tulee myös lausuntopyyntöjä viranomaisilta ja toimijoilta. Lausuntopyyntöt koskevat yleensä tilojen soveltuvuutta elintarvikehuoneistotoimintaan tai rakennuslupahakemuksia. Elintarvikkeiden vientiin liittyen tehdään tarkastuksia ja kirjoitetaan todistuksia.

Hygieenikkoeläinlääkärit osallistuvat kansallisen eläinlääkejäämien valvontaohjelman mukaiseen näytteenottoon Ruokaviraston valvontasuunnitelman mukaisesti sekä tekevät tuotantotiloilla vierasaineselvityksiä ja lääkekirjanpidon ja lääkkeiden käytön valvontaa Ruokaviraston määräyksestä.

9.4 Valvontakirjanpito

Valvontakirjanpito sisältää elintarvikehuoneiston laitoshyväksyntään tai elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsitteelyyn liittyvät asiakirjat, tarkastuksista laadittavat tarkastuskertomukset, viranomaisnäytteiden tutkimustulokset, arviointiraportit sekä viranomaisen muista toimenpiteistä kirjaamat asiat.

Elintarvikevalvonnan sähköiseen valvontakirjanpitoon käytetään VATI-tietojärjestelmää, jossa ylläpidetään tiedot valvontakohteista ja niihin tehtävistä valvontatoimenpiteistä.

10 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON TIETOJÄRJESTELMÄT

10.1 Tietojärjestelmät ja eläinrekisterin käyttö

Hygieenikkoeläinlääkärit kirjaavat valvontatiedot elintarvikevalvonnan osalta VATI-tietojärjestelmään, jossa ylläpidetään tiedot valvontakohteista ja niiden valvontatoimenpiteistä. Järjestelmän kautta tiedot siirtyvät Oiva-julkaisujärjestelmään.

Praktikkoeläinlääkärit kirjaavat eläinlääkäripalveluiden asiakastiedot KliniQ-potilastietojärjestelmään. Eläinlääkäriohjelma KliniQ:n yhteydessä ylläpidetään myös eläintenpitäjärekisteriä eli tietoja alueen eläintenpitopaikoista.

Valvontaeläinlääkäreiden valvontatiedot kirjataan uuteen asianhallinta- ja tietojärjestelmään sen valmistuessa kesällä.

Eläinlääkäreillä on tarpeen mukaan käyttöoikeudet ELTE-järjestelmään, TRACES-järjestelmään, eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin, eläintenpitokieltoarekisterin, Pikanttiin, nautarekisteriin, eläinrekisteriin (siat, lampaat, vuohet), koirarekisteriin, Nasevaan, Sikavaan sekä osalla myös väestötietojärjestelmään.

ELTE-, eli eläinten terveyden hallintajärjestelmän avulla hallitaan siirtorajoituksia.

TRACES-järjestelmän avulla seurataan oman alueen eläinten ja eläinperäisten tuotteiden vientejä ja tuonteja.

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteristä pidetään yllä tietoja alueen eläintenpitopaikoista ja tuotantoeläinmääristä.

Eläintenpitokieltoarekisteristä tarkistetaan, onko niillä henkilöillä, joista tehdään eläinsuojeluilmoitus, tai niillä, joille ollaan myymässä huostaan otettua eläintä, eläintenpitokieltoa. Jos havaitaan, että henkilöllä, jolla rekisterin mukaan on voimassa oleva eläintenpitokielto, on eläimiä omistuksessaan tai hoidossaan, tehdään asiasta rikosilmoitus poliisille.

Nautarekisterin avulla valvotaan eläintenpitäjä- ja pitopaikkakohtaisesti nautaeläinten määriä ja rekisteröintiä.

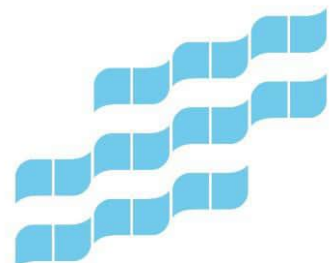
Eläinrekisterin avulla valvotaan eläintenpitäjä- ja pitopaikkakohtaisesti sika-, lammas- ja vuohieläinten määriä ja rekisteröintiä.

Koirarekisterin avulla valvotaan eläintenpitäjä- ja eläinkohtaisesti koirien rekisteröintiä.

Nasevaan tallennetaan nautojen ja Sikavaan sikojen osalta muun muassa terveydenhuollon sopimustilojen toimenpiteet, eli terveydenhuoltokäynnit sekä lääkitys- ja hoitotiedot.

Pikantti on viranomaisille tarkoitettu Ruokaviraston ylläpitämä ekstranet, jossa voidaan seurata esimerkiksi eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä elintarvikevalvontaan liittyviä ajankohtaisia asioita, jakaa tietoa ja käydä keskustelua viranomaisten välillä.

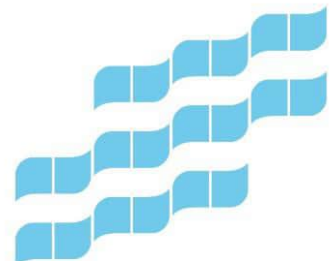
Tietojärjestelmien käytöstä järjestettäviin koulutuksiin on varauduttu.

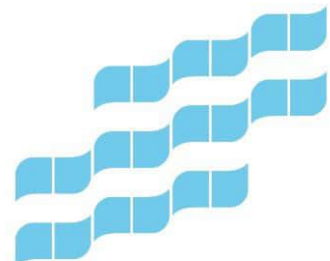
11 LIITTEET

11.1 Liite 1. Eläinlääkintähuollon resurssitarpeen arviointi

Eläinmäärät kuntien alueella		
1.	Eläinmäärät kunnan alueella	
a.	Tuotantoeläintilat (lkm)	
	Nautojen pitopaikat	236
	Sikojen pitopaikat	26
	Lampaiden ja vuohien pitopaikat	355
	Hevosten pitopaikat	399
	Siipikarjan pitopaikat	536
	Vesiviljelylaitokset	0
	Turkistarhat	0
	Tarhatun riistan pitopaikat	14
	Mehiläistarhat	40
	Muut tuotantoeläinyksiköt	6
b.	Lemmikit (lkm)	
	Arvio lemmikkien määrästä	44180
2.	Eläinlääkäripalvelut	
a.	Terveystuotosopimukset	
	Nauta	
	Pitopaikat, joilla terveystuotosopimus (lkm)	139
	Pitopaikat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa (lkm)	102
	Terveystuotospitopaikkojen osuus (% kaikista nautojen pitopaikoista)	43
	Sika	
	Pitopaikat, joilla terveystuotosopimus (lkm)	13
	Pitopaikat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa (lkm)	15
	Terveystuotospitopaikkojen osuus (% kaikista sikojen pitopaikoista)	50
	Siipikarja	

Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus (lkm)	0
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa (lkm)	0
Terveydenhuoltopitopaikkojen osuus (% kaikista siipikarjan pitopaikoista)	100
Muut terveydenhuoltosopimukset	
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus (lkm)	0
Pitopaikat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa (lkm)	0
<i>Terveydenhuoltotyön resurssitarve, htv</i>	0,5
b. Muut kunnan eläinlääkäripalvelut, arvio palvelutarpeesta	
Sairaskäynnit tiloilla (muu kuin terveydenhuolto)	
• Sairaskäynnit virka-aikana (lkm)	2050
• Sairaskäynnit päivystysaikana (lkm)	450
Sairaskäynnit pieneläinvastaanotolla	
• Sairaskäynnit virka-aikana (lkm)	14000
• Sairaskäynnit päivystysaikana (lkm)	3600
<i>Kunnan eläinlääkäripalveluiden resurssitarve, htv</i>	5,5
3. Eläinten terveyden valvonta	
a. Pakollinen zoonoosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystarvonta	
Salmonellavalvontaan kuuluvat pitopaikat (lkm)	
• Siipikarjan salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvat pitopaikat	22
• Uudistuseläimiä tuottavat sikojen pitopaikat	0
• Pitopaikat, jotka toimittavat nautoja keinosiemennysasemille	5
• Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat	0
Vapaaehtoiseen terveystarvontaan kuuluvat pitopaikat (lkm)	
• Maedi-visna / CAE	4
• Lohikalojen bakteeriperäinen munuaistauti (BKD)	0
b. Muu eläinten terveyden valvonta	
• Turkistarhojen lukumäärä (MMMä 14/2024)	0
• Ulkona pidettävien sikojen pitopaikkojen määrä (MMMä 404/2021)	1

	<i>Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve, htv</i>	0,2
4.	Sivutuotevalvonta	
	<ul style="list-style-type: none"> • Sivutuotealan laitokset ja toimijat; hyväksyntä, rekisteröinti ja valvonta • Raatojen ja kotiteurastuksen sivutuotteiden hävityksen valvonta, mukaan lukien kalankasvatuslaitosten sivutuotevalvonta • Haaskatoiminnan valvonta • Turkiseläinten lajinsisäisen käytön valvonta • Sisämarkkinakaupan, tuonnin ja viennin valvonta 	<p>8</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>0</p> <p>0</p>
	<i>Sivutuotevalvonnan resurssitarve, htv</i>	0,2
5.	Eläinten hyvinvoinnin valvonta	
	a. Ilmoituksenvaraiset kohteet (lkm)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Kennelit • Hevostallit • Riistanhoidolliset tarhat • Lihan, munien tai siitospeläinten tuotantotarhat • Eläinkaupat • Eläinhoitolat 	<p>62</p> <p>118</p> <p>5</p> <p>6</p> <p>12</p> <p>13</p>
	b. Epäilyyn perustuvat eläinten hyvinvoinnintarkastukset (lkm)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Arvio epäilyyn perustuvista tarkastuksista 	<p>500</p>
	c. Muu eläinten hyvinvoinnin valvonta	50
	<i>Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve, htv</i>	4,7
6.	Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta	
	Eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamisen valvonta	50
	<i>Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnan resurssitarve, htv</i>	0,3

